

การวิพากษ์การศึกษาไทยในละครชุดโทรทัศน์ เรื่อง The Gifted
นักเรียนพลังกิฟต์ และ The Gifted Graduation

โดย
นางสาวกัญญ์สิริ จินซี

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ แผน ข ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาภาษาไทย

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การวิพากษ์การศึกษาไทยในละครชุดโทรทัศน์ เรื่อง The Gifted
นักเรียนพลังกิฟต์ และ The Gifted Graduation

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ แผน ข ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาภาษาไทย
มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

CRITICISM OF THAI EDUCATION IN THE TV SERIES
"THE GIFTED" AND "THE GIFTED GRADUATION"

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Arts THAI FOR CAREER DEVELOPMENT

Department of THAI

Silpakorn University

Academic Year 2023

Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ การวิพากษ์การศึกษาไทยในละครชุดโทรทัศน์ เรื่อง The Gifted
นักเรียนพลังกิฟต์ และ The Gifted Graduation
โดย นางสาวกัญญ์สิริ จีนซี
สาขาวิชา ภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ แผน ข ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร. สิริชญา คอนกรีต

คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

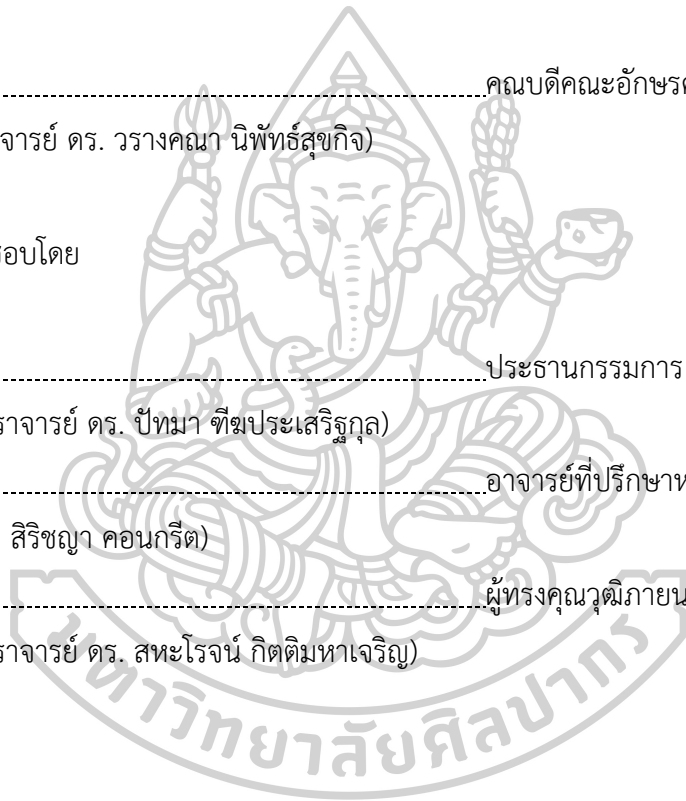
..... คณะบดีคณะอักษรศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา นิพัทธ์สุขกิจ)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปัทมา ฑีฆประเสริฐกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร. สิริชญา คอนกรีต)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สหะโรจน์ กิตติมหาเจริญ)

61208306 : ภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ แผน ข ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

คำสำคัญ : The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์, การศึกษาไทย

นางสาว กัญญ์สิริ จินซี: การวิพากษ์การศึกษาไทยในละครชุดโทรทัศน์ เรื่อง The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ และ The Gifted Graduation อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : อาจารย์ ดร. สิริชญา คอนกรีต

การค้นคว้าอิสระเรื่อง การวิพากษ์การศึกษาไทยในละครชุดโทรทัศน์เรื่อง The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ และ The Gifted Graduation มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาประเด็นการวิพากษ์การศึกษาไทย และวิเคราะห์กลวิธีการวิพากษ์การศึกษาไทย จากละครชุดโทรทัศน์เรื่อง The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ และ The Gifted Graduation

ผลการศึกษาพบว่า ผู้กำกับได้วิพากษ์ถึงปัญหาของระบบการศึกษาไทยในปัจจุบันที่แปรสภาพจากพื้นที่แสวงหาความรู้เป็นพื้นที่แห่งการแข่งขัน เพื่อเข้าถึงทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด อันเป็นผลพวงจากระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ระบบการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่หล่อหลอมให้เกิดการแข่งขันสู่ความเป็นหนึ่ง นอกจากนี้ละครยังแสดงให้เห็นถึงแรงผลักดันจากค่านิยมทางสังคม ความคาดหวังของครู ผู้ปกครอง นักเรียน รวมถึงการแย่งชิงอำนาจและผลประโยชน์ของผู้มีอำนาจที่นำไปสู่ปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาไทย

ผู้กำกับมีกลวิธีการใช้โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก บทสนทนา ในลักษณะที่ผสมผสานความเหนือจริงลงไปในรูปแบบพลังพิเศษของนักเรียน เพื่อกล่าวถึงสภาพปัญหาทางการศึกษาที่เกิดขึ้นจริงในสังคมไทย ทั้งนี้ ผู้กำกับได้เสนอแนวทางการแก้ปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาไทยผ่านกระบวนการเรียนรู้และการร่วมมือกันของตัวละคร เพื่อคลี่คลายประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

61208306 : Major THAI FOR CAREER DEVELOPMENT

Keyword : The Gifted, Thai Education

MISS Kansiree JEENKEE : Criticism of Thai education in the TV series "The Gifted" and "The Gifted Graduation" Thesis advisor : Sirichaya Corngreat, Ph.D.

This study explores the examination and critique of the current Thai education system as portrayed in the television series "The Gifted" and "The Gifted Graduation." The research aims to analyze the director's perspective on issues within the contemporary Thai education system, which has evolved from being a space for knowledge acquisition to a competitive arena, driven by limited resource access resulting from a capitalistic economic system. The educational system is depicted as a contributor to intense competition, reflecting societal pressures, teacher expectations, parental aspirations, and power struggles among individuals in authority, contributing to the ongoing issue of educational disparity in Thailand.

The director employs narrative elements such as plot structure, characters, scenes, and dialogue, blending elements of the extraordinary into the characters to illustrate the real educational challenges prevalent in Thai society. Additionally, the study reveals that the director proposes solutions to address these challenges through collaborative learning processes among the characters. This collaborative approach aims to alleviate the issues currently faced in the Thai education system.

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง การวิพากษ์การศึกษาไทยในละครชุดโทรทัศน์ เรื่อง The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ และ The Gifted Graduation เกิดขึ้นจากการตั้งคำถามของข้าพเจ้าว่า เราจะเรียนหนักไปเพื่ออะไร เช่นเดียวกับแปง ตัวเอกของเรื่อง ด้วยเหตุนี้ ข้าพเจ้าจึงเริ่มศึกษาค้นคว้า ประเด็นดังกล่าว และได้รับความกรุณาจาก อ.ดร.สิริชญา คอนกรีต ในการให้คำแนะนำ ชี้แนะ ปรับแก้ไขอย่างละเอียดมาตลอด จนกระทั่งสามารถผลิตผลงานเล่มนี้ออกมาอย่างสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร. ปัทมา ทิฆมประเสริฐกุล และ ผศ.ดร. สหะโรจน์ กิตติมหาเจริญ ที่ให้ความกรุณา แนะนำประเด็นต่าง ๆ เพื่อให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สมบูรณ์มากขึ้น

ขอขอบคุณ นายแพทย์ภูมิ ชยาภัม ที่ทำให้ข้าพเจ้าได้ทราบถึงชีวิตของเด็กกิฟต์ ที่มีตัวตนจริง ในสังคม และได้ทราบว่าเรื่องราวของเด็กกิฟต์ในชีวิตจริง ไม่ได้แตกต่างจากในละคร เพียงแค่ไม่มี เรื่องพลังพิเศษเข้ามาเกี่ยวข้องเท่านั้น รวมถึงคอยอ่านงาน แสดงความคิดเห็น และเป็นเบื้องหลังความสำเร็จให้แก่ข้าพเจ้าอีกคนหนึ่ง

ขอบคุณพี่เอ้ม ที่คอยสอบถามความก้าวหน้า และคอยเป็นกำลังใจให้ข้าพเจ้าไม่เลิกล้ม ความพยายามไปเสียก่อน ขอขอบคุณอ้อม พี่บอลลา เพื่อนร่วมรุ่นที่อยู่ด้วยกันมาตลอด รวมถึงแมน โซดา ฟ้า และพี่น้องสาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ ที่ทำให้ชีวิตการเรียนของข้าพเจ้ามีความสุข ขอขอบคุณทีมขุนแผนและบรรดาเมีย ๆ ที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจข้าพเจ้าเสมอมา

ที่สำคัญที่สุด ข้าพเจ้าต้องขอบพระคุณพ่อกับแม่ ที่สนับสนุนให้ข้าพเจ้าได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท รวมถึงเลี้ยงดูข้าพเจ้าอย่างดี ไม่เคยกดดันเรื่องการเรียนรู้ ให้ข้าพเจ้าได้ทำในสิ่งที่ต้องการ ทำอย่างอิสระ ไม่ได้ถูกบังคับอย่างที่ปณณต้องเผชิญ แม้จะพบความยากลำบากกระหว่างทาง แต่สุดท้ายก็ผลิดอกออกผลออกมาอย่างดี

สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้ามีความหวังเล็ก ๆ ว่า การค้นคว้าอิสระฉบับนี้จะให้คุณประโยชน์แก่ผู้ที่เข้ามาศึกษา และหวังว่าการศึกษาไทยในอนาคต จะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น ไม่สร้างความเจ็บปวดให้กับเด็ก ๆ เช่นเดียวกับภายในเรื่อง

กัญญ์สิริ จินซี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฌ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	10
1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	10
1.5 วิธีการดำเนินวิจัย.....	10
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	11
1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
1.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
บทที่ 2 ห่องกิปต์กับการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน.....	19
2.1 พลังมหัศจรรย์ของเด็กกิปต์กับศักยภาพพิเศษ.....	19
2.2 ศักยภาพของเด็กกิปต์ที่แลกมาด้วยการสูญเสีย.....	28
2.3 การกระตุ้นให้นักเรียนเร่งพัฒนาศักยภาพ.....	34
บทที่ 3 ครูใน The gifted และ the gifted graduation กับจริยธรรมทางวิชาการ และจรรยาบรรณ วิชาชีพ.....	40

3.1	ครูนารากับการลักลอกผลงานทางวิชาการ	42
3.2	ครูลัดดากับการปกปิดความลับในโรงเรียน	44
3.3	ผู้อำนวยการและครูป้อมกับจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์.....	46
3.4	จรรยาบรรณครูกับชีวิตและอนาคตของนักเรียน.....	47
บทที่ 4	โรงเรียนฤทธาวิทยาคมกับสนามแข่งขันทางการศึกษา	50
4.1	ความเป็นเอกสิทธิ์ชนของนักเรียนเก่ง	51
4.2	ความคาดหวังและความกดดันของนักเรียนเก่ง.....	53
4.3	การแข่งขันที่สร้างศัตรู.....	57
4.4	การเปลี่ยนจากสนามแข่งขันสู่ความร่วมมือ	61
บทที่ 5	กระทรวงการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับโรงเรียนฤทธาวิทยาคม : รัฐ อำนาจและ ผลประโยชน์	64
5.1	ห้องกิปต์กับระบบทุนนิยม	65
5.2	ตัวละครนักเรียนกับการยอมรับและปฏิเสธค่านิยมทางสังคม.....	68
5.3	ความปรารถนาสังคมอุดมคติ: อุดมการณ์ที่แตกต่างในโรงเรียนฤทธาวิทยาคม	73
5.4	ผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครอง : การใช้นักเรียนเพื่อแสวงหาผลประโยชน์.....	78
5.5	อำนาจรัฐกับการควบคุมและใช้ประโยชน์จากผู้มีศักยภาพ.....	79
บทที่ 6	สรุปและอภิปรายผล	84
6.1	สรุปและอภิปรายผล	84
6.2	ข้อเสนอแนะ	86
	รายการอ้างอิง.....	87
	ประวัติผู้เขียน	92

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 เวย์ใช้มือสัมผัสอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อควบคุมการทำงานของเครื่อง	22
ภาพที่ 2 แคลร์สวมแว่นตากันแดดเนื่องจากใช้ศัลยกรรมจนเกิดอาการแสบตา.....	32
ภาพที่ 3 โอมเลือดกำเดาไหลเนื่องจากใช้ศัลยกรรมมากเกินไป	33
ภาพที่ 4 ธานีเกิดอาการปวดศีรษะอย่างรุนแรงหลังจากการใช้ศัลยกรรม	33
ภาพที่ 5 นักเรียนห้องกีฬาพร้อมมือกันวางแผนเพื่อจัดขบวนการสอบวัดระดับ	62

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นโครงสร้างพื้นฐานของสังคมไทย เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ และประชากรให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง รวมถึงถ่ายทอด วัฒนธรรม และสร้างภูมิปัญญาให้แก่สังคม การศึกษาไทยเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การศึกษาได้มีการกระจายสู่ภูมิภาค เพื่อรองรับการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ และส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จะเห็นได้จากจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2504 และปรับปรุงจนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาบุคคลด้วยการศึกษาเป็นหลัก และพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในมาตราที่ 6 ความว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และมีบทบัญญัติรองรับในเรื่องการศึกษา เพื่อให้คนไทยทุกคนเข้าถึงการศึกษาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 12 ปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา การศึกษาเปลี่ยนแปลงโดยสอดคล้องกับบริบททางสังคม จะเห็นได้ จากปัจจุบัน ประเทศไทยมีการพัฒนาประเทศเพื่อรองรับสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ดังนั้นการพัฒนาระบบ การศึกษาในสังคมยุคโลกาภิวัตน์จึงเป็นเรื่องสำคัญ เพื่อรองรับการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพื่อให้เท่าทันกับสังคมโลกาภิวัตน์ การศึกษาจึงมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญเติบโต ทั้งทางร่างกาย และสติปัญญา ดังนั้น ผู้สอนจึงจะต้องสร้างบทบาทให้ผู้เรียนใช้ศักยภาพของตนเองในการเรียนรู้ ผ่านการลงมือปฏิบัติ เสริมสร้างทักษะกระบวนการคิดและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้เรียน เป็นรากฐานทางความคิดเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพและสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ อย่างเท่าเทียมกัน เพื่อเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2562 : 1-2) การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาสอดคล้องกับบริบททางสังคมในแต่ละยุคสมัย รวมถึงอิทธิพลจาก ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่เข้ามากำหนดทิศทางการจัดการศึกษา เพื่อผลิตบุคลากร ให้ตอบสนอง ต่อความต้องการของตลาดแรงงาน จนกระทั่งทำให้เกิดการแข่งขันทางการศึกษาอย่างเข้มข้น ทำให้ โอกาสทางการศึกษามีอิทธิพลต่อการกำหนดอาชีพและการยอมรับจากคนในสังคม ดังนั้น การศึกษา ภายใต้อิทธิพลของทุนนิยมจึงกลายเป็นการลงทุนเพื่อรับประกันความมั่นคงของอนาคตมากกว่า กระบวนการพัฒนาศักยภาพ จึงทำให้เกิดปัญหาการศึกษาขึ้นอย่างเรื้อรัง วิทยากร เชียงกูล (2553 :

29 -33) ได้แสดงทัศนคติเกี่ยวกับประเด็นปัญหาทางการศึกษาไทยว่ามีปัญหาหลัก 2 ประการ ได้แก่

- 1) การจัดการศึกษาที่ไม่เป็นธรรม เพราะมีนักเรียนจำนวนมากต้องออกจากการศึกษากลางคัน เนื่องจากปัญหาความยากจน ปัญหาที่เกี่ยวกับครูและการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน เกี่ยวข้องถึงระบบการจัดการการศึกษาของไทยในปัจจุบัน ที่เน้นการแข่งขันแบบแพ้คัดออก
- 2) การจัดการศึกษาโดยใช้งบประมาณสูง แต่ได้คุณภาพการศึกษาดำ เพราะมีโรงเรียนคุณภาพสูงและนักเรียนนักศึกษาที่เรียนเก่งเป็นจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนโรงเรียนและนักเรียนทั่วประเทศ

จะเห็นได้ว่า ปัญหาทางการศึกษาได้ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนโดยเฉพาะนักเรียน ระบบการแข่งขันทางการศึกษาทำให้เกิดการเรียนแบบท่องจำเพื่อวัดและประเมินผล แต่ไม่สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ได้ ประยุกต์ใช้ไม่เป็น ขาดทักษะที่จำเป็นในการทำงานและการพัฒนาตนเอง นอกจากนั้นแล้ว ปัญหาทางการศึกษาได้ส่งผลกระทบต่อถึงตัวผู้เรียนโดยตรง คือ การศึกษาไทยไม่ได้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนค้นพบศักยภาพของตนเองเท่าที่ควร แต่กลับมุ่งไปที่การพัฒนาศักยภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม เช่น การสอบเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ในขณะที่ได้รับความนิยมนและได้รับการยอมรับว่ามีความมั่นคง รวมถึงความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่สะท้อนจากระบบสังคมแบบทุนนิยม ส่งผลให้ผู้เรียนหลุดออกจากระบบการศึกษาจำนวนมาก ประเด็นดังกล่าวได้รับการกล่าวถึงผ่านสื่อ เช่น การรณรงค์เรื่อง “#การศึกษาฆ่าฉัน” โดยกลุ่มการศึกษาเพื่อความ เป็นไท เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2562 ณ ลานหน้าหอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร เป็นการรณรงค์เรื่องการละเมิดสิทธิในโรงเรียน โดยจำลองศพของนักเรียน 5 ราย ที่เสียชีวิตเพราะถูกละเมิด และสิทธิในโรงเรียนด้วยสาเหตุต่างกัน เช่น การถูกรื้อนม ห้ามแต่งหน้า ห้ามใส่กระโปรงสั้น รวมถึงชั่วโมงเรียนที่หนัก การสอบที่บอญจนเกินไป ระบบการวัดและประเมินผลที่ไม่เสถียร การลงโทษนักเรียนและการข่มขืนนักเรียน เป็นต้น มีผู้ร่วมแบ่งปันประสบการณ์ของตนเองจำนวนมากผ่านเว็บไซต์ Twitter.com ลภณพัฒน์ หวังไพสิฐ เลขาธิการกลุ่มการศึกษา เพื่อความเป็นไทย รุ่นที่ 8 ผู้ก่อตั้งกิจกรรมนี้ได้แสดงความคิดเห็นว่า

“...เราคิดว่าปัญหาหลักๆ สำหรับการศึกษาในระบบตอนนี้คือสิทธิมนุษยชน นี่แหละ เพราะคำว่าสิทธิมันครอบคลุมกว้างมาก มันรวมไปถึงหลักสูตรที่นักเรียนฟังจะต้องได้สิ่งที่ดี ความเหลื่อมล้ำของบุคลากรทางการศึกษา มาตรฐานของการวัดผลการสอบที่ไม่ชัดเจน กฎระเบียบที่ไม่มีประโยชน์ หรือความจำเป็น อย่างเรื่องทรงผม การแต่งหน้า บางโรงเรียนละเมิดไปไกลกว่านั้น ดิดขงดิดเข้ม ไม่ดิดมาโดนปรับ หรือแม้กระทั่งเรื่องถุงเท้า มินจะ โฟกัสกับเรื่องสิทธิเป็นพิเศษ เท่าที่ได้ฟัง เขาบอกว่าเรื่องโครงสร้างไม่ค่อยดี หลักสูตรไม่เสถียร รวมไปถึงการวัดผลไม่มีความเท่าเทียม...”

(ลภณพัฒน์ หวังไพสิฐ, 2562)

ลภณพัฒน์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการศึกษาไทยว่า เป็นการศึกษาที่มีปัญหาในเชิงโครงสร้าง โดยเฉพาะด้านสิทธิมนุษยชน เพราะครอบคลุมไปถึงหลักสูตรสถานศึกษา บุคลากร ระบบการวัดและประเมินผล รวมถึงการสร้างกฎระเบียบที่รีดรอนสิทธิมนุษยชนของนักเรียน สอดคล้องกับภาพของศพนักเรียนที่ใช้เป็นสัญลักษณ์ สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนหลายคนถูกทำร้ายจากระบบการศึกษาอย่างยาวนาน ทั้งจากการแข่งขัน กฎระเบียบ หรือการถูกกีดรอนสิทธิและเสรีภาพ หากไม่มีการเปลี่ยนแปลงการศึกษาในยุคปัจจุบันให้ดียิ่งขึ้น ก็จะมีนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อของระบบการศึกษาต่อไป การออกมาเรียกร้องดังกล่าวจึงเป็นการแสดงจุดยืนว่าต้องการให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ และเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาให้มีความเท่าเทียมกันโดยเคารพสิทธิและเสรีภาพเป็นสำคัญ

นอกจากปัญหาการศึกษาไทยจะถูกวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมแล้ว ประเด็นปัญหาด้านการศึกษาเหล่านี้ ก็ยังถูกกล่าวถึงผ่านวรรณกรรมโดยตลอด เนื่องจากวรรณกรรมเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงภาพของสังคม ในขณะเดียวกัน สังคมก็มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์วรรณกรรมด้วยเช่นกัน การศึกษาวรรณกรรมจะทำให้เห็นภาพของสังคม วัฒนธรรม การเมืองและเศรษฐกิจ ของยุคสมัยที่ผู้ประพันธ์ได้สะท้อนผ่านมุมมองของตนออกมา และเข้าใจความคิดของคนที่มีต่อเหตุการณ์เหล่านั้นด้วย ตรีศิลป์ บุญขจร (2542 : 4-9) กล่าวว่า การศึกษาวรรณกรรมจะมีความเกี่ยวข้องกับสังคม รวมถึงการสะท้อนสังคมผ่านมุมมองของผู้เขียน มี 3 ลักษณะ คือ วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมหรือผู้เขียน และวรรณกรรมหรือนักเขียนมีอิทธิพลต่อสังคม เจตนา นาควัชระ (2521 : 13 – 17) เสนอว่า วรรณกรรมเป็นสิ่งผูกพันกับสังคม และเป็นสมบัติร่วมของทุกยุค ทุกสมัย ทุกถิ่น การศึกษาวรรณกรรมจึงต้องควบคู่กับสังคม ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของวรรณกรรม ผู้ประพันธ์ได้แสดงความคิด ปรัชญา ตลอดจนความจริงในสังคมด้วยความสนใจและความรับผิดชอบ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า วรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคม รวมทั้งพลังในสังคมมนุษย์ ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม เป็นเรื่องที่ไม่อาจปฏิเสธได้ ทั้งนี้เพราะนักเขียนคนเดียวเปรียบเสมือนคนสามคน คือเป็นนักประพันธ์ เป็นหน่วยหนึ่งของคนในสังคมสมัยนั้น และเป็นพลเมืองของสังคม นักเขียนจึงหลีกเลี่ยงอิทธิพลของสังคมในยุคสมัยของตนได้ยาก (ตรีศิลป์ บุญขจร 2542 : 4) ในขณะเดียวกัน ภาพของสังคมที่ผู้ประพันธ์ได้นำเสนอ อาจเป็นเพียงการยกความจริงเฉพาะมุมมองที่ตนต้องการนำเสนอ มานำเสนอให้แก่ผู้รับสารได้เช่นกัน ดังที่ ฮอลล์ (1997 : 25 อ้างถึงใน สุรเดช โชติอุดมพันธ์ 2548 : 3) ระบุว่า การนำเสนอภาพนั้น มิได้เป็นสิ่งที่โปร่งใสหรือถ่ายทอดอย่างตรงไปตรงมาอยู่เสมอไป หากแต่มีการแอบแฝงกระบวนการผลิตความหมายลงไปด้วย กล่าวคือผู้ประพันธ์อาจต้องการสร้างภาพที่สะท้อนออกไปสู่สังคมในมุมมองที่ตนเองเชื่อว่าเหมาะสม และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่ตนต้องการ

จากการสำรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไทยในเบื้องต้น พบว่ามีการศึกษาภาพสะท้อนด้านการศึกษาไทยจาวรรณกรรม นวนิยาย และนิตยสาร ได้แก่

สุพิศ เอื้องพะยะ (2560) ได้ศึกษาภาพสะท้อนสังคมและกลวิธีการนำเสนอเรื่องสั้นในนิตยสาร คู่สร้างคู่สม พบว่าในด้านการศึกษาค้นคว้าตามารดาเห็นความสำคัญและส่งเสริมให้บุตรหลานได้รับการศึกษา และมีค่านิยมในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง ในขณะที่เด็กชนบทบางคนมีฐานะยากจนทำให้ขาดโอกาสทางการศึกษา เพราะครอบครัวต้องการใช้แรงงานจากสมาชิกในครอบครัวเพื่อการประกอบอาชีพ สอดคล้องกับวิภาวี ฝ่ายเทศ (2563) ที่ศึกษาภาพตัวแทนการตอบสนองของชาวชนบทต่อวาทกรรมการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความทันสมัยที่นำเสนอในเพลงลูกทุ่ง พบว่า ชาวชนบทได้รับอิทธิพลจากวาทกรรมการพัฒนาการศึกษาและยอมรับวาทกรรมดังกล่าว ได้แก่ ระดับการศึกษาเป็นเกณฑ์กำหนดระดับทางสังคม ยิ่งศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นในเมืองหลวงหรือเขตเมืองก็ยิ่งเป็นการลงทุนที่ไม่สูญเปล่า ทำให้มีอนาคตที่ดีขึ้นและสามารถเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต มีโอกาสอยู่ในเมืองหลวงที่ทันสมัย ในขณะที่เดียวกันก็พบว่า มีภาพตัวแทนที่ต่อต้านวาทกรรมการพัฒนาการศึกษา ได้แก่ คุณภาพการศึกษาในชนบทยังไม่ได้มาตรฐานขาดประสิทธิภาพเมื่อเทียบกับภายในเมือง การเข้ารับการการศึกษาที่สูงขึ้นจะต้องแลกกับความยากลำบากของครอบครัว และปัจจัยสำคัญคือ เกณฑ์ด้านระดับศึกษาสร้างปัญหาให้กับชาวชนบทในการหางานทำและขาดโอกาสก้าวหน้าในสายงาน

นอกจากนั้น ยังมีผู้วิจัยเกี่ยวกับระบบการศึกษาไทยเพิ่มเติมว่าระบบการศึกษาไทยเป็นระบบที่มีปัญหาอย่างยาวนาน ได้แก่ วาสนา ดอนจันทร์ทอง (2556) ศึกษาภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นจากนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ พบว่า ภาพสะท้อนทางด้านการศึกษาสะท้อนเจตคติด้านลบต่อระบบการศึกษาและกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยมีความเห็นว่าระบบการศึกษาของไทยยังไม่พัฒนาตลอดจนสะท้อนถึงพฤติกรรมของครูอาจารย์ทั้งด้านบวกและด้านลบ และสะท้อนให้เห็นว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีรายได้น้อย ครูส่วนใหญ่จึงแสวงหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้ให้ตนเอง

นอกจากการนำเสนอประเด็นการศึกษาผ่านวรรณกรรมแล้ว ในปัจจุบันยังมีการนำเสนอเรื่องราวของการศึกษาไทยผ่านช่องทางของสื่ออีกหลายประเภท เช่น เพลง นวนิยาย ละคร ภาพยนตร์ ได้แก่ ดุษฎี นิลคำและคณะ (2562) เขียนบทความวิจัย เรื่อง อุดมการณ์ในภาพยนตร์เรื่องฉลาดเกมส์โกง ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนเป็นสถานที่ผลิตซ้ำความสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อสืบทอดอุดมการณ์ด้านทุนนิยม คือ เงินและความรู้คืออำนาจในระบบทุนนิยม นักเรียนทุกคนต่างแข่งขันเพื่อให้ตนสอบได้คะแนนดี เพื่อแลกกับความต้องการของแต่ละบุคคล ขณะเดียวกันก็ผลิตอุดมการณ์ต่อต้านเรื่องเงินค่าบำรุงการศึกษา เพื่อให้ผู้ชมได้ตระหนักถึงปัญหาเรื่องการทุจริตและการเรียกรับผลประโยชน์ของผู้มีอำนาจในสังคมไทย

สื่อใหม่ โดยเฉพาะละครที่ได้รับความนิยมจากผู้ชม สามารถส่งอิทธิพลต่อผู้ชมด้วยการเป็นตัวแทนที่สื่อให้เห็นถึงปรากฏการณ์ภายในสังคมและการสร้างความจริงใหม่ต่อผู้รับสาร รวมถึงเป็นการกำหนดแบบแผน เป้าหมายและค่านิยมของสังคม กาญจนา แก้วเทพ (2533, อ้างถึงใน

รัชดา แดงจำรูญ, 2538 : 5) ระบุว่าละครโทรทัศน์มีรูปแบบและวิธีการนำเสนอที่หลากหลาย ดึงดูดความสนใจได้มาก และสามารถสอดแทรกอุดมการณ์บางอย่างในรูปแบบความบันเทิงได้อีกด้วย จะเห็นได้ว่าละครมีบทบาทในการสร้างความหมายและอุดมการณ์ที่ส่งอิทธิพลต่อสังคม และละครชุดโทรทัศน์นั้นก็ได้รับความนิยมอย่างสูง ดังเช่นสรพงศ์ภูมิจิระนันทน์ (2563, 158) ได้กล่าวว่า ละครชุดโทรทัศน์ถูกผลิตซ้ำหลายครั้งบนหน้าจอโทรทัศน์ กลุ่มผู้ผลิตสายงานภาพยนตร์เข้ามาผลิตงานละครผ่านสื่อโทรทัศน์ในรูปแบบละครชุดมากขึ้น มีเรื่องราวต่อเนื่อง และได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ดังนั้น ละครชุดโทรทัศน์จึงมีความน่าสนใจ เพราะเป็นการศึกษาวัฒนธรรมกลุ่มย่อยในสังคมที่ถ่ายทอดผ่านมุมมองต่าง ๆ ของสื่อ มีการนำเสนอเรื่องราวชีวิตของวัยรุ่นภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ประสบกับเรื่องราว ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ทำให้เกิดพัฒนาการของตัวละครและจบลงด้วยการได้ข้อคิดจากการเรียนรู้จากสิ่งที่ตัวละครได้กระทำและแก้ปัญหา ละครจะมีรูปแบบการนำเสนอในแนวทางการสั่งสอนผู้ชม ตัวละครจะมีลักษณะดีเลวอย่างชัดเจน เพื่อให้คนดูเข้าใจเรื่องราวได้ง่าย

ละครชุดโทรทัศน์ได้ถูกสร้างขึ้นมาในแต่ยุคสมัย โดยมีเนื้อหาที่เป็นเรื่องใกล้ตัววัยรุ่น ทั้งครอบครัว ความรัก การเรียน รวมถึงอ้างอิงกับบริบทต่าง ๆ ในสังคม เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยเรียน เพื่อเป็นสื่อกลางให้ข้อคิดและเสริมความเข้าใจที่มีต่อวัยรุ่นมากขึ้น ละครชุดโทรทัศน์จึงกลายเป็นสื่อที่นำเสนอเรื่องราวของวัยรุ่น เพื่อนและครอบครัว บอกเล่าความสนุกสนานในชีวิตวัยรุ่น ความรักในวัยเรียน รวมถึงทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่วัยรุ่น ครู และผู้ปกครอง ต่อมา ทิศทางในการสร้างละครโทรทัศน์วัยรุ่นเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหา มากขึ้น ในปี พ.ศ. 2558 ทรงยศ มากสุขอนันต์ บริษัทจีดีเอช และนาดาวบางกอก ได้สร้างละครชุด ฮอว์โมนส์ วัยว้าวุ่น ออกอากาศทางช่องโทรทัศน์ผ่านระบบดาวเทียมและสถานีโทรทัศน์ระบบดิจิทัลในเครือจีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ โดยทรงยศได้รับแรงบันดาลใจจากประสบการณ์ในชีวิตจริง เมื่อครั้งศึกษาชั้นมัธยมต้นและปลาย ที่โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชาและโรงเรียนเซนต์คาเบรียล ร่วมกับการสัมภาษณ์นักแสดง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการเขียนบท และการพัฒนาบทบาทของตัวละคร ภายหลังจากออกอากาศของละครชุด ฮอว์โมนส์ วัยว้าวุ่น ได้สร้างกระแสต่อสังคมเป็นอย่างมาก จากการวิพากษ์วิจารณ์ถึงปัญหาทางสังคมโดยตรงไปตรงมา และการสะท้อนปัญหาด้านการศึกษาไทย เช่น การกำหนดให้ตัวละครตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับภาวะเบียบเรื่องการแต่งกายที่มีมายาวนานว่าเป็นสิ่งที่ไร้สาระ และไม่สมเหตุสมผลโดยสิ้นเชิง จึงเกิดความขัดแย้งกับครูฝ่ายปกครอง ที่อ้างถึงธรรมเนียมการปฏิบัติที่สืบต่อกันมาและไม่ต้องการให้การตั้งคำถามกับสิ่งที่เกิดขึ้น การที่ตัวละครตั้งคำถามดังกล่าว ถือเป็นปรากฏการณ์สำคัญที่ทำให้เกิดการตั้งคำถามถึงความจำเป็นของภาวะเบียบเหล่านี้ และทำให้เกิดการตั้งคำถามต่อการศึกษาไทยภายในเรื่องอีกหลายประเด็น โดยทรงยศ

มีมุมมองว่า ในยุคสมัยของตน ผู้ใหญ่มักจะต้องการให้เด็กทำตามกรอบที่ได้วางไว้ โดยไม่ต้องการให้ถาม หรืออธิบายโต้แย้งกับสิ่งที่ตนสร้างขึ้น

ปรากฏการณ์ดังกล่าวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมุมมองในการสร้างละครชุดโทรทัศน์วัยรุ่น จากเรื่องชีวิตในวัยเรียน มิตรภาพ ความรัก เป็นการสะท้อนเรื่องใช้ชีวิตในแบบของตนเอง การคิดนอกกรอบ การยอมรับเพศทางเลือกมากขึ้น รวมถึงมีการตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องเพศ และปรากฏการณ์ทางสังคม (ทรงเกียรติ จรัสสันติจิต, 2563 : 4-5) ละครชุดโทรทัศน์เรื่อง ฮอริโมนส์ วัยว้าวุ่น ได้รับความนิยมนอย่างสูง จนมีการจัดทำภาคต่อถึง 3 ภาค และกลายเป็นหมุดหมายสำคัญ ในการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาของละครวัยรุ่น จากความรักในวัยเรียน มิตรภาพ และการสะท้อน เหตุการณ์ในสังคม มาสู่การสร้างละครชุดโทรทัศน์วัยรุ่นที่มีการตั้งคำถามและวิพากษ์ ระบบการศึกษาไทยมากขึ้น โดยเฉพาะละครชุดโทรทัศน์เรื่อง The gifted นักเรียนพลังกิฟต์ และ The Gifted Graduation ที่มีการขยายประเด็นด้านการศึกษาอย่างตรงไปตรงมา

ละครชุดโทรทัศน์เรื่อง The gifted นักเรียนพลังกิฟต์ กำกับโดย ปัญญา ทองปาน, วาสุเทพ เกตุเพชร, ธรรมรงค์ เสริมฤทธิ์รงค์ (ผู้กำกับภาพยนตร์สั้น เรื่อง The Gifted) และจรรุพัฒน์ กันนุลา ดัดแปลงจาก The Gifted ภาพยนตร์วิทยานิพนธ์ที่เผยแพร่ในงานทางจอ 22 โตไปด้วยกัน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาภาพยนตร์และภาพนิ่ง ปี พ.ศ. 2558 และนวนิยายเรื่อง THE GIFTED ภารกิจลับ นักเรียนพลังกิฟต์ โดย SANDOTNIM หรือธรรมรงค์ เสริมฤทธิ์รงค์ ละครชุดโทรทัศน์เรื่อง The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ ได้รับการยอมรับ อย่างกว้างขวาง และสร้างปรากฏการณ์ด้วยการรับรางวัลด้านโทรทัศน์ระดับเอเชีย "Asian Television Awards 2019" ครั้งที่ 24 ที่ประเทศฟิลิปปินส์ ได้แก่ รางวัล "Best Actor in a Supporting Role" (นักแสดงสมทบชายยอดเยี่ยม) รวมถึงรางวัล "Best Fight Scene" (ฉากต่อสู้ยอดเยี่ยม) ในงานประกาศรางวัลด้านบันเทิงออนไลน์ "LINE TV AWARDS 2019" อีกด้วย นอกจากนี้แล้ว The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ ยังได้รับการเสนอชื่อเข้าชิงรางวัล ในสาขา "Best Actor in a Leading Role" (นักแสดงนำชายยอดเยี่ยม) รวมถึงสาขา "Best Original Screenplay" (บทโทรทัศน์ดั้งเดิมยอดเยี่ยม) นอกจากนี้ ยังได้เข้าชิงรางวัลกำกับภาพยนตร์ยอดเยี่ยม ในงานนาฏราชครั้งที่ 10 ประจำปี 2561 รวมทั้ง The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ ยังเป็นซีรีส์ จากเอเชียเพียงเรื่องเดียวที่ได้เข้าชิงรางวัล "The Magnolia Awards" สาขา "Best Foreign TV Series / Serial" ในงาน "25th Shanghai TV Festival" ซึ่งถือเป็นครั้งแรกในรอบ 25 ปี ที่ผลงานจากประเทศไทย ได้รับเสนอชื่อในงานประกาศรางวัลนี้

ละครชุดโทรทัศน์เรื่อง The gifted นักเรียนพลังกิฟต์ มีการสะท้อนเหตุการณ์ในสังคม การตั้งคำถามและวิพากษ์ระบบการศึกษาไทย ภายใต้บริบทการศึกษาไทยในช่วงปี พ.ศ. 2542 ที่มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อมุ่งสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในกระแสโลกาภิวัตน์ และการปฏิรูป

การศึกษาครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2552 เพื่อสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพิ่มโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่า ละครชุดโทรทัศน์เรื่อง The gifted นักเรียนพลังกิฟต์ มีการวิพากษ์วิจารณ์การศึกษาในระบบโรงเรียน ทั้งนี้การวิพากษ์หมายถึง กระบวนการคิดที่มีความตั้งใจที่จะพิจารณาตัดสินเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยการตั้งคำถามท้าทายหรือโต้แย้งข้ออ้างนั้น เพื่อนำไปสู่กระบวนการค้นหาความจริงและเพื่อเปิดโอกาสให้แก่ความคิดใหม่ที่แตกต่างนำไปสู่คำตอบที่สมเหตุสมผลกว่าข้ออ้างเดิม เหมาะสมกับบริบทแวดล้อม เกิดผลดีแก่ชีวิตและสังคมมากกว่า (พิเชษฐ์ เบญจรงค์รัตน์, 2556 :2) ละครดังกล่าวจะวิพากษ์ถึงระบบการศึกษาที่สนับสนุนนักเรียนที่เรียนเก่งมากกว่านักเรียนธรรมดา ประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือ ประเด็นเรื่องค่านิยมทางการศึกษา ผู้สร้างได้ตั้งคำถามโดยใช้ตัวละครภายในเรื่อง เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นถึงค่านิยมทางการศึกษาไทยในปัจจุบัน คือ ปัจจัยสำคัญที่กำหนดความสำเร็จในชีวิตของเด็กเกิดขึ้นจากการศึกษา ผ่านการต่อยอดของตัวละครครูที่กล่าวเสมอว่านักเรียนจะต้องตั้งใจเรียน และกลุ่มนักเรียนที่ตอบสนองต่อค่านิยมดังกล่าวด้วยการตั้งใจเรียน อ่านหนังสือและสอบแข่งขัน ความคาดหวังในเรื่องการศึกษาของนักเรียน เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองของผู้ใหญ่ที่มีต่อเด็กว่าเด็กนั้นมีความรู้ และประสบการณ์ที่ดีกว่า จำเป็นจะต้องรู้ว่าสิ่งที่ตนเองทำนั้นเป็นเรื่องถูกหรือผิดโดยการได้รับคำแนะนำจากผู้ใหญ่ และทำให้เห็นถึงคุณค่าของคุณลักษณะที่คนในสังคมเห็นร่วมกันว่าเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หากใครประพฤติตนแตกต่างไปจากธรรมเนียมปฏิบัติ หรือสิ่งที่ผู้ใหญ่ต้องการ จะถูกมองว่าเป็นคนแปลกแยก และไม่มีทางประสบความสำเร็จในชีวิตได้ แสดงให้เห็นว่าผู้กำกับได้วิพากษ์ถึงมุมมองของความเป็น “ผู้ใหญ่” ว่ายังมีชุดความคิดดังกล่าว และมีความเชื่อมั่นว่าผู้ใหญ่จะเป็นฝ่ายที่ถูกต้อง เช่นเดียวกับแนวคิดของโนเดลแมน (Nodelman, 1996 อ้างถึงใน สรณี วงศ์เปี้ยสังข์, 2547 : 7) ที่กล่าวถึงแนวคิดของผู้ใหญ่เกี่ยวกับธรรมชาติของเด็ก 2 ประการ คือ

1. เด็กเป็นผู้บริสุทธิ์ไร้เดียงสา ไม่สามารถปกป้องตนเองและหลีกเลี่ยงจากสิ่งชั่วร้ายทั้งปวงได้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่ที่จะต้องสอนเด็กเพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของผู้อื่น นั่นคือการทำให้เด็กมีความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น

2. เด็กมีความดิบเถื่อนในตนเอง และสามารถเอนเอียงไปสู่พฤติกรรมที่ชั่วร้าย ผู้ใหญ่จึงต้องมีบทบาทในการสั่งสอนเด็กเพื่อให้กลายเป็นผู้ใหญ่ที่เติบโตในสังคมได้โดยเคารพกฎกติกาของสังคมอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสงบสุข ไม่เป็นภัยที่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น

เมื่อผู้ใหญ่มีความเชื่อดังกล่าว จึงมีความคิดที่ต้องการที่จะควบคุมเด็กให้มีพฤติกรรมตามที่สังคมคาดหวัง การที่ตัวละครไม่ได้ประพฤติตนตามแบบอย่างທີ່สังคมกำหนดจึงทำให้ผู้ใหญ่เกิดมุมมองในเชิงอคติ และมองสิ่งที่เด็กกำลังเรียกร้องอยู่ว่าเป็น “เรื่องที่ไม่เป็นเรื่อง” จึงเป็นหน้าที่ที่ผู้ใหญ่จะต้องขัดเกลา เพื่อสร้างความชอบธรรมว่าสิ่งที่ผู้ใหญ่ทำเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เด็กที่ถูกกลโฆคือเด็กที่ไม่เป็นไปตามแบบแผนของสังคม หากใครไม่ทำตามก็ต้องถูกลโฆเช่นเดียวกัน

แม้ว่าบางครั้งแนวคิดของผู้ใหญ่จะไม่ใช่แนวคิดที่ถูกต้องเสมอไป แต่อำนาจและสถานภาพในสังคมก็มีส่วนช่วยทำให้แนวคิดดังกล่าวเป็นเรื่องที่ถูกต้องและสมควรปฏิบัติตาม

ในขณะเดียวกัน กลวิธีในการสร้างตัวละครก็มีความน่าสนใจเช่นเดียวกัน ผู้สร้างได้สร้างภาพของตัวละครหลักเป็นกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นกลุ่มนักเรียนที่ต้องค้นหาตัวตน ความถนัด ความสามารถ และสิ่งที่ต้องการเป็นในอนาคต จากการเตรียมสอบเพื่อเข้าสู่อะชีวศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ในขณะที่สาขาสามารถตอบโจทย์ให้กับตนเองได้ โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มนักเรียนธรรมดาที่ไม่มีพลังพิเศษ กลุ่มเด็กกิฟต์คือกลุ่มนักเรียนที่มีพลังพิเศษเป็นตัวดำเนินเรื่องหลัก และกำหนดให้ตัวละครหลักเป็นผู้คำถามเกี่ยวกับระบบการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนที่สอดคล้องกับระบบการศึกษาไทยปัจจุบันโดยการสมมติสถานที่ คือ โรงเรียนฤทธาวิทยาคม โรงเรียนชั้นนำของประเทศที่มีระบบการสอบคัดเลือก และการแบ่งแยกนักเรียนเก่งและนักเรียนอ่อนด้วยคะแนนสอบ มีการดำเนินเรื่องผ่านตัวละครหลักคือ ปวเรศ เสริมวุฒิรงค์ (แปง) เป็นนักเรียนห้อง 8 ผู้ที่สามารถสอบเข้าห้องเรียนกิฟต์ได้เป็นคนแรก นับตั้งแต่ก่อตั้งห้องเรียนกิฟต์ เขาสังเกตว่าระบบการศึกษาภายในโรงเรียนแห่งนี้เป็นระบบที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน นักเรียนทุกคนต้องช่วงชิงสิทธิพิเศษ และถูกตัดสินคุณค่าด้วยผลการเรียน การให้ความเป็นอภิสิทธิ์ชนแก่นักเรียนที่มีศักยภาพมากกว่า เขาจึงต้องการเปลี่ยนแปลงระบบต่าง ๆ ภายในโรงเรียน เพื่อสร้างความเท่าเทียมให้กับนักเรียนทุกคน ละครเรื่องนี้มีการสร้างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงอยู่ภายในโรงเรียนด้วยการให้ตัวละครมีพลังวิเศษ เช่น พลังการทำสิ่งของให้หายไป พลังในการลบความทรงจำ พลังในการล่วงรู้ถึงอดีตของสิ่งของ ซึ่งภายในละครได้ใช้คำว่า ศักยภาพ และมีการสอดแทรกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงภายในสังคมที่ผู้สร้างละครชุดและผู้ชมต่างมีประสบการณ์ร่วมที่คล้ายคลึงกัน และสร้างตัวละครผู้ใหญ่เพื่อเป็นตัวแทนของผู้มีอำนาจทางสังคมในการกำหนดทิศทางและนโยบายการศึกษา ทั้งตัวละครผู้อำนวยการสุพจน์ พันโทพิเชษฐ รวมถึงตัวละครภายในกระทรวงการศึกษาและพัฒนาสังคมมนุษย์ เพื่อให้เห็นถึงการช่วงชิงพื้นที่ระหว่างกลุ่มนักเรียนและผู้มีอำนาจผ่านการใช้ศักยภาพหรือพลังพิเศษภายในเรื่อง ทั้งการพยายามต่อต้านระบบที่แบ่งแยกนักเรียนออกเป็นกลุ่มเก่ง กลุ่มอ่อน และความไม่เป็นธรรมจากระบบการศึกษาของโรงเรียนในภาคแรก ขยายผลไปจนถึงการต่อสู้ในระดับที่ใหญ่ขึ้นคือการต่อสู้กับนโยบายจากกระทรวงฯ และการเกี่ยวพันของการเมือง นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยตรง การแย่งชิงอำนาจและผลประโยชน์ของกลุ่มผู้มีอำนาจ เพื่อแสดงให้เห็นว่าปัญหาทางการศึกษาไทยเป็นปัญหาระดับมหภาค การแก้ไขปัญหาทางการศึกษาไทยจึงจำเป็นที่จะต้องแก้ไขจากกลุ่มผู้มีอำนาจในการสั่งการเป็นอันดับแรก

นอกจากเรื่องตัวละครแล้ว ฉากก็เป็นส่วนประกอบสำคัญในการแสดงให้เห็นถึงบรรยากาศและการดำเนินเรื่องได้เช่นเดียวกัน โดยมีการนำเสนอสถานที่ที่เป็นพื้นที่หลัก คือ บ้าน โรงเรียน และสถานที่ภายนอก ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ใช้สำหรับสื่อความหมายโดยเฉพาะ ได้แก่ โรงเรียน เป็นพื้นที่

สำหรับการเรียนการสอน การใช้อำนาจ บำบัดเป็นพื้นที่สำหรับการแสดงความสัมพันธ์และพฤติกรรมของตัวละครและครอบครัว สถานที่ภายนอก เป็นพื้นที่แห่งการเจริญเติบโตและแสวงหาคำตอบ (ทรงเกียรติ จรัสสันติจิต, 2563 : 172) ละครเรื่องนักเรียนพลังกิฟต์ และ The Gifted Graduation มีการใช้พื้นที่โรงเรียนเป็นสถานที่หลักในการแสดงโลกจำลองของสังคมผ่านละคร โรงเรียนถูกใช้เป็นสถานที่ในการแสดงอำนาจของครูในเชิงการควบคุมพฤติกรรม หรือลงโทษนักเรียน เช่น ฉากภายในห้องเรียน ปรากฏการใช้ความรุนแรงของครูในห้องเรียน ทั้งการตำหนิตัวว่ากล่าว การลงโทษนักเรียน ห้องเรียนถูกทำให้กลายเป็นพื้นที่ในการแสดงอำนาจของครู ทำให้ตนเองเป็นจุดศูนย์กลางภายในห้องเรียน และใช้อำนาจในการเสริมแรงทางลบ โดยการลงโทษทางบวก (Positive Punishment) คือ การเพิ่มเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ให้นักเรียน เช่น การดุด่า การลงโทษ การตี รวมถึงกีดตักนักเรียน เพื่อลดความเชื่อมั่น และยอมรับพฤติกรรมเป็นผู้รับตามที่ต้องการ โดยที่ครูนั้นมีมุมมองอยู่แล้วว่า พฤติกรรมที่ดี ที่นักเรียนควรจะเป็นนั้นเป็นอย่างไร ส่วนผู้ที่ไม่ได้มีพฤติกรรมเป็นไปตามที่ครูต้องการ ก็จะถูกลงโทษและกีดกันให้กลายเป็นอื่น

จากรายละเอียดข้างต้น ผู้กำกับได้สะท้อนให้เห็นถึงความเจ็บปวดและผลเสียของระบบการศึกษาไทยผ่านตัวละครและการนำเสนอประเด็นต่าง ๆ ในเรื่อง มีการตั้งคำถามและต้องการนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาผ่านตัวละครดังกล่าว เพื่อเป็นแนวคิดสำคัญในการนำไปสู่การขุดคิดถึงปัญหาด้านการศึกษาไทยที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นผ่านการร่วมมือของตัวละครนักเรียน ละครชุดโทรทัศน์เรื่อง The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ และ The Gifted Graduation มีประเด็นในด้านการวิพากษ์ระบบการศึกษาไทยที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นละครที่วิพากษ์โครงสร้างความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยผ่านฉากภายในห้องเรียน ตัวละคร และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในเรื่องเพื่อวิพากษ์วิจารณ์การศึกษาอย่างลงลึกถึงระดับของปัญหาที่ซับซ้อน แตกต่างจากละครโทรทัศน์วัยรุ่นเรื่องอื่น ๆ ที่มุ่งเน้นนำเสนอภาพชีวิตในวัยเรียน ครอบครัวและความรักเท่านั้น ในขณะที่เดียวกัน ละครเป็นสื่อที่สามารถสะท้อนมุมมอง แนวคิดทัศนคติของผู้กำกับและผู้มีประสบการณ์ร่วมที่มีต่อระบบการศึกษาไทยได้เป็นอย่างดี สามารถนำไปสู่การพิจารณาถึงโครงสร้างของปัญหา และเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาแบบส่วนรวมได้ ที่สำคัญคือ ละครชุดโทรทัศน์มีลักษณะเป็นสื่อใหม่ สามารถเข้าถึง เผยแพร่ได้เป็นวงกว้าง และง่ายกว่าวรรณกรรมที่สามารถเข้าถึงได้เฉพาะบางกลุ่มเท่านั้น ที่ผ่านมามีการศึกษาภาพสะท้อนด้านการศึกษาไทยในวรรณกรรม นวนิยาย นิตยสาร และเรื่องสั้น รวมถึงมีการศึกษาผ่านสื่อประเภทอื่น เช่น เพลง และภาพยนตร์ แต่ยังไม่มีการวิจัยเกี่ยวกับการวิพากษ์ระบบการศึกษาไทยในละครชุดโทรทัศน์เรื่อง The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ และ The Gifted Graduation ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาเกี่ยวกับการวิพากษ์ระบบการศึกษาไทย และวิเคราะห์กลวิธีที่ใช้วิพากษ์ระบบการศึกษาไทยในละครชุดโทรทัศน์เรื่องดังกล่าว

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาประเด็นการวิพากษ์การศึกษาไทยในละครชุดโทรทัศน์เรื่อง The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ และ The Gifted Graduation

1.2.2 เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการวิพากษ์การศึกษาไทยในละครชุดโทรทัศน์เรื่อง The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ และ The Gifted Graduation

1.3 สมมติฐานการวิจัย

ประเด็นการวิพากษ์การศึกษาไทยที่พบในละครชุดโทรทัศน์ เรื่อง The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ และ The Gifted Graduation ได้แก่ การแข่งขันทางการศึกษา ค่านิยมทางการศึกษา การศึกษาที่ไม่คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน และการแย่งชิงอำนาจและผลประโยชน์ของผู้มีอำนาจ ส่งผลให้เกิดคุณภาพการศึกษาที่ไม่เท่าเทียมกัน โดยสัมพันธ์กับบริบททางสังคมไทยในช่วงเวลาที่ได้มีการจัดทำละครขึ้น ผ่านโครงเรื่อง ตัวละคร ฉากและบทสนทนา

1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อมูลจากละครชุดโทรทัศน์ โดยพิจารณาจากละครที่มีโครงเรื่องหลักที่เกี่ยวข้องกับการวิพากษ์ระบบการศึกษาไทยดังต่อไปนี้

- The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ พ.ศ. 2561

- The Gifted Graduation พ.ศ. 2563

รวมทั้งสิ้น 2 เรื่อง (26 ตอน)

1.5 วิธีการดำเนินวิจัย

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในด้านต่าง ๆ คือ

1.1 สืบค้น ศึกษาและคัดเลือกละครชุดโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการศึกษาไทย

1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาไทยและบุคลากรทางการศึกษา

ในวรรณกรรม และสื่อประเภทอื่น เช่น เพลง ภาพยนตร์ ละคร

1.3 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านละครโทรทัศน์และภาพยนตร์

2. ขั้นวิเคราะห์ มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาไทยภายในเรื่อง โดยเชื่อมโยงจาก

โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก บทสนทนา และพิจารณาบริบททางสังคมที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ ภายในเรื่อง

3. ขั้นสรุปและอภิปรายผล โดยผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ มีขั้นตอนดังนี้

3.1 สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

3.2 ข้อเสนอแนะ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้เข้าใจปัญหาของการศึกษาในสังคมไทยที่ถูกนำเสนอผ่านละครชุดโทรทัศน์

1.6.2 ทำให้เข้าใจถึงต้นตอของปัญหาการศึกษาไทยที่เชื่อมโยงกับค่านิยมและโครงสร้างทางสังคมผ่านละครชุดโทรทัศน์

1.6.3 ทำให้เข้าใจกลวิธีที่ละครเรื่อง The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ และ The Gifted Graduation ใช้ในการวิพากษ์การศึกษาไทย

1.6.4 เป็นแนวทางในการศึกษาประเด็นเรื่องการศึกษาไทยในสื่อประเภทอื่นต่อไป

1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น

การอ้างอิงเนื้อความจากตัวบทละคร ผู้วิจัยใช้การอ้างอิงจากชื่อเรื่อง และตอน ดังตัวอย่าง

“คุณเคยถามตัวเองไหม ว่าเราเรียนหนักไปเพื่ออะไร เคยรู้สึกไหม ว่าไม่มีครูคนไหนเข้าใจเราเลย เคยอึดอัดไหม กับระบบนี้เงาของโรงเรียน ที่ไม่เคยถามเลยว่าเราต้องการหรือเปล่า”

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 1)

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

ละครชุดโทรทัศน์ คือ ละครที่แบ่งเผยแพร่เป็นตอน (episode) หลายตอน และมีเนื้อหาที่ต่อเนื่องกัน

การวิพากษ์ คือ กระบวนการคิดที่มีความตั้งใจที่จะพิจารณาตัดสินเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยการตั้งคำถามท้าทายหรือโต้แย้ง เพื่อนำไปสู่กระบวนการค้นหาความจริงและเพื่อเปิดโอกาสให้แก่ความคิดใหม่ที่แตกต่าง เกิดคำตอบที่สมเหตุสมผล เหมาะสมกับบริบทแวดล้อมมากกว่าข้ออ้างเดิม

1.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่อง “การวิพากษ์การศึกษาไทยในละครชุดโทรทัศน์ เรื่อง The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ และ The Gifted Graduation” ผู้วิจัยจะนำเสนอการสำรวจด้านเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นรากฐานในการศึกษา ซึ่งผู้วิจัย ได้ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น ได้แก่ กลุ่มงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไทยและบุคลากรทางการศึกษาในวรรณกรรม กลุ่มงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไทยและบุคลากรทางการศึกษาในสื่อประเภทอื่น

กลุ่มเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไทย และกลุ่มเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ โดยมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาไทยและบุคลากรทางการศึกษาในวรรณกรรม

พบว่า งานวิจัยที่ผ่านมาที่มีการศึกษาเกี่ยวกับด้านการศึกษายู่จำนวนหนึ่ง โดยเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นไปที่ภาพสะท้อนสังคมด้านการศึกษาเป็นหลัก ผู้วิจัยจะศึกษางานวิจัยตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 ซึ่งเป็นช่วง 10 ปีก่อนการผลิตละครชุดโทรทัศน์ เพื่อสังเกตทิศทางการเปลี่ยนแปลงของภาพสะท้อนสังคมด้านการศึกษาที่ส่งผลจนถึงปัจจุบัน โดยศึกษางานวิจัยจากวิทยานิพนธ์ของ วราภรณ์ ใจดี (2550) เรื่อง โลกทัศน์ในเรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาศิรี จากเรื่องสั้น จำนวน ๒๗ เรื่อง โดยศึกษาวิเคราะห์ โลกทัศน์เกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ สังคม การเมืองการปกครอง การศึกษา ค่านิยม ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และอาชีพ วราภรณ์พบว่า ในด้านการศึกษา ผู้เขียนเสนอว่าการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนา มนุษย์ แต่ระบบการศึกษาของไทยในปัจจุบันทำให้ผู้เรียนมุ่งแข่งขันเพื่อชัยชนะมากกว่าปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม

มณฑิกา วิชัยดิษฐ (2550) ได้วิเคราะห์แนวคิดด้านการศึกษาที่ปรากฏจากบทร้อยกรอง ในวารสารวิชาการและวารสารวิทยาจารย์ช่วง พ.ศ. 2552-2556 พบว่า แนวคิดด้านบุคลากรทางการศึกษา นำเสนอเรื่องผู้บริหารว่า จะต้องมีการบริหารที่อันเป็นธรรมของผู้บริหาร มีบทบาท และหน้าที่คือ ต้อง ใส่ใจและสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารต้องนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษา ผู้บริหารในยุคปฏิรูปการศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ครูอาจารย์พัฒนาตนเอง เรื่องผู้สอนได้เสนอว่า ครูจะต้องมีอุดมการณ์ จรรยาบรรณ และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ การศึกษาต้องทันโลกและเหตุการณ์ ใช้วิธีการและสื่อการสอนที่เหมาะสม ต้องมีใบประกอบวิชาชีพ ส่วนปัญหาเกี่ยวกับครูคือ ครูประพฤติตนไม่เหมาะสม

นิชาพร ยอดมณี (2555) ศึกษาเรื่อง ละครแห่งชีวิต : คำสอนและภาพสะท้อนการศึกษาไทย ในสมัยรัชกาลที่ 6 จากคำสอนต่าง ๆ ที่ปรากฏในเนื้อเรื่อง ซึ่งเป็นช่วงของการศึกษาในสมัย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้สะท้อนให้เห็นความต้องการของสังคมในด้านประชากร ว่าสังคมไทยในขณะนั้นต้องการบุคคลที่มีลักษณะเช่นไร จากเนื้อหาในนวนิยายเรื่องละครแห่งชีวิตก็ได้ สะท้อนภาพของการศึกษาที่ช่วยพัฒนาคนให้เป็นไปตามความต้องการของสังคมในขณะนั้นให้ผู้อ่าน เห็นว่าสังคมไทยมีความต้องการบุคคลที่เป็นลูกผู้ชาย เป็นบุคคลที่มีความเป็นสุภาพบุรุษ เป็นบุคคลที่มีความประพฤติดี มีจิตใจโอบอ้อมอารี เป็นบุคคลที่รู้จักความสามัคคีในหมู่คณะ ทำให้เกิดความรักชาติ เป็นต้น บุคคลเหล่านี้ก็จะได้เป็นผู้ที่ช่วยพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้ และในปัจจุบันสังคมก็ยังคงต้องการบุคคลเช่นนี้ที่นับวันจะหาได้ยากยิ่งขึ้นทุกที ซึ่งบุคคลลักษณะ ตลอดจนความประพฤติที่เป็นที่ต้องการดังกล่าวจะไม่สามารถหยั่งรากฝังลึกลงในจิตสำนึก ความคิด ความรู้สึก ทัศนคติของคนไทยได้ ถ้าหากว่าบุคคลเหล่านั้นไม่ได้รับการศึกษา

อุมาวัลย์ ซีซัง (2555) เขียนวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ ในเรื่องเล่าสำหรับเด็กในหนังสือวันเด็กแห่งชาติ พ.ศ. 2523 – 2553 เกี่ยวกับการประกอบสร้างความคิดเกี่ยวกับ “เด็กดี” และ “เยาวชนที่พึงประสงค์ของชาติ” โดยใช้กรอบแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของ ผลการวิจัยพบว่า หนังสือวันเด็กแห่งชาติมีบทบาทในการถ่ายทอดอุดมการณ์บางประการไปสู่เด็ก โดยมีอุดมการณ์ที่ปรากฏอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ อุดมการณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเด็ก - ผู้ใหญ่ อุดมการณ์เกี่ยวกับความเป็นเด็กดีและคนดี อุดมการณ์เกี่ยวกับบทบาทชาย - หญิงในสังคมไทย อุดมการณ์เกี่ยวกับความยึดมั่นในสถาบันหลักของชาติ ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าหนังสือวันเด็กแห่งชาติมีบทบาทเป็นสารทางอุดมการณ์ซึ่งรัฐอาจใช้ในการถ่ายทอดและปลูกฝังความคิดเชิงอุดมการณ์บางประการแก่เด็กในสังคมไทย เพื่อสร้าง “เด็กดี” และ “พลเมืองดี” ซึ่งจะเอื้อต่อการกำกับดูแลและควบคุมสมาชิกในสังคมต่อไป

ชิษณุพงศ์ อินทรเกษม (2557) เขียนวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในวาทกรรมโฆษณาสถาบันกวดวิชา พบว่า วาทกรรมโฆษณาสถาบันกวดวิชาทั้งหมด 3 ชุดความคิด คือ ชุดความคิดที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้แก่ นักเรียนควรเป็นคนเก่งและเป็นที่ยอมรับ ชุดความคิดที่เกี่ยวข้องกับสถาบันกวดวิชา ได้แก่ ผู้สอนกวดวิชามีความรู้ความสามารถสูงและเป็นที่ยอมรับจากนักเรียน ผู้สอนกวดวิชาเป็นผู้ที่เหมาะสมในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียน เป็นผู้แก้ไขปัญหาการเรียน และทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จจากการเรียนและการสอบแข่งขัน และชุดความคิดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและการเรียนกวดวิชา ได้แก่ การศึกษาคือการแข่งขัน และจะต้องฝ่าฟันเพื่อไปสู่ความสำเร็จ เป้าหมายของการศึกษาคือการสอบเข้าเรียนต่อในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียง การเรียนกวดวิชาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักเรียน การเรียนกวดวิชาเสริมสร้างความมั่นใจและทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนและการสอบแข่งขัน การเรียนกวดวิชาทำให้ปัญหาการเรียนต่างๆ หหมดไปและทำให้นักเรียนเป็นคนเก่ง การเรียนกวดวิชาคือเส้นทางสู่ความสำเร็จ การเรียนกวดวิชาคือการลงทุนที่คุ้มค่า ทั้งนี้ชุดความคิดดังกล่าวล้วนสะท้อนการศึกษาในระบบโรงเรียนและการแข่งขันทางการค้าระหว่างสถาบันกวดวิชาต่างๆ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการนำเสนออุดมการณ์การศึกษาเชิงพาณิชย์

นัยนา วงศ์สาคร (2559) เขียนบทความวิชาการเรื่อง ภาษากับอุดมการณ์การศึกษา ในรายการโทรทัศน์ “เดินหน้าประเทศไทย” โดยศึกษากลวิธีทางภาษาในการนำเสนออุดมการณ์การศึกษาในรายการโทรทัศน์ เดินหน้าประเทศไทย ซึ่งเป็นช่องทางสำคัญที่รัฐบาลในการสื่อสารกับประชาชนเพื่อนำเสนอข้อมูลต่างๆ ของรัฐ พบว่า การศึกษาระบบเดิมประสบปัญหา รัฐจึงมีหน้าที่ในการปฏิรูป ปรับเปลี่ยนอย่างชอบธรรม กลวิธีทางภาษาดังกล่าวสัมพันธ์กับการนำเสนออุดมการณ์ของรัฐ ผ่านการนำเสนอของพิธีกร ในฐานะตัวแทนรัฐบาลและประเทศ ซึ่งเป็นเสมือนเสียงชื่นชมสนับสนุนการดำเนินงานของรัฐบาลว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เกิดประโยชน์สูงสุด และแนวทางที่ผ่านมานั้น

ไม่สามารถดำเนินการเช่นนี้ได้ หากรัฐประสบความสำเร็จในการสื่ออุดมการณ์ดังกล่าว ย่อมส่งผลดีต่อความมุ่งหมายของรัฐและสนับสนุนความสัมพันธ์เชิงอำนาจในแง่ความสำเร็จของรัฐ

นฤมล นิมนวล (2559) เขียนวิทยานิพนธ์ เรื่อง การเมืองในแบบเรียนชั้นมัธยมศึกษาของไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2503-2551 โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาของแบบเรียนในการศึกษาในระบบของไทย ในฐานะกลไกหนึ่งในการกล่อมเกลาสังคมของรัฐ พบว่ารัฐมีความพยายามในการกล่อมเกลาทางการเมืองผ่านเนื้อหาในแบบเรียน โดยอธิบายความสัมพันธ์เชิงอำนาจของรัฐและพลเมืองให้สอดคล้องกับการปกครองในแต่ละยุค ผู้ที่มีอำนาจในการกำหนดเนื้อหาหลักสูตรคือนักวิชาการในระบบราชการ มีการสร้างความชอบธรรมในการปกครอง และสอดแทรกแนวคิด อุดมการณ์ของตนลงไปด้วย

สุพิศ เอื้องชะ (2560) เขียนวิทยานิพนธ์ เรื่อง ภาพสะท้อนสังคมและกลวิธีการนำเสนอเรื่องสั้นในนิตยสาร “คู่สร้างคู่สม” ผลการศึกษาพบว่า บิดามารดาเห็นความสำคัญของการศึกษา จึงส่งเสริมให้ลูกหลานได้เรียนหนังสือ รวมทั้งมีค่านิยมส่งลูกเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง แต่เด็กชนบทบางคนมีฐานะยากจนทำให้ขาดโอกาสทางการศึกษาเพราะครอบครัวต้องการใช้แรงงานจากสมาชิกในครอบครัวในการทำงาน นอกจากนี้ยังสะท้อนภาพสังคมด้านอื่น ๆ เช่น ปัญหาครอบครัว ชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมเมืองและสังคมชนบทที่มีความแตกต่างกัน

รังสิณี หลักเพชร (2561) เขียนวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาเยาวชนและปัญหาสังคมในวรรณกรรมเยาวชนร่วมสมัย ระหว่างปี พ.ศ. 2550-2559 พบว่า มีการสะท้อนปัญหาด้านการศึกษาว่า การพัฒนาการศึกษาไม่ได้ครอบคลุมถึงนักเรียนทุกกลุ่ม ยังมีนักเรียนบางส่วนที่ขาดโอกาสทางการศึกษาจนต้องออกจากโรงเรียนเพราะไม่มีทุนสำหรับใช้ในการศึกษาต่อ ในด้านของครูพบว่า มีการแก้ปัญหาให้ครูเพื่อต่อยอดไปสู่การพัฒนาเด็กนักเรียน แต่กลับมีการพัฒนาที่ผิดจุด คือการประเมินการเรียนการสอนโดยผลงาน ทำให้เพิ่มภาระงานของครูและเพิ่มปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอน ในขณะที่ผู้ปกครองก็มีความคาดหวังต่อบุตรหลานสูงจนทำให้นักเรียนรู้สึกกดดัน และไร้อิสรภาพ สอดคล้องกับวิทยานิพนธ์ของรังสิณี หลักเพชร (2561) เรื่อง ปัญหาเยาวชนและปัญหาสังคมในวรรณกรรมเยาวชนร่วมสมัยระหว่างปี พ.ศ. 2550-2559 ระบุว่าการพัฒนาการศึกษาไม่ได้ครอบคลุมถึงนักเรียนทุกกลุ่ม ยังมีนักเรียนบางส่วนขาดโอกาสทางการศึกษาจนต้องออกจากโรงเรียน ในขณะที่ผู้ปกครองก็มีความคาดหวังต่อบุตรหลานสูงจนกระทั่งนักเรียนรู้สึกกดดัน และไร้อิสรภาพ

เอกสารและงานวิจัยข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงภาพสะท้อนสังคมด้านการศึกษาได้ส่วนหนึ่งสังเกตว่า ภาพของการศึกษาที่มีผู้ทำการศึกษาไว้แล้วนั้น มุ่งเน้นการนำเสนอระบบการศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล และในสังคมชนบท รวมทั้งการกล่าวถึงการดิ้นรนเพื่อให้ได้รับโอกาสในการศึกษาต่อที่ดีกว่าในชนบท ซึ่งจะแตกต่างจากกลุ่มข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา เพราะในละครเรื่อง

The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ และ The Gifted Graduation นั้น เป็นระบบการศึกษาในรูปแบบของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร ดังนั้นผลการศึกษามีข้อที่แตกต่างกันในบางจุด ซึ่งเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวนี้ จะช่วยทำให้ผลการศึกษาของผู้วิจัยนั้นมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาไทยและบุคลากรทางการศึกษาในสื่อประเภทอื่น
การศึกษาภาพของการศึกษาไทยและบุคลากรทางการศึกษาในสื่อประเภทนี้จะเป็นการศึกษาในสื่อประเภทภาพยนตร์ เพลง วารสารและตำราวิชาการเป็นส่วนใหญ่ ดังนี้

นพรัตน์ น้อยเจริญ (2557) เขียนบทความวิชาการเรื่อง “ครูคือใคร” : มโนอุปลักษณ์ครู ในบทเพลงไทย พบว่ามโนอุปลักษณ์เกี่ยวกับครู สะท้อนมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาว่า ครูเป็นผู้ให้ความรู้ ให้ปัญญา ครูเป็นผู้พัฒนาคน ให้มีความรู้ความสามารถเพื่อให้ศิษย์ได้สร้างสรรค์สิ่งใหม่เพื่อประชาชาติ ครูเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติตนตามขนบของไทย และภารกิจของครูคือการสร้างให้ลูกศิษย์ประสบความสำเร็จในชีวิต เช่นเดียวกับพิชญาวี ทองกลาง (2563) ที่ศึกษากลวิธีการใช้คำกริยากับการประกอบสร้างภาพแทนครูในเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับครู ผลการวิเคราะห์พบการประกอบสร้างภาพแทนครู 2 ประเภท ได้แก่ การใช้คำกริยาโดยครูเป็นผู้กระทำกริยา ที่สื่อชุดความคิดเกี่ยวกับภาพแทนครู 7 ประเภท คือ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่นและตั้งใจ ผู้ที่มีสั่งสอน และให้ความรู้ ผู้ที่มีความรัก ความศรัทธาและความสามัคคีในอาชีพครู ผู้มีมิตรไมตรีที่ดีต่อนักเรียน ผู้ที่ทำงานอย่างเหน็ดเหนื่อยและยากลำบาก ผู้ที่ต้องใช้ความอดทน และผู้ที่มีความน้อยใจในสถานะของตนเอง ส่วนการใช้คำกริยา โดยบุคคลอื่นเป็นผู้กระทำกริยาที่สื่อชุดความคิดเกี่ยวกับภาพแทน 3 ประเภท คือ ผู้ที่บุคคลให้ความเคารพยกย่อง และสรรเสริญ ผู้ที่นักเรียนแสดงความรักและคิดถึง และผู้ที่ถูกนักเรียนกระทำที่สื่อความหมายด้านลบ ภาพแทนครู ที่ปรากฏให้เห็นว่าบทเพลงมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการประกอบสร้างภาพแทนครูในบริบทสังคมไทย โดยการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ครูมีคุณธรรม มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีอุดมการณ์ และมีความมุ่งมั่นในวิชาชีพครู จนส่งผลทำให้คนในสังคมยกย่องเชิดชูครู

นพรัตน์ น้อยเจริญ (2560) เขียนบทความวิชาการเรื่อง “การเป็นครูคือการทำธุรกิจ” มโนอุปลักษณ์ที่สะท้อนจากผู้ใช้ภาษาในตำราวิชาการครู เพื่อวิเคราะห์มโนอุปลักษณ์ “การเป็นครูคือการทำธุรกิจ” และหน้าที่ของมโนอุปลักษณ์ “การเป็นครูคือการทำธุรกิจ” จากตำราวิชาการครู ตั้งแต่ พ.ศ. 2544–2559 จำนวนทั้งสิ้น 70 เล่ม โดยใช้แนวคิดทฤษฎีการศึกษาอุปลักษณ์ตามแนวภาษาศาสตร์ปริชานของ Lakoff and Johnson (1980) Kövecses (2002) วิเคราะห์หน้าที่ของอุปลักษณ์ตามแนวคิดของ Goatly (1998) พบว่า มโนอุปลักษณ์ [การเป็นครูคือการทำธุรกิจ] แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบการเป็นครูกับการทำธุรกิจดังนี้ มโนอุปลักษณ์ [ครูคือผู้ให้บริการ] มโนอุปลักษณ์ [ครูคือนักบริหาร] และ มโนอุปลักษณ์ [ครูคือผู้ผลิต] มโนอุปลักษณ์เหล่านี้ทำหน้าที่

ถ่ายทอดความคิด โดยการเปรียบเทียบ และทำให้เกิดมุมมองใหม่ นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ด้านบุคคลสัมพันธ์ รวมทั้งการนำเสนอภาพลักษณ์ความเป็นครูอีกด้วย

ธารารัตน์ เป็ดทิพย์และมารศรี สอทิพย์ (2561) ศึกษาภาพแทนครูในบทเพลงชุด “ครูในดวงใจ” จำนวน 11 บทเพลง โดยอาศัยแนวคิดภาพแทน (representation) เป็นกรอบคิดเพื่อวิเคราะห์ตัวบทดังกล่าว ผลการศึกษาพบว่า ภาพแทนครูสามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การเป็นครูผู้เป็นที่รักและยกย่องเทิดทูนของนักเรียน รวมทั้งบุคคลอื่น ๆ ในสังคม การเป็นครูนักร้อง และครูที่ไม่ได้เป็นไปตามอุดมคติ ทั้งนี้ ภาพแทนเป็นเพียงการเลือกบางสิ่งบางอย่างมาเสนอเท่านั้น โดยอาจไม่ใช่ภาพจริงทั้งหมดของสังคม ภาพแทนที่ถูกนำเสนอสามารถแสดงถึงการผลิตซ้ำ กระบวนการคิด ความเชื่อ และอุดมการณ์ซึ่งส่งผลต่อการประกอบสร้างความเป็นครูตามที่สังคมคาดหวัง

จากเอกสารข้างต้นจะเห็นว่า ภาพลักษณ์ของครูที่มีการศึกษามาแล้วนั้น มีทั้งมุมมองที่เป็นด้านบวกและด้านลบ ในด้านบวกคือ ครูมีหน้าที่เป็นผู้นำด้านความรู้ เป็นแบบอย่างที่ดีให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม ในขณะที่ด้านลบคือ การมองครูเป็นผู้ทำธุรกิจ และไม่ประพฤติตนตามแบบอย่างที่ดีสังคมคาดหวัง งานวิจัยดังกล่าวนี้ สามารถนำมาเป็นแบบอย่างให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ถึงตัวละครครู ที่เป็นส่วนสำคัญของระบบการศึกษา สำหรับในละครเรื่อง The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ และ The Gifted Graduation ครูมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินเรื่องของตัวละครเป็นอย่างมาก ทั้งในแง่ของพฤติกรรม การตัดสินใจของตัวละคร รวมไปถึงเป็นผู้คลี่คลายสถานการณ์บางอย่างได้อีกด้วย

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับด้านการศึกษาไทย ผู้วิจัยเลือกศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิพากษ์ระบบการศึกษาไทย จากการศึกษาข้อมูลโดยสังเขป พบว่า มีผู้วิจัยข้อมูลอยู่จำนวนหนึ่ง ได้แก่

จารึก อະยะวงค์ (2560) เขียนบทความเรื่อง การศึกษาไทย : ปัญหาอยู่ที่ไหนกันแน่? โดยตั้งข้อสังเกตว่า เมื่อมีการปฏิรูปการศึกษาจะมีการแสดงความคิดเห็นของนักวิชาการระดับอุดมศึกษาที่ส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีประสบการณ์เป็นครูสอนในโรงเรียน ดังนั้นความเห็นของนักวิชาการจึงมีลักษณะเข้าใจตามหลักการและทฤษฎีการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ แต่เข้าไม่ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจริงภายในโรงเรียน ดังนั้นการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมาจึงไม่ค่อยก้าวหน้า โดยปัญหาการศึกษาที่แท้จริงจากทัศนะของผู้เขียน คือ ปัญหาด้านคุณภาพทางการศึกษา ที่ไม่มีการข้่าชั้น ปัญหาเรื่องข้อสอบ ที่ใช้ข้อสอบแบบเลือกคำตอบ (multiple choices) ทำให้ไม่สามารถวัดความสามารถได้อย่างแท้จริง ปัญหาเรื่องครู ปัญหาเรื่องการบริหารงานภายในโรงเรียน เป็นต้น

ประหยัด พิมพา (2561) เขียนบทความวิชาการเรื่อง การศึกษาไทยในปัจจุบัน ความว่าการศึกษาไทยในปัจจุบันมีการจัดการศึกษาตามบริบทของการจัดการศึกษาอันเป็นไปตามแผนการ

ศึกษาของชาติคือ พัฒนาคน พัฒนาคู อาจารย์ พัฒนาสังคมในหลายรูปแบบ มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรภาครัฐและเอกชน การมุ่งเน้นให้มีการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับปริญญาตรีเพื่อเน้นการมีงานทำ มีการจัดการศึกษาที่เน้นด้านอาชีวศึกษามากขึ้น โดยอาศัยปัจจัยหลักในองค์กรหลักจากภายนอกหลายปัจจัยเช่น ปัจจัยด้านเทคโนโลยีด้านเศรษฐกิจด้านระบบราชการด้านการเมืองการปกครอง ด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2563) ได้เขียนบทความจากการบรรยายพิเศษของ ศ.นพ. วิจารณ์ พานิช เกี่ยวกับทัศนะในด้านการศึกษาไทย หัวข้อ ‘คุณค่าของโรงเรียนพัฒนาตนเอง’ ว่า นักเรียนไทยจำนวนมาก กำลังเผชิญกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและการเรียนรู้ การเข้าถึงการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ จำเป็นจะต้องมีค่าใช้จ่าย การศึกษาภายในโรงเรียนยังไม่มี ความหลากหลาย ปัจจัยที่ทำให้เด็กนักเรียนหลุดออกนอกระบบ คือปัญหาด้านการพัฒนาตัวตน (Identity Development) โดยเฉพาะเด็กในแถบชนบทที่ชีวิตในรั้วโรงเรียนของนักเรียนนั้นเต็มไปด้วยความทุกข์ นำไปสู่การแสวงหาพื้นที่ความสุขใหม่ ๆ นอกโรงเรียน การศึกษา ความเหลื่อมล้ำดังกล่าวแทรกซึมอยู่ในทุกอณูของระบบ ตั้งแต่ความเหลื่อมล้ำทางสังคม ความเหลื่อมล้ำทางความรู้ของนักเรียน ความเหลื่อมล้ำทางศักยภาพของครู เป็นต้น

เอกสารและงานวิจัยด้านสังคมศาสตร์ จะเป็นกรอบแนวคิดที่สำคัญที่ผู้วิจัยจะนำมาใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ เพราะละครนั้น สร้างโดยได้รับอิทธิพลจากบริบททางสังคม การวิเคราะห์โดยขาดการอ้างอิงบริบททางสังคมจะทำให้ผลการศึกษานั้นขาดมิติไป ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างละคร และสังคม จึงเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงกันอย่างขาดไม่ได้ จำเป็นที่จะต้องศึกษาไปพร้อมกันเพื่อแสดงให้เห็นถึงมิติความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ สำหรับงานวิจัยประเภทนี้ จะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับทางด้านนิเทศศาสตร์ ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถนำมาเป็นตัวอย่างในการวิเคราะห์ในด้านโครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก การดำเนินเรื่อง รวมถึงการวิเคราะห์อวัจนภาษาจากภาพ แสงสี และการแสดงของตัวละครได้ ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านละครโทรทัศน์และภาพยนตร์มาพอสังเขป โดยมุ่งเน้นไปที่ละครโทรทัศน์และภาพยนตร์วัยรุ่นวัยรุ่น ดังนี้

กฤษณา การะเกด (2556) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง การเรียนรู้และทัศนคติการแก้ไขปัญหาสังคมไทยจากละครโทรทัศน์ชุด “น้องใหม่ร้ายบริสุทธิ์” ของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า วัตถุประสงค์ในการรับชมละครชุดน้องใหม่ร้ายบริสุทธิ์ คือชมเพื่อบรรเทาความเครียด เป็นข้อคิดสอนใจ และใช้ในการแก้ไขปัญหาชีวิตประจำวัน กลุ่มวัยรุ่นส่วนใหญ่มีความเข้าใจถึงสภาพปัญหาของสังคมไทยและตระหนักถึงวิธีการแก้ไขปัญหาในระดับสูง และมีทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการแก้ไขปัญหาทางสังคมไทยจากในละคร

ทิตย้อภา คงศาสุริยฉาย (2558) ศึกษากระบวนการสร้างความเป็นจริงของตัวละครวัยรุ่น ในละครโทรทัศน์ กรณีศึกษา ซีรีส์ละครโทรทัศน์เรื่องฮอร์โมน วัยว้าวุ่น พบว่า การประกอบสร้างความเป็นจริงของตัวละคร เกิดจากการนำความคิดและค่านิยมของวัยรุ่นมาประกอบสร้างความเป็นจริงของตัวละคร โดยเน้นการสะท้อนความจริงของวัยรุ่น (Reflection) และการประกอบสร้าง (Construct) ขึ้นมา เพื่อให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง(Realistic) ถึงแม้ละครเรื่องนี้จะสะท้อนเรื่องการต่อต้านของวัยรุ่น แต่เป็นเพียงการต่อต้านเพื่อตอบสนองความต้องการในระดับปัจเจก ไม่ถึงกับต่อต้านเพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม

ดุชฎี นิลดำ และคณะ (2562) ศึกษาอุดมการณ์จากภาพยนตร์เรื่องฉลาดเกมส์โกง พบว่า อุดมการณ์ดังกล่าวถูกสร้างขึ้นเพื่อรักษา สร้างความชอบธรรมให้แก่ระบบทุนนิยม นักเรียนทุกคนต้องการสอบให้ได้คะแนนดี เพื่อให้ได้รับสิทธิพิเศษ และสืบทอดอุดมการณ์หลักของระบบทุนนิยม ได้แก่ความรู้และเงิน รวมถึงโรงเรียน ยังเป็นสถานที่สำคัญในการสืบทอดและผลิตซ้ำอุดมการณ์ทางสังคมอีกด้วย

สรรรพษ์ เจียรนานนท์ (2563) ศึกษาภาพตัวแทนของวัยรุ่นไทยในละครชุดโทรทัศน์ พบว่า ภาพตัวแทนของวัยรุ่นไทยในละครชุดโทรทัศน์ประกอบไปด้วยปัญหาครอบครัว ความขัดแย้งระหว่างลูกชายกับบิดา ปัญหาความรักในวัยเรียน ปัญหาระดับสังคมในมหาวิทยาลัย ปัญหาความรักของวัยรุ่น การได้รับการยอมรับจากเพื่อน ปัญหาการปรับตัวของวัยรุ่น การปกป้องพวกพ้อง ปัญหาความรักระหว่างเพศและความรักเพศเดียวกัน และการตามหาความฝันของวัยรุ่น ส่วนการรับรู้ของผู้รับสารวัยรุ่นเกี่ยวกับภาพตัวแทนของวัยรุ่นในละครชุดโทรทัศน์ พบว่ามีการรับรู้ที่เป็นไปตามบรรทัดฐานหลักของสังคม และมีวิธีการแก้ปัญหาที่ถูกต้องจากการถูกสั่งสอนโดยบรรทัดฐานทางสังคม และไม่คล้อยตามในสิ่งที่ละครนำเสนอ

อย่างไรก็ตาม เมื่อศึกษางานวิจัยและรวบรวมข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาไทย พบว่า ประเด็นในเรื่องของระบบการศึกษาไทย มีทิศทางที่สอดคล้องไปในทางเดียวกัน นั่นคือ “รัฐเป็นผู้กำหนดนโยบายในการศึกษา มีการปรับปรุง และพัฒนามาโดยตลอด แต่การศึกษาไทยยังมีความเหลื่อมล้ำสูง ยังมีนักเรียนที่ขาดโอกาสทางการศึกษา นักเรียนบางส่วนต้องดิ้นรนเพื่อเข้ามาศึกษาต่อในสถาบันที่มีชื่อเสียง ซึ่งจะส่งผลต่อโอกาสในการทำงานที่ดี ในขณะที่นักเรียนบางส่วนต้องออกจากระบบการศึกษาไป เพราะไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาที่ดีได้” อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษายังเป็นเพียงแค่ภาพสะท้อน และเป็นองค์ประกอบบางส่วนในงานวิจัยเท่านั้น แต่ยังไม่ปรากฏการศึกษาปัญหาการศึกษาไทยในละครชุดโทรทัศน์ ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยผู้วิจัยต้องการศึกษาประเด็นการวิพากษ์การศึกษาไทย กลวิธีในการนำเสนอ และต้นตอของปัญหาการศึกษาไทยที่เชื่อมโยงกับค่านิยมและโครงสร้างทางสังคม

บทที่ 2

ห้องGiftกับการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน

การจัดการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาในปัจจุบันมีความหลากหลาย จากเดิมที่มีการแบ่งชั้นเรียนออกเป็นแผนการเรียน เช่น แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ แผนการเรียนศิลป์-คำนวณ แผนการเรียนศิลป์-ภาษา แต่ในปัจจุบันมีการจัดแผนการเรียนการสอนในรูปแบบของห้องเรียนพิเศษเพิ่มขึ้น เช่น ห้องคิง ห้องควีน ห้องGift ห้อง EP ห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นห้องเรียนที่มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนมากกว่าห้องเรียนธรรมดา สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ระบุไว้ในมาตรา 10 ความว่า การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น รวมถึงแผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยคำนึงถึงการพัฒนาศักยภาพตามความถนัดและความสามารถของพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย เพื่อการพัฒนาและรักษากลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษของพหุปัญญาแต่ละประเภท

สำหรับห้องGift เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาเด็กนักเรียนที่มีพรสวรรค์และทักษะพิเศษด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โดยทับศัพท์มาจากภาษาต่างประเทศคือ Gifted แปลว่ามีพรสวรรค์ ดังนั้น ผู้ที่สามารถศึกษาต่อในหลักสูตรGifted จึงเป็นผู้ที่ถูกคิดสรรว่ามีพรสวรรค์ ความรู้ความสามารถ และจะได้เรียนในหลักสูตรที่มีเนื้อหาเข้มข้นกว่านักเรียนปกติ เป็นหลักประกันว่านักเรียนจะมีความรู้มากกว่าผู้อื่น และเปิดโอกาสในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ในขณะที่ตนต้องการได้ สำหรับละครชุดโทรทัศน์เรื่อง The Gifted นักเรียนพลังGifted และ The Gifted Graduation ได้สะท้อนถึงการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน และการพัฒนาระบบการศึกษาท่ามกลางกระแสทุนนิยม โดยการเล่าเรื่องในลักษณะที่ผสมผสานความเหนือจริงลงไปในรูปแบบของพลังพิเศษ ในบทนี้ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ พลังมหัศจรรย์ของเด็กGiftedกับศักยภาพพิเศษ ศักยภาพของเด็กGiftedที่เชื่อมมาด้วยการสูญเสีย และการกระตุ้นให้นักเรียนเร่งพัฒนาศักยภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 พลังมหัศจรรย์ของเด็กGiftedกับศักยภาพพิเศษ

กระบวนการในการคัดเลือกนักเรียนห้องGiftedของโรงเรียนฤทธิธวิทยาคม มีขั้นตอนที่พิเศษกว่าห้องธรรมดา เนื่องจากการสอบวัดระดับ เป็นการคัดเลือกนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเหนือกว่ามนุษย์ปกติ เงื่อนไขของสอบผ่านไม่ได้วัดจากทักษะความรู้ด้านวิชาการ หรือความสามารถ

พิเศษทั่วไป นอกจากทักษะเฉพาะที่ห้องกิฟต์ต้องการ คือ การทำข้อสอบอัตนัยด้านหลังกระดาษคำตอบ มีเพียงนักเรียนที่มีเซลล์พิเศษในสมอง (เซลล์กิฟต์) เท่านั้น จึงจะได้ยินคลื่นเสียงพิเศษที่ทางโรงเรียนได้เปิดขึ้น และถูกกระตุ้นจนกระทั่งได้ยินเสียงที่แทรกอยู่ และสามารถตอบคำถามลงด้านหลังกระดาษคำตอบ ดังเช่นที่ปวเรศ (แปง) ไม่สามารถทำข้อสอบปรนัยได้ แต่เขาสามารถสอบเข้าห้องกิฟต์ได้ด้วยการตอบคำถามอัตนัย

เมื่อพิจารณาถึงคุณสมบัติของการเป็นนักเรียนกิฟต์ภายในเรื่อง พบว่า นักเรียนห้องกิฟต์โรงเรียนฤทธิวิทยาคม จะมีคุณสมบัติเหนือกว่านักเรียนคนอื่นในด้านวิชาการ แต่ก็มีนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านร่างกาย ด้านกีฬารวมอยู่ด้วยเช่นกัน ซึ่งแตกต่างจากหลักสูตรห้องกิฟต์ปกติที่จะรวมนักเรียนที่มีความสามารถเฉพาะด้านวิชาการ ทั้งนี้ การจัดการเรียนการสอนภายในห้องกิฟต์เป็นความลับสูงสุดของโรงเรียนและสงวนไว้ให้แก่ผู้ที่ถูกตัดสินว่าคุณควรเท่านั้น ดังที่ครูประม (ครูปอม) ได้กล่าวไว้ดังนี้

ครูปอม : คลาสคลาสนี้เนี่ย มีกฎเยอะแยะมากมายเลย ครูอยากจะให้พวกเธอไปอ่านกันเองนะ แต่กฎที่สำคัญที่สุดในตอนนี้เลยก็คือ.. "ทุกอย่างในห้องเรียน จงเก็บไว้เป็นความลับ" ห้ามให้บุคคลภายนอกรู้เรื่องราวต่าง ๆ ภายในคลาสกิฟต์เป็นอันขาดไม่ว่าจะกรณีใดก็ตาม หากใครฝ่าฝืนจะต้องถูกล้อออกจากคลาสกิฟต์ทันที

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 1)

ครูปอม ผู้ทำหน้าที่ครูที่ปรึกษาของนักเรียนห้องกิฟต์ให้คำนิยามเกี่ยวกับพลังพิเศษว่า “ศักยภาพ” หมายถึง อำนาจ หรือคุณสมบัติที่มีแฝงอยู่ในสิ่งต่าง ๆ อาจทำให้พัฒนาหรือให้ปรากฏเป็นสิ่งที่ประจักษ์ ดังนั้นศักยภาพจึงเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงอำนาจที่มีอยู่ในตัวบุคคลจำนวนจำกัด และถูกประเมินว่ามีคุณค่า ภายในเรื่อง ครูปอมได้อธิบายถึงลักษณะของศักยภาพของนักเรียนห้องกิฟต์ว่า มีความเกี่ยวข้องกับลักษณะนิสัย บุคลิก พฤติกรรมส่วนตัว ดังนี้

ครูปอม : พวกเธอกำลังจะมีสิ่งที่พวกเธอจะเรียกกันว่า พลังพิเศษ แต่ต่อไปนี่ครูขอใช้คำว่า ศักยภาพ ก็แล้วกันนะ ศักยภาพที่แตกต่างกันของแต่ละคนเนี่ย ครูบอกเลยว่ามันใกล้ตัวมากกว่าที่พวกเธอคิดอีกนะ เพราะจริง ๆ แล้วเนี่ย มันล้วนเกี่ยวข้องกับบุคลิก นิสัย พฤติกรรมส่วนตัวของแต่ละคนโดยตรง พวกเธอเคยมีใครสังเกตเพื่อน ๆ รอบข้างไหมว่า มีเพื่อนบางคนมีคาแรกเตอร์พิเศษแตกต่างมากกว่าคนอื่น ยกตัวอย่างเช่น เด็กบางคนที่ชอบหลับในห้องเรียนตลอดเวลา แต่ก็สอบได้ที่หนึ่งเสมอ ซึ่งก็เป็นไปได้ว่า คน ๆ นั้นเนี่ยเขามีศักยภาพที่เกี่ยวกับสมองที่สามารถทำงานได้อยู่แม้กระทั่งหลับก็ตาม

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 2)

ภายในเรื่องได้จำแนกลักษณะของศักยภาพเป็น 5 ลักษณะ ได้แก่ Motivation (การเคลื่อนไหว) Characteristic (บุคลิกลักษณะ) Ability (ความสามารถ) Knowledge (ความรู้) และ Thought (ความคิด) โดยนักเรียนหนึ่งคน สามารถมีศักยภาพที่ปรากฏจากลักษณะดังกล่าวเพียงลักษณะเดียว หรือหลายลักษณะประกอบกันก็ได้ ลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564 :1-5) ที่ได้กล่าวถึงทฤษฎีหุปัญญาของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ ที่แสดงถึงโมทัศน์ของความฉลาด และแจกแจงวิธีวัดความฉลาด 9 ประการ ได้แก่

- 1) เซาว์นปัญญาด้านภาษา เป็นความสามารถด้านการเรียนรู้ภาษาได้อย่างรวดเร็ว
- 2) เซาว์นปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ เป็นความสามารถด้านการใช้ตัวเลข ตั้งโจทย์ปัญหา แก้ไขปัญหา หรือใช้ตรรกะในการคิดอย่างเป็นระบบ
- 3) เซาว์นปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการมองเห็นภาพและทิศทางแบบสามมิติ สามารถจำแนกลักษณะและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ
- 4) เซาว์นปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว เป็นผู้ที่มีการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่ว สามารถใช้ประโยชน์จากการเคลื่อนไหวโดยประสานระหว่างร่างกายและจิตใจเป็นหนึ่งเดียว
- 5) เซาว์นปัญญาด้านดนตรี เป็นผู้ที่รับรู้และตอบสนองเกี่ยวกับเสียงได้รวดเร็ว ชอบเล่นดนตรี
- 6) เซาว์นปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นความสามารถด้านสังเกตสีหน้า ท่าทางของผู้อื่น มีความเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดและเจตนาของผู้อื่น
- 7) เซาว์นปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง สามารถเข้าใจถึงความคิด อารมณ์และความต้องการของตนเอง
- 8) เซาว์นปัญญาด้านธรรมชาติวิทยา สามารถเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติทั้งพืชและสัตว์ ชอบอยู่กับธรรมชาติ
- 9) เซาว์นปัญญาด้านการดำรงอยู่ของชีวิต เป็นความสามารถในการเข้าใจจักรวาลของโลกและชีวิต การดำรงอยู่ของมนุษย์ คุณค่าของมนุษย์ และตั้งคำถามเกี่ยวกับคุณค่าของมนุษย์

ทฤษฎีหุปัญญาเป็นทฤษฎีหลักที่ถูกนำมาใช้ภายใต้แผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 โดยมีแผนย่อยคือการตระหนักถึงหุปัญญาของมนุษย์ นักเรียนหนึ่งคนสามารถมีเซาว์นปัญญาด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านประกอบกัน ควรพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะที่หลากหลายเพื่อการทำงาน การสื่อสาร การแก้ปัญหา และการดำรงชีวิตในสังคม เช่นเดียวกับระบบการศึกษาไทยในปัจจุบัน ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเยาวชนเพื่อเติบโตเป็นบุคลากรที่มีคุณค่าต่อสังคม และให้คุณค่าเกี่ยวกับความฉลาดของแต่ละบุคคล ดังที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ “เก่ง ดี มีสุข” กล่าวคือ มีความสมดุลทั้งด้านความรู้

คุณธรรม ร่างกายและจิตใจ ผู้กำกับได้สร้างตัวละครห้องกิปต์ให้มีศักยภาพสอดคล้องกับบุคลิกภาพ พฤติกรรมส่วนตัวและมีลักษณะสอดคล้องกับทฤษฎีหุปัญญา ได้แก่

ปวเรศ (แปง) มีความเป็นผู้นำ ช่างสังเกตและตั้งคำถาม มีศักยภาพในการโน้มน้าวและสั่งการ ให้ผู้อื่นทำตามอย่างที่ตนต้องการได้ในทุกกรณีโดยการสัมผัสและรู้สึกถึงซีพจรอีกฝ่าย ซึ่งปรากฏ การอธิบายถึงการตื่นรู้ของศักยภาพ และการใช้งานศักยภาพภายในเรื่อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แปง : คือ เท่าที่รู้ตอนนี้ละ ศักยภาพของเราต้องทำสองอย่างพร้อมกัน

หนึ่ง ต้องจับตัว สอง ต้องรู้สึกถึงซีพจรของอีกฝั่ง

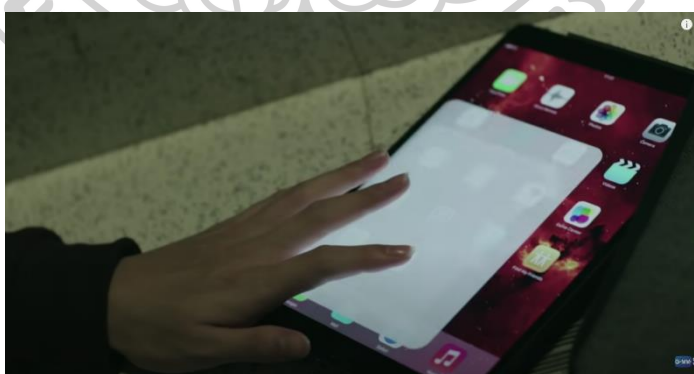
โอม : แล้วที่ลองเมื่อกี้นะ สรุปก็คือว่าทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้

(The Gifted นักเรียนพลังกิปต์ , ตอนที่ 8)

จากบทสนทนาข้างต้น เป็นการแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของแปง ในการโน้มน้าวและสั่งการ ให้ผู้อื่นทำตามอย่างที่ตนต้องการ ภายหลังจากการค้นพบศักยภาพของตนโดยบังเอิญ โดยเขาได้ ทดลองใช้ศักยภาพกับโอม เช่น การสั่งให้หลับตา การสั่งให้โอมพูดไม่ได้ เป็นต้น

นอกจากศักยภาพดังกล่าวแล้ว แปงยังมีลักษณะของเขาวนปัญญาด้านการเข้าใจระหว่าง บุคคล เพราะปรากฏเหตุการณ์ที่แปงจะช่วยแก้ปัญหาให้เพื่อนผ่านการสังเกต เช่น เขาเข้าใจลักษณะ นิสัยของโอม จึงสามารถช่วยให้โอมใช้ศักยภาพได้อย่างถูกต้อง การสังเกตพฤติกรรมของน้ำตาล จนกระทั่งทำให้มารดาของน้ำตาลเปลี่ยนใจไม่ให้น้ำตาลย้ายโรงเรียนได้ เป็นต้น

วสุธร (เวฟ) มีนิสัยชอบการเอาชนะ ถูกผู้อื่น และไม่ไว้ใจใคร มีความเป็นเลิศในด้าน คณิตศาสตร์ สามารถคิดคำนวณได้อย่างรวดเร็ว มีศักยภาพในการควบคุมอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ต่าง ๆ ดังภาพ

ภาพที่ 1 เวฟใช้มือสัมผัสอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อควบคุมการทำงานของเครื่อง (ที่มา : The Gifted นักเรียนพลังกิปต์ , ตอนที่ 13)

จากภาพแสดงถึงความสามารถพิเศษด้านการควบคุมอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์โดยการใช้มือ สัมผัส ส่งผลให้เขาสามารถเข้าถึงอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ได้ทุกประเภท และใช้เพื่อดักฟังการสนทนา

การเข้าถึงข้อมูลสำคัญของตัวละครอื่น เวปมีลักษณะของเขาวرنปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ แต่ขาดเขาวرنปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์ เนื่องจากเขาไม่ไว้ใจใครและคิดว่าตนเองเก่งกว่านักเรียนทุกคน ทำให้เวปเป็นผู้ที่ชอบดูถูกผู้อื่น

บุญณ์ (บุญณ์) เป็นผู้มีหลายบุคลิก แต่บุคลิกที่เลือกแสดงให้ผู้อื่นได้ทราบคือความเป็นผู้นำ และการกระทำตามความคาดหวังของสังคม มีศักยภาพด้านการเลียนแบบความสามารถของบุคคลอื่น รวมถึงการเลียนแบบศักยภาพของนักเรียนห้องกิฟต์ได้ทุกคน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

บุญณ์ : ผมเป็นคนพยายามทำอะไรให้ได้หลาย ๆ อย่าง จนหลายคนบอกว่าผมเป็น Perfectionist เมื่อก่อนผมรู้สึกที่ผมเป็นคนเรียนรู้ค่อนข้างเร็ว แต่พอระยะหลัง ๆ ผมรู้สึกว่ามันเร็วขึ้นไปอีก จนกระทั่งผมมองคนทำอะไรแล้วทำตามได้เลย

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 2)

จากการที่บุญณ์เกิดบุคลิกใหม่ขึ้นหลังจากการใช้ศักยภาพเกินขีดจำกัด จึงอาจกล่าวได้ว่าบุญณ์มีเขาวرنปัญญาหลายด้าน แต่ขาดเขาวرنปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง เนื่องจากเขาไม่ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของตน

ชญาณิชฐ์ (น้ำตาล) เป็นผู้มีความรู้ ช่างสงสัย ช่างสังเกต เข้าใจความคิด ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น มีศักยภาพในการมองเห็นอดีตได้ผ่านการสัมผัสสิ่งของต่าง ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

น้ำตาล : เมื่อสองสามวันก่อน เราแตะสิ่งของบางอย่าง เราเห็นภาพแปลก ๆ ขึ้น ตอนแรกเราคิดว่าเป็นภาพหลอน เพราะเราไม่เคยเห็นภาพนั้นมาก่อน แต่ตอนนี้เรารู้แล้วว่ามันเป็นภาพอดีตของสิ่งของนั้น

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 2)

น้ำตาลเป็นผู้มีลักษณะเขาวرنปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์ และเขาวرنปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง เพราะน้ำตาลเป็นคนที่ใส่ใจความรู้สึกของเพื่อน เช่น ตอนที่น้ำตาลพยายามทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมของเวป ว่าทำไมเขาจึงไม่ไว้ใจใคร และพบว่าพฤติกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นจากครุฑนารา รวมถึงเข้าใจตนเองว่า เป็นคนชอบการสืบสวนสอบสวน จากอิทธิพลของนวนิยายเล่มโปรด เมื่อได้รับศักยภาพที่เกี่ยวข้องกับความถนัดและความสนใจโดยตรง จึงมุ่งมั่นที่จะพัฒนาให้ดีที่สุดด้วยการอ่านหนังสือและการฝึกฝนทักษะเพิ่มเติมกับครูปอม

ไอริน (แคลร์) มีศักยภาพในการมองเห็นความรู้สึกและอารมณ์ของคนอื่นเป็นสีต่างๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แคลร์ : ศักยภาพของฉันก็คือ การมองเห็นความรู้สึกของคนอื่นได้ ความรู้สึกของทุกคนจะแสดงออกมาให้ฉันเห็นผ่านสีสัน สีเหลือง คือคนที่มั่นใจมาก ๆ สีส้ม หมายถึงความสุข ส่วนสีม่วง คือความกลัว พลังพิเศษของฉัน ทำให้ฉันกลายเป็นคนที่เข้าใจความรู้สึกของคนอื่น และใช้มันทำลายได้ถูกจุด แค่นี้ก็ไม่มีใครมาขวางทางฉันได้

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 4)

แคลร์มีลักษณะเขาวนปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ และเขาวนปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์ เพราะแคลร์สามารถสังเกตอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดและเจตนาของผู้อื่น แต่แคลร์ไม่ได้ใช้เขาวนปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์เพื่อผูกมิตร กลับใช้เพื่อการกำจัดนักเรียนคนอื่น และผลักดันให้ตนเองก้าวไปอยู่จุดสูงสุด เช่น การใช้ศักยภาพมองเห็นและความสัมพันธ์ของนักเรียนชมรมการแสดง เพื่อสร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้น ทำให้ตนเองได้รับตำแหน่งนางเอกละครเวที

วิชัย (โอม) เป็นผู้ที่มิมีนิสัยติดตลก ไม่จริงจัง แต่เมื่อเวลาผ่านไปก็กลายเป็นคนที่จริงจัง และพร้อมจะทำทุกอย่างเพื่อเพื่อน มีศักยภาพในการซ่อนวัตถุ สิ่งของและสิ่งมีชีวิต โดยมีคำอธิบายถึงศักยภาพของโอม ดังตัวอย่าง

โอม : ศักยภาพของผมาจากว่า ผมเป็นคนขี้ลืมครับ ชอบทำของหายอยู่เป็นประจำ แต่ผมเพิ่งรู้ว่า จริง ๆ แล้ว ของมันไม่ได้หายไปไหนหรอกครับ แต่มันหายจากใจเราต่างหาก

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 2)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของตัวละคร กล่าวคือ โอมเป็นผู้ที่มีนิสัยไม่จริงจัง จนกระทั่งเข้าได้ค้นพบศักยภาพ และเกิดเหตุการณ์ที่โอมทำให้ไฟล์หายไป จึงทำให้เขาได้ตระหนักถึงความสำคัญของผู้อื่น สอดคล้องกับลักษณะเขาวนปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์ เพราะโอมเห็นความสำคัญของมิตรภาพ ศักยภาพดังกล่าวจึงเป็นศักยภาพที่เหมาะสมกับเขา และพัฒนาจนทำให้ตนเองสามารถล่องหนได้

ธนากร (กร) เป็นผู้รักสันโดษ มักตั้งคำถามเกี่ยวกับการดำรงชีวิต คุณค่าของมนุษย์ มีศักยภาพฟื้นฟูและรักษาร่างกายตัวเอง รวมถึงสามารถต้านทานยาสลบและยานอนหลับได้ ดังบทสนทนาต่อไปนี้

กร : คนปกติ กินสองเม็ดก็หลับแล้ว

ก้อย : นี่ นายไม่ง่วงเลยเหรอ

กร : เราเป็นมนุษย์ ที่ใช้ชีวิต 24 ชั่วโมง โดยที่ไม่ต้องหลับ

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 7)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงถึงลักษณะพิเศษทางกายภาพของกร ที่สามารถฟื้นฟูตนเองได้โดยไม่ต้องพักผ่อน จึงสอดคล้องกับลักษณะเขาวนปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว และเขาวนปัญญาด้านการดำรงอยู่ของชีวิต แต่เขาเห็นว่าเป็นศักยภาพที่ไม่ก่อให้เกิดคุณค่ากับชีวิต จึงทำให้เขาไม่พัฒนาศักยภาพของตัวเอง

พัชมน (มณ) มีความสามารถด้านการเคลื่อนไหว การต่อสู้ และเล่นกีฬาได้ทุกประเภท มีศักยภาพในด้านพลังกำลังที่มากกว่ามนุษย์ทั่วไป ดังตัวอย่างต่อไปนี้

มณ : ก่อนที่เราจะเข้าคลาสกีฟต์นะ เราเล่นกีฬาทุกอย่างเลยนะ แต่ก็ไม่เก่งสักอย่าง พอศักยภาพมันตื่นขึ้น มันทำให้ร่างกายเราแข็งแรงขึ้น ยืดหยุ่นขึ้น แล้วก็สัญชาตญาณดีขึ้น ก็เลยเล่นกีฬาได้ทุกอย่างเลย

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 6)

เมื่อพิจารณาจากตัวอย่างข้างต้น พบว่าศักยภาพของมณสอดคล้องกับเขาวนปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว เนื่องจากเธอมีร่างกายที่ยืดหยุ่น เคลื่อนไหวได้ดีกว่าผู้อื่น และมีพลังกำลังแข็งแรง เธอจึงใช้ศักยภาพให้เกิดประโยชน์ด้วยการแข่งขันทักษะกีฬาและได้รับรางวัลชนะเลิศทุกประเภท

ชาม (ชาม) นักเรียนห้องกิฟต์รุ่นที่ 16 เป็นผู้ที่ใช้ชีวิตเพื่อเป้าหมายและความฝัน แต่บางครั้งก็ไม่เคยสงสัย และตั้งคำถามเกี่ยวกับความผิดปกติเกี่ยวกับสังคมที่ตนเองอยู่ มีศักยภาพในการระบุพิกัดของคนอื่นและสถานที่ต่างๆ ได้อย่างแม่นยำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แปง : สรุปก็คือ ศักยภาพของนายคือการระบุพิกัด แต่ข้อกำหนดของมันก็คือต้องรู้จักคน ๆ นั้น และสถานที่ก็ต้องเป็นสถานที่คุ้นเคย
ชาม : ที่ที่ผมรู้จักก็ง่ายหน่อย แต่ถ้าไม่ใช่ก็ต้องมีแม่พให้ผมดู

(The Gifted Graduation , ตอนที่ 6)

จากบทสนทนาดังกล่าว จะสังเกตได้ว่า ศักยภาพของชามมีความสอดคล้องกับเขาวนปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ เนื่องจากชามสามารถเห็นภาพและทิศทางผ่านแผนที่ และเชื่อมโยงระหว่างบุคคลกับสถานที่ได้ เขาจึงพัฒนาศักยภาพด้วยการบำเพ็ญประโยชน์ ช่วยตามหาของที่นักเรียนทำหาย และนำไปส่งคืนเจ้าของทุกครั้ง

ณัฐนิชา (เกรซ) นักเรียนห้องกิฟต์รุ่นที่ 16 เป็นคนที่เก่งหลายด้าน แต่ไม่โดดเด่นสักด้าน มีบุคลิกลึกลับ โลกส่วนตัวสูง เจ้าความคิดและเป็นนักวางแผน มีศักยภาพในการสื่อสารกับตัวเองด้วยลูปเวลาชั่วคราว (Temporal Looping) คือ ตัวตนของเกรซในอนาคตสามารถสื่อสารกับเกรซในอดีต และสามารถควบคุมร่างของเกรซในอดีตได้ชั่วคราว ดังตัวอย่าง

เดิร์ด : แล้วตกลง ศักยภาพของเธอมันการเดินทางข้ามเวลาจริง ๆ เหรอ แล้วตอนนี้ที่เธอกุญกับพวกเราอยู่ มันคือเธอในอนาคตใช่ไหม
 เกรซ : ใช่ จริง ๆ แล้วกว่าที่ศักยภาพของฉันทัน และใช้งานได้แบบนี้ ก็อีกหลายสิบปีข้างหน้า ถึงแม้ว่าผอ.สุพจน์จะเคยบอกว่าเด็กกิปต์ต้องพัฒนา ศักยภาพให้ถึงขีดจำกัดภายในชั้นมัธยม แต่ความจริงหลักสูตรของเขาใช้ไม่ได้ผลกับฉันทัน แล้วพอฉันทันได้เรียนรู้และเข้าใจถึงศักยภาพของตนเองอย่างถ่องแท้ ฉันทันก็ไม่ลังเลใจเลยที่จะใช้มันทำลายบุคคลที่เป็นตัวการที่ทำให้เด็กรุ่นใหม่เจอกับความหายนะ...

เดิร์ด : เกรซ ศักยภาพของเธอแม่งเจ๋งว่ะ

(The Gifted Graduation , ตอนที่ 13)

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถพิจารณาได้ว่าศักยภาพของเกรซสอดคล้องกับลักษณะเขาวงกตปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง แต่ศักยภาพของเกรซเป็นศักยภาพที่ทรงพลัง มีความเหนือธรรมชาติกว่าผู้อื่น เนื่องจากเข้าไปเกี่ยวข้องกับเวลา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์ในอดีตและอนาคต หากเกรซยังมีวิวัฒนาการไม่เพียงพอ ก็จะส่งผลกระทบต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างใหญ่หลวง จึงทำให้ศักยภาพของเกรซต้องตื่นในระยะเวลาที่เหมาะสม

ธรรมรงค์ (เดิร์ด) นักเรียนห้องกิปต์รุ่นที่ 16 มีนิสัยจริงจัง ดุดัน เข้มงวด บ้าอำนาจ และชอบเอาชนะ เป็นสมาชิกกลุ่มสารวัตรนักเรียน มีศักยภาพคือสามารถเข้าถึงความคิดจากสมองของผู้ที่ตนสัมผัสศีรษะ โดยใช้คำถามชี้นำ ดังตัวอย่าง

ครูป้อม : ลองดูนักเรียนคนนี้ครับ ศักยภาพของธรรมรงค์เรียกได้ว่าโดดเด่นที่สุดในเวลานี้ เพราะเขาสามารถขโมยข้อมูลจากสมองคนอื่นได้ครับ

ครูดาริน : ขโมยข้อมูลจากสมอง หมายความว่ายังไงคะ

ครูป้อม : ใช่ครับ เพราะถ้าเปรียบสมองของคนเหมือนกับอุปกรณ์เก็บข้อมูลความสามารถของเดิร์ด ก็แฮ็คข้อมูลออกมาจากสมองของคนอื่นได้ครับ

ผู้อำนวยการสุพจน์ : เขาสามารถรู้ทุกอย่างจากสมองคนอื่นได้หรือเปล่า

ครูป้อม : ตอนนี้ผมคิดว่ายังทำไม่ได้ขนาดนั้นครับ เพราะถ้าจะใช้ศักยภาพเนี่ย เขาจำเป็นที่จะต้องใช้คำถามนำ และต้องเป็นคีย์เวิร์ดที่ถูกต้อง เพื่อที่จะขโมยข้อมูลเรื่องนั้น ๆ ได้

(The Gifted Graduation , ตอนที่ 6)

เมื่อพิจารณาจากตัวอย่าง จะพบว่า ศักยภาพของเดิร์ดสอดคล้องกับลักษณะเขาวงกตปัญญา ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่คล้ายคลึงกับแคลร์ แต่แตกต่างที่เขาส่งการเห็นถึงข้อมูลภายในสมองของอีกฝ่าย

เขาจึงใช้ศักยภาพดังกล่าวให้เกิดประโยชน์กับงานสารวัตน์นักเรียนด้วยการบังคับปลั่งข้อมูลจากนักเรียนที่เข้าข่ายต้องสงสัยจากการกระทำผิดกฎระเบียบโรงเรียน

สังเกตได้ว่า ศักยภาพของนักเรียนห้องกีฬา มีพื้นฐานมาจากลักษณะนิสัย ความถนัด และความสนใจของแต่ละบุคคล ผู้ที่เข้าใจถึงความต้องการของตนเอง ก็จะสามารถใช้ศักยภาพเพื่อเติมเต็มความสามารถของตนเองได้ ในขณะเดียวกัน ผู้ที่เป็นครู ก็จะมีหน้าที่ในการส่งเสริมศักยภาพนักเรียนทุกคนตามความถนัดและความสามารถ เช่นเดียวกับครูป้อม ที่สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ อย่างเหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน เช่น การมอบหมายให้นักเรียนอ่านหนังสือตามความถนัดของตนเอง การฝึกพัฒนาศักยภาพรายบุคคล การเข้าร่วมชมรมภายในโรงเรียน เป็นต้น

หากพิจารณาลักษณะศักยภาพของนักเรียนรายบุคคล จะพบว่า ผู้กำกับต้องการที่จะทำลายกรอบความคิดที่ครอบงำสังคมบางประการ เช่น การให้แบ่งมีบุคลิกที่เป็นผู้นำ และมีศักยภาพที่ทรงอำนาจภาพที่สุดในรุ่น 15 แม้ว่าแบ่งจะเป็นนักเรียนที่มาจากห้องสุดท้าย เป็นการแสดงว่า การเป็นผู้นำที่สร้างกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงสามารถเกิดขึ้นได้จากคนธรรมดาที่กล้าตั้งคำถาม ตระหนักถึงปัญหาของสังคม รวมถึงลักษณะนิสัยที่สามารถโน้มน้าวใจผู้อื่น เข้าใจถึงความรู้สึกของผู้อื่น ก็เป็นการทำลายแนวคิดเรื่องของเพศหญิงมีมนุษยสัมพันธ์ดีกว่าเพศชายได้เช่นกัน ในขณะที่มีถ ถูกสร้างขึ้นเพื่อทำลายกรอบมายาคติเรื่องเพศชายแข็งแกร่งกว่าเพศหญิง โดยให้มถมีพลังกำลังที่เหนือกว่ามนุษย์ทั่วไป หน้าที่ในการปกป้องเพื่อนทุกคนจากอันตราย ซึ่งเดิมถูกมองว่าควรเป็นหน้าที่ของเพศชายเท่านั้น รวมไปถึงการสร้างตัวละครเวฟ ที่มีลักษณะเป็นนักเรียนที่มีความถนัดในด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ให้ฝ่ายแบ่งในการสอบกลางภาค ก็เป็นการแสดงให้เห็นถึงความพยายามของผู้กำกับในการสร้างชุดความคิดชุดใหม่เพื่อลบล้างมายาคติในสังคมไทยว่า นักเรียนสายวิทยาศาสตร์ เก่งกว่านักเรียนสายศิลป์ ส่วนกร เป็นตัวละครที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อทำลายมายาคติเรื่อง “คนเรามีเวลาเท่ากัน ขึ้นอยู่กับว่าใครจะใช้ได้อย่างคุ้มค่าที่สุด” ทำให้นักเรียนต้องขยันและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยการกำหนดให้กรมีเวลาอย่างไม่จำกัด แต่ผลการเรียนของกรกลับอยู่ในระดับกลาง ๆ เท่านั้น ในขณะที่ปุณณ์ และเกรซเป็นภาพของระบบการศึกษาไทยในปัจจุบัน คือการเรียนโดยใช้วิธีการท่องจำและหวังผลลัพธ์สุดท้ายในรูปแบบของผลการเรียนหรือผลการแข่งขัน ทำให้ปุณณ์และเกรซไม่ทราบถึงความต้องการและความถนัดที่แท้จริงของตนเอง

จากประเด็นข้างต้น สังเกตได้ว่า ผู้กำกับมีกลวิธีในการสร้างตัวละคร โดยมีแนวคิดจากทฤษฎีพหุปัญญา เพื่อวิพากษ์ถึงโครงสร้างระบบการศึกษาไทย ที่ส่งผลกระทบต่อผู้เรียน รวมถึงต้องการทำลายมายาคติ โดยการนำเสนอชุดความคิดใหม่เพื่อต่อต้านมายาคติเดิมที่ครอบงำสังคมอย่างยาวนาน และต้องการแสดงให้เห็นว่า มนุษย์เกิดมาพร้อมกับพหุปัญญาแตกต่างกัน แต่หลักสูตรในปัจจุบันกลับบังคับให้เรียนแบบเดียวกันและชี้วัดด้วยเกณฑ์เดียวกัน จึงทำให้การศึกษาไทยไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

2.2 ศักยภาพของเด็กกอล์ฟที่แลกมาด้วยการสูญเสีย

เมื่อศักยภาพหรือพลังพิเศษของนักเรียนถูกกระตุ้น และได้รับการใช้งาน นักเรียนทุกคนก็ต้องแลกกับความสูญเสียบางประการ นักเรียนบางคนจะได้รับผลข้างเคียงจากการใช้ศักยภาพมากเกินไป ผู้กำกับต้องการแสดงให้เห็นว่าการศึกษาในปัจจุบันได้บีบบังคับให้นักเรียนต้องรีบค้นหาและพัฒนาศักยภาพในด้านสังคมต้องการ จนกระทั่งนักเรียนเกิดความเครียด ความกดดัน โดยสะท้อนผ่านผลข้างเคียงของศักยภาพที่เกิดขึ้นภายในเรื่อง ทั้งรูปแบบของสุขภาพกาย สุขภาพจิต และความสัมพันธ์ต่อคนรอบข้าง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

2.2.1 การสูญเสียมิตรภาพจากความอิจฉาริษยา

การสูญเสียมิตรภาพ แม้จะไม่ใช่ผลข้างเคียงจากการใช้ศักยภาพมากจนเกินไป แต่ก็เป็นความสูญเสียที่เกิดจากการก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น และความอิจฉาริษยาจากคนรอบข้าง ภายในเรื่องจะแสดงให้เห็นผ่านตัวละครปวเรศ (แปง) จากเดิมที่เป็นเพื่อนสนิทกับปรกรณ์ (แน็ก) ทั้งคู่ตัดสินใจสอบเข้าห้องกอล์ฟเพื่อลบล้างคำสบประมาทจากเวฟ ต่อมาเมื่อแปงกลายเป็นสามารถสอบเข้าห้องกอล์ฟได้ในขณะที่แน็กเป็นนักเรียนห้อง 1 แต่สอบเข้าห้องกอล์ฟไม่ได้ จึงเกิดความเคลือบแคลงใจและเกิดความอิจฉาริษยาขึ้น เนื่องจากแน็กยังคงยึดติดจากการวัดความสามารถด้วยคะแนนสอบและผลการเรียนอยู่ การที่เขาได้อยู่ห้อง 1 แต่แปงอยู่ห้อง 8 จึงเป็นการตอกย้ำว่าแน็กมีความฉลาดเหนือกว่าแปงหน้าทีของเขาจึงเป็นการดูแลช่วยเหลือแปง คือ การให้แปงได้มาใช้สวัสดิการหอพักร่วมกับการทบทวนบทเรียน การติวข้อสอบ เป็นการเกื้อกูลในฐานะเพื่อนและผู้ที่มีสถานะเหนือกว่า เมื่อแปงสามารถสอบเข้าห้องกอล์ฟได้จึงทำให้แน็กเริ่มผิใจกับแปงมากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะเขาเห็นว่า แปงไม่ได้พยายามตั้งใจเรียนและเห็นคุณค่าของการเรียน การสอบ ต่างจากนักเรียนห้องอื่น ๆ ที่พยายามอย่างหนัก รวมถึงการเชื่อมั่นว่าตนมีความสามารถเหนือกว่าแปง เพราะเคยเป็นผู้ช่วยเหลือแปงมาก่อน จึงทำให้เขาสรุปว่าแปงพยายามจะเอาเปรียบ เอาชนะตน จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ที่แน็กทะเลาะวิวาทกับเวฟ และแปงพยายามช่วยเหลือแน็กให้พ้นจากการลงโทษของครูลัดดา แต่กลับทำให้แน็กเข้าใจผิด ดังบทสนทนาต่อไปนี้

แน็ก : มึงหยุดเหอะ มึงสนใจมากใช้ไหม ที่ช่วยเด็กธรรมดาแบบกูอะ แล้วมึงจะเถียงมันไปเพื่ออะไรวะ ทั้ง ๆ ที่มันก็เป็นไปตามแผนที่มึงกับไอเวฟวางไว้อยู่แล้วนี่

แปง : แผนเหี้ยอะไรของมึงวะ

แน็ก : โห..ยังต้องถามอีกหรือ ก็แผนที่มึงอยากให้ครูเห็นว่ากูต๋อยไอเวฟไปทั้ง ๆ ที่กูยังไม่ได้ทำอะไรเลย สันดานแบบมึงอะ กูรู้ดีวะ ถึงว่า..ไอเวฟมันเลยรู้จักชื่อมึงไป

แปง : แล้วกูจะทำอย่างนั้นไปเพื่ออะไรวะ

แน็ก : ทำไปเพื่ออะไรหรือ ก็มึงหวังพึ่งมันไป ตอนแรกทำเป็นอึดอัด ไม่อยากอยู่ห้องกีฬา อย่างนั้น อย่างนี้ จริง ๆ แล้วอยากอยู่จนตัวสัน มึงหลอกใช้กูจนมึงติดห้องกีฬา พอหมดผลประโยชน์ มึงก็หาที่เกาะใหม่ใช้ใหม่ แล้วไอเวฟต้องเป็นไอเวฟหรือ มึงต้องไปเกาะไอเวฟหรือวะ ฮะ สันดานปลิงแบบมึงอะ มึงก็ทำได้แค่นี้แหละเว้ย

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 1)

จากบทสนทนาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงอุปนิสัยของแน็ก คือการอิจฉาผู้ที่ได้ดีกว่า และไม่คำนึงถึงมิตรภาพระหว่างตนกับแปง พร้อมทั้งเปรียบเทียบแปงว่ามีลักษณะเดียวกับปลิง เพื่อเป็นการด้อยคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของแปง ในขณะที่แปงนั้นเป็นห่วงความรู้สึกของแน็ก จากการที่เขาพยายามอธิบายว่าเขาไม่สามารถทำข้อสอบได้ รวมถึงพยายามช่วยเหลือแน็กจากการถูกครูลัดดาทำโทษ เป็นการแสดงถึงลักษณะนิสัยของแปงที่พยายามใส่ใจความรู้สึกของผู้อื่น เห็นคุณค่าและพยายามรักษามิตรภาพระหว่างเพื่อน แต่สุดท้ายด้วยความอคติของแน็กจึงทำให้ความสัมพันธ์ของทั้งคู่ต้องจบลง

จากบทสนทนาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการประชดประชันของแน็ก และอุปนิสัยของแน็ก คือการอิจฉาผู้ที่ได้ดีกว่า โดยไม่คำนึงถึงมิตรภาพระหว่างตนกับแปง พร้อมทั้งเปรียบเทียบแปงว่ามีลักษณะเดียวกับปลิง คือการเกาะติดและดูดเลือด เพื่อเป็นการด้อยคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของแปง ในขณะที่แปงนั้นเป็นห่วงความรู้สึกของแน็ก จากการที่เขาพยายามอธิบายว่าเขาไม่สามารถทำข้อสอบได้ เพื่อให้แน็กรู้สึกสบายใจขึ้น รวมถึงพยายามช่วยเหลือแน็กจากการถูกครูลัดดาทำโทษ เป็นการแสดงถึงลักษณะนิสัยของแปงที่ใส่ใจความรู้สึกของผู้อื่น เห็นคุณค่าของเพื่อนและพยายามรักษามิตรภาพ แต่สุดท้ายด้วยความอคติของแน็กจึงทำให้ความสัมพันธ์ของทั้งคู่ต้องจบลง

กรณีของพัชฌณ (มณ) ก็เป็นการแสดงให้เห็นถึงการสูญเสียมิตรภาพเช่นกัน มณเป็นนักเรียนชมรมการต่อสู้ป้องกันตัว มักจะไม่เข้าเรียนในห้องกิฟต์ เพราะทุ่มเทเวลาให้กับชมรม ดังบทสนทนาต่อไปนี้

แปง : แปลกนะ ปกติเราไม่ค่อยเห็นเด็กกิฟต์สนิทกับคนอื่นโรงเรียนเท่าไร

มณ : จริง ๆ เราก็ไม่คิดนะว่าชมรมการต่อสู้จะรักกันได้ คิดดูนะ ต้องต่อยกัน เตะกัน เจ็บแทบตาย แต่คงเพราะผ่านอะไรมาด้วยกันมั้ง เลยทำให้รักกัน

แปง : ถึงว่า เธอชอบโตดคลาสกิฟต์มาอยู่ที่นี่

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 6)

จากบทสนทนาดังกล่าว เป็นการแสดงให้เห็นว่า มณให้ความสัมพันธ์กับเพื่อน เนื่องจากฝ่าฟันอุปสรรคมาด้วยกัน นอกจากนั้น มณยังทราบถึงความถนัดและความสนใจของตนเองจึงทำให้เธอพร้อมทุ่มเทให้กับมิตรภาพภายในชมรมมากกว่าการเรียนในห้องกิฟต์

ต่อมา เมื่อเกิดเหตุการณ์นักเรียนชมรมการต่อสู้คลุ้มคลั่ง เนื่องจากผลข้างเคียงจากการใช้ศักยภาพ ทำให้มณได้ทราบว่า ทุกคนในชมรมแสร้งทำดีกับเธอ แต่ความเป็นจริงทุกคนต่างอิจฉาพรสวรรค์ และคิดว่ามณแย่งทุกสิ่งทุกอย่างจากผู้ที่พยายามอย่างหนักไป ดังบทสนทนาต่อไปนี้

นักเรียน 1 : เฮ้ย อีนั่นมันมาแล้วว่ะ

นักเรียน 2 : เฮ้ย อีตัวช่วยมันอยู่ทางนี้

นักเรียน 3 : ภูเกลียดอิมณ ออกไป ภูอยากให้มีตาย มึงแย่งทุกอย่างของกู

นักเรียน 4 : อีตัวช่วย ออกไป

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 6)

จากบทสนทนาดังกล่าว เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงจิตใจที่สำนึกของกลุ่มนักเรียนที่ถูกการบังคับให้ต้องแข่งขัน โดยการกำหนดให้นักเรียนดังกล่าวได้รับผลข้างเคียงจากศักยภาพของมณ และอยู่ในภาวะที่ไร้สติยั้งคิด เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าอิทธิพลจากการแข่งขันได้ผลักดันให้เกิดความเป็นอื่นเมื่อมีผู้ที่มีศักยภาพโดดเด่นกว่าตนก็ย่อมจะเกิดความอิจฉาตามมา เหตุการณ์ดังกล่าว จึงทำให้มณผู้เห็นความสำคัญของมิตรภาพ คิดว่าตนเป็นต้นเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งขึ้นภายในชมรม จึงตัดสินใจรับผิดชอบด้วยการลาออกจากชมรมและเข้ารับการยกเลิกศักยภาพจากผู้อำนวยความสะดวกในเวลาต่อมา

จากกรณีของแปงและมณที่สูญเสียมิตรภาพ ล้วนเกิดมาจากสาเหตุของความอิจฉาริษยาจากคนรอบตัว ผู้กำกับมุงดีแม่และวิพากษ์ค่านิยม “จงทำดีแต่อย่าเด่นจะเป็นภัย” ซึ่งเป็นค่านิยมที่ปลูกฝังในสังคมไทยอย่างยาวนานว่าเป็นค่านิยมที่ส่งผลเสียอย่างร้ายแรง แม้ว่าสังคมไทยจะนิยมคนเก่งก็ตาม แต่กลับมีค่านิยมที่สอนให้คนเก่งนั้นต้องจำกัดความสามารถของตน ค่านิยมดังกล่าวนอกจากจะทำให้คนเก่งไม่กล้าแสดงศักยภาพแล้ว ยังเป็นการสร้างความเดือดร้อนจากการถูกอิจฉาริษยาอีกด้วย

2.2.2 อาการเจ็บป่วย

ศักยภาพ คือความสามารถของนักเรียนห้องกิฟต์ที่ถูกซ่อนเร้นไว้ นักเรียนทุกคนจึงจำเป็นต้องเร่งค้นหาศักยภาพของตนให้พบและพัฒนาศักยภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุด การได้ครอบครองศักยภาพ จะเป็นการสนับสนุนความก้าวหน้าในอนาคตของนักเรียน แต่ศักยภาพที่ได้ม่าย่อมแลกด้วยผลข้างเคียงบางอย่าง ส่วนใหญ่แล้วจะส่งผลกระทบต่อร่างกาย ในรูปแบบอาการเจ็บป่วยและโรคประจำตัว แต่ก็มีผลข้างเคียงที่ส่งผลต่อจิตใจบางประการ ดังนี้

บุณณ์ (บุณณ์) มีอาการของโรคหลายบุคลิก (Multiple Personality Disorder) เป็นโรคทางจิตเวชชนิดหนึ่ง ทำให้เกิดบุคลิกมากกว่าหนึ่งคนขึ้นไป และสลับเปลี่ยนไปมาในตนเองบุคลิกที่เกิดขึ้น ดังนี้

ครูปอม : ศักยภาพในการเรียนรู้ของบุณณ์ มีพื้นฐานมาจากการลอกเลียนแบบครับ ซึ่งการลอกเลียนแบบในแต่ละครั้งเนี่ยจะทำให้บุณณ์สร้างตัวตนใหม่ขึ้นมาเรื่อย ๆ มีผลทดสอบจากนักจิตวิทยามาครับ ยืนยันแล้วว่าอาการของบุณณ์เนี่ย เหมือนกับ Multiple Disorder ครับ บุณณ์เองก็เคยมาปรึกษาผมเรื่องความเครียดครับ ผมเองก็กังวลอยู่ว่าเขาจะมีปัญหาอะไรหรือเปล่า ผมลองให้เขาวาดรูปดูเพื่อที่จะแก้ปัญหาให้ตรงจุดนะครับ ปรากฏว่าบุณณ์เขาสรุปมาให้ผมซ้ำเลยทั้งหมด 5 ครั้ง โดยที่ตัวเขาเองก็จำไม่ได้ว่าเขาเคยส่งให้ผมแล้วครับ แล้วผมก็คิดว่ารูปแต่ละรูปเนี่ยคือตัวแทนบุคลิกต่าง ๆ ของบุณณ์

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 5)

จากบทสนทนา กล่าวถึงบุคลิกภาพของบุณณ์ที่มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับอาการของโรคหลายบุคลิก โดยบุคลิกที่ปรากฏคือ บุคลิกผู้นำ เป็นบุคลิกที่บุณณ์เลือกเป็นบุคลิกหลัก และแสดงออกให้ทุกคนได้เห็น บุคลิกหวาดกลัว เป็นบุคลิกที่แสดงออกมาเมื่อเขารู้สึกว่าอารมณ์ไม่มั่นคง มีความหวาดระแวงว่าจะถูกทำร้าย ปรากฏในฉากที่บุณณ์ทราบข่าวเคลร์ถอนตัวจากการแข่งขันลีลาศ และฉากที่เวฟ ตอบคำถามการแข่งขันคณิตศาสตร์ได้ถูกต้อง ใกล้เคียงกับโจทย์มากกว่าเขาที่เป็นผู้เข้าแข่งขัน บุคลิกต่อมาคือบุคลิกความโกรธ เกิดขึ้นเมื่อเขาถูกยั่วเยาะ ทำให้ไม่สามารถควบคุมสติได้และใช้ความรุนแรงแก้ปัญหา ปรากฏในฉากห้องน้ำ ที่เขาทำร้ายนักเรียนห้องธรรมดา และฉากห้องแข่งขันทักษะทางคณิตศาสตร์ ที่เขาทำร้ายเวฟและกร บุคลิกสุดท้ายคือบุคลิกด้านมืด เป็นบุคลิกที่จะออกมาหากทั้งสามบุคลิกนั้นเกิดการทะเลาะเบาะแว้ง โดยมีหน้าที่ควบคุมให้บุคลิกด้านอื่น ๆ เชื้อฟัง และแก้ปัญหาด้วยความรุนแรง รวมไปถึงการจบชีวิตตนเอง บุคลิกทั้งหมดนั้นเป็นบุคลิกที่บุณณ์ควบคุมได้ยาก เช่นเดียวกับผู้ป่วยรายอื่นที่ไม่สามารถควบคุมบุคลิกต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และแสดงออกมาโดยไม่รู้ตัว

ชญาณิชฐ์ (น้ำตาล) มีโรคประจำตัวคือโรคความดันโลหิตสูง (Hypertension) เป็นภาวะที่มีความดันโลหิตสูงกว่าปกติ คือมากกว่าหรือเท่ากับ 140/90 มิลลิเมตรปรอท ผลข้างเคียงจากศักยภาพของน้ำตาลคือ เมื่อน้ำตาลใช้ศักยภาพมากเกินไป จะทำให้โรคความดันโลหิตสูงกำเริบ หากไม่หยุดใช้ศักยภาพก็จะทำให้เกิดอาการชักและหมดสติ ดังตัวอย่าง

แม่ : หลายปีมานี้ น้องเค้าก็อาการดีขึ้นแล้วนะคะ แต่ทำไมถึงกลับมาเป็นแบบนี้ได้อีก ตกลงคลาสสิกฟต์ของคุณคืออะไรกันแน่

ครูปอม : อย่างที่ผมเรียนให้คุณแม่ทราบครับว่า น้ำตาลเองเนี่ย แก่ก็มีพรสวรรค์

แม่ : แต่น้ำตาลเค้ามีความดันสูงผิดปกติมาตั้งแต่เด็กเลยนะคะ ถ้าไม่ควบคุมให้ดี แก่ก็อาจจะชักแล้วก็ป็นอัมพาตได้

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 5)

จากบทสนทนาข้างต้นกล่าวได้ว่า อาการเจ็บป่วยของน้ำตาลจึงเป็นอาการเดียวกับโรคความดันโลหิตสูง ที่ผู้ป่วยสามารถเกิดอาการชัก ไตวาย หัวใจวาย จนถึงขั้นเสียชีวิต ดังนั้นผลข้างเคียงจากศักยภาพของน้ำตาลจึงรุนแรงที่สุด เพราะส่งผลกระทบต่อถึงแก่ชีวิต

ไอริน (แคลร์) จะเกิดอาการแสบตาเมื่อใช้ศักยภาพเพ่งมองสีมากเกินไป อาการของแคลร์ไม่ใช่โรคประจำตัว แต่เป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นชั่วคราวจากการใช้สายตามากจนเกินไป สอดคล้องกับโรคตาล้า (Asthenopia) คือภาวะดวงตาอ่อนล้าจากการใช้งานหนัก หรือใช้งานเป็นระยะเวลาเวลานาน มีระดับอาการที่ไม่รุนแรงถึงแก่ชีวิต แต่จะรบกวนการใช้ชีวิตประจำวัน เช่นเดียวกับที่แคลร์จะสวมแว่นตากันแดดเมื่อใช้ศักยภาพมากจนเกินไป ดังภาพ

ภาพที่ 2 แคลร์สวมแว่นตากันแดดเนื่องจากใช้ศักยภาพจนเกิดอาการแสบตา

(ที่มา : The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 4)

วิชัย (โอม) เกิดผลข้างเคียงคือเลือดกำเดาไหล (Epistaxis/Nosebleeds) มักจะเกิดขึ้นเมื่อเขากำลังใช้ความคิด หรือใช้ศักยภาพ ถือเป็นอาการที่ไม่รุนแรงและสามารถหายเองได้ ดังภาพ

ภาพที่ 3 โคมเลือดกำเดาไหลเนื่องจากใช้ศักยภาพมากเกินไป

(ที่มา : The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 2)

ธนากร (กร) แม้ว่าจะไม่ได้มีอาการเจ็บป่วยทางร่างกาย เพราะสามารถฟื้นฟูร่างกายตนเองได้ แต่การใช้ชีวิตโดยไม่มีเวลาพักผ่อน ก็ส่งผลกระทบต่อจิตใจ เพราะการนอนหลับ นอกจากจะเป็นการพักผ่อนทางร่างกาย ก็ยังเป็นการพักผ่อนทางสมอง การที่เขาไม่สามารถนอนหลับได้ จึงทำให้สมองทำงานหนักตลอดเวลา ส่งผลต่ออารมณ์และความรู้สึกของกรที่ถูกผู้อื่นชักจูงได้ง่าย เช่น การถูกก๊อกลอกหลวงเพื่อสืบความลับของนักเรียนห้องกิฟต์

ธาม (ธาม) มีผลข้างเคียงคือ หากใช้ศักยภาพมากเกินไป จะทำให้เกิดอาการปวดศีรษะอย่างรุนแรง ดังภาพ

ภาพที่ 4 ธามเกิดอาการปวดศีรษะอย่างรุนแรงหลังจากการใช้ศักยภาพ

(ที่มา : The Gifted Graduation , ตอนที่ 6)

เนื่องจากศักยภาพของธามเกิดจากกระบวนการทางสมองที่คิด วิเคราะห์ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสถานที่ การระบุพิกัดจากแผนที่จึงเป็นการกระตุ้นให้สมองทำงานอย่างหนัก จนแสดงออกมาในรูปแบบของอาการปวดศีรษะ เช่นเดียวกับอาการของโรคไมเกรน ที่ทำให้เกิดอาการปวดศีรษะอย่างรุนแรงข้างเดียว หรือทั้งสองข้าง

ณัฐนิชา (เกรซ) เกิดผลข้างเคียงกับตัวเองในอนาคต คือ หากเกรซสื่อสารกับตัวเอง และย้อนกลับมาแก้ไขเหตุการณ์ในอดีต ร่างกายในอนาคตจะอ่อนแอลง อายุขัยก็จะสั้นลง ดังตัวอย่าง

เกรซ : ทุกครั้งที่ฉันใช้มัน ร่างกายของฉันในอนาคตก็จะอ่อนแอและทรุดโทรมลงอย่างรวดเร็ว แถมเวลาที่ย้อนกลับมาได้ก็มีอย่างจำกัด แล้วยังต้องขึ้นอยู่กับความพร้อมของร่างกายในอดีตด้วย

(The Gifted Graduation , ตอนที่ 13)

จากผลข้างเคียงทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น สังเกตได้ว่าหากเป็นศักยภาพที่เกี่ยวข้องกับสมองหรือเป็นศักยภาพที่เหนือกว่าปกติ จะมีข้อแลกเปลี่ยนที่รุนแรงกว่าศักยภาพด้านอื่น เนื่องจากมีการใช้กระบวนการทางความคิด การลงทุนอย่างหนักเพื่อให้ได้รับศักยภาพที่เป็นหลักประกันที่ดีให้กับอนาคตของตน ผลเสียที่เกิดขึ้นกับนักเรียนห้องGiftedจะเป็นผลเสียที่สะท้อนผ่านอาการป่วย เป็นการวิพากษ์ถึงวัฒนธรรมการเรียนหนักของสังคมไทยว่าเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความทุกข์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

2.3 การกระตุ้นให้นักเรียนเร่งพัฒนาศักยภาพ

ละครเรื่องนี้นอกจากจะพยายามสะท้อนให้เห็นถึงผลเสียของระบบการศึกษาที่อยู่ภายใต้ระบบทุนนิยมแล้ว ยังมีกรกล่าวถึงการพยายามต่อต้านการพัฒนาศักยภาพด้วยเช่นกัน และตั้งคำถามว่า การศึกษาไทยในปัจจุบันที่เน้นให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพ เป็นเรื่องสมควรกระทำอย่างเร่งด่วนหรือไม่ ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นออกเป็น 2 ประเด็น คือ ธนากร (กร) ผู้ต่อต้านศักยภาพ และณัฐนิชา (เกรซ) ผู้เฝ้าระวังต่อการพัฒนาศักยภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.1 ธนากร (กร) ผู้ต่อต้านศักยภาพ

ธนากร กอบกุล (กร) เป็นนักเรียนที่มีศักยภาพคือสามารถใช้ชีวิตได้โดยไม่ต้องพักนอน จึงทำให้เขาได้รับเวลา ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า เนื่องจากเวลามีลักษณะพิเศษ คือ เป็นทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ไม่สามารถเก็บหรือซื้อขายได้ และเวลาจะเดินหน้าไปเรื่อย ๆ โดยไม่ย้อนกลับ ทว่ากรไม่นำเวลามาใช้เพื่อการพัฒนาศักยภาพของตน กลับใช้เวลาที่ได้รับมาเพื่อครุ่นคิด และตั้งคำถามกับตนเองเกี่ยวกับความหมายของชีวิต เช่น เราเกิดมาทำไม แต่ก็ไม่พบคำตอบ เพราะประสบการณ์และโลกทัศน์ของกรยังไม่กว้างพอ ดังที่เขาเขียนสถานะในเฟซบุ๊กส่วนตัวว่า “เข้าใจชีวิตมากที่สุดก็แค่จากหนังสือ” แสดงให้เห็นว่า การศึกษาในระบบไม่ได้สร้างขึ้นเพื่อทำให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง และกรก็เป็นภาพของนักเรียนที่ใช้ชีวิตภายในระบบการศึกษาโดยค้นหาตัวตนไม่พบ นอกจากนั้นแล้ว กรยังมีทัศนคติแง่ลบกับศักยภาพของตน โดยมองว่า ศักยภาพของเขาเป็นศักยภาพระดับต่ำ เพราะได้เพียงแค่วเวลา แต่ไม่มีประโยชน์ต่อด้านที่เขาต้องการ เพราะเวลาไม่ได้ทำให้เขาเรียนดีขึ้น สร้างศักยภาพที่ใช้

งานได้ หรือทำให้มีความสุข ในขณะที่ศักยภาพของคนอื่นสามารถส่งเสริมความถนัดด้านวิชาการ หรือแม้กระทั่งงานอดิเรกของตนได้ ดังบทสนทนาต่อไปนี้

ครูปอม : นีตกลางเธอมีปัญหาอะไรกันแน่กร ทั้งที่ครูเองก็พยายามอย่างเต็มที่

ครูพูดอยู่เสมอไข่ม้อยว่าครูมาทำหน้าที่ตรงนี้ ครูเองก็พร้อมจะผลักดันเด็กทุกคนให้ก้าวไปข้างหน้า แต่ทำไมเธอไม่เห็นความสำคัญของพรสวรรค์ในตัวเองเลยกร ครูถามจริง ๆ เอะอะ วัน ๆ เธอเอาแต่ทำอะไรอยู่กันแน่

กร : ก็ผมพยายามอยู่นี่ไง

ครูปอม : พยายามจะถ่วงเวลาไม่ยอมบอกครู ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าศักยภาพของตัวเอง คืออะไรมาเป็นเดือนแล้วนะเธอ นีเธอใช้ชีวิตแบบหลีกเลี่ยงหนีไปวัน ๆ แบบนี้ไม่ได้นะกร

กร : แล้วจะให้ผมทำยังไงครับ จะให้ผมบอกกับครูว่าผมโคตรภูมิใจในศักยภาพกระจอก ๆ เนี่ยนะ มันคือพรสวรรค์หรือคำสาปนะครู

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 7)

จากบทสนทนาข้างต้น เป็นการแสดงทัศนคติแง่ลบของกรต่อศักยภาพพิเศษที่ได้รับ แม้ว่าครูปอมจะพยายามชี้ให้เห็นถึงประโยชน์จากศักยภาพของกร แต่เขาก็ไม่ได้รับฟัง และมองว่าศักยภาพของตนเองไม่มีประโยชน์ จากการใช้คำว่าศักยภาพกระจอก เพื่อแสดงว่าศักยภาพที่ตนได้รับมานั้นด้อยกว่านักเรียนคนอื่น ทั้งนี้ หากพิจารณาในมุมมองของเศรษฐศาสตร์จะพบว่า ผู้บริโภคจะตัดสินใจเลือกสินค้าและบริการจากความพึงพอใจเป็นหลักในด้านการศึกษาก็เช่นกัน ผู้เรียนจะคำนึงถึงความพึงพอใจ และผลประโยชน์ที่ตนเองได้รับ ดังนั้น มุมมองของกรที่มีต่อศักยภาพของตนคือ ศักยภาพการฟื้นฟูตนเองเป็นผลตอบแทนที่ไม่คุ้มค่า จึงทำให้กรตัดสินใจต่อต้านไม่เข้ารับการเรียนรู้ และไม่สนใจการเรียน เมื่อเขาไม่เห็นถึงคุณค่าของศักยภาพและการดำรงอยู่ของห้องกิฟต์ เขาจึงตัดสินใจบอกความลับของห้องกิฟต์ให้กับก้อย เพื่อนสาวคนสนิทของเขาฟัง และเกิดการต่อต้านรุนแรงขึ้นโดยการเป็นหัวหน้ากลุ่มแอนตี้กิฟต์ในภาคที่ 2 เนื่องจากกรมองว่า ศักยภาพที่ไม่เกิดประโยชน์ต่อตนเอง เป็นสิ่งที่ไม่มีความคุ้มค่า ห้องกิฟต์คือสาเหตุที่ทำให้เกิดการเร่งพัฒนาศักยภาพจนทำให้เกิดความไม่เที่ยงกัน และเขาคือผู้เสียเปรียบจากกระบวนการการแข่งขัน จึงตัดสินใจใช้วิธีการรุนแรงเพื่อต่อต้านระบบที่ผู้อำนวยการสุพจน์สร้างขึ้น นอกจากนั้น การที่กรกล่าวว่าตนไม่มีความภูมิใจกับศักยภาพของตน ยังเป็นการสะท้อนมุมมองของผู้กำกับว่า ในชีวิตจริงมีนักเรียนหลายคนไม่มีความสุขกับความสามารถที่ตนไม่ต้องการ แต่ต้องกระทำตามที่สังคมคาดหวัง เช่น สังคมให้คุณค่ากับ

ศักยภาพและอาชีพที่ใช้สมองมากกว่าการใช้ฝีมือแรงงาน นักเรียนจึงต้องพยายามอย่างหนักด้วยการตั้งใจเรียนและทำคะแนนสอบให้อยู่ในเกณฑ์ดี เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม เป็นต้น

2.3.2 ทัศนคติ (เกรซ) ผู้มีแว่นเฉยต่อการพัฒนาศักยภาพ

แม้ว่าภายในเรื่องจะไม่ได้ระบุถึงภูมิหลังของเกรซมากนัก แต่จากบทสนทนาระหว่างเกรซและธามทำให้ทราบว่าเกรซมีความสามารถหลายด้าน เช่น การสะเดาะกุญแจ การเจาะระบบข้อมูลคอมพิวเตอร์ในห้องปกครอง ดังตัวอย่าง

ธาม : นี่ทำไมเธอทำอะไรแบบนี้ได้เนี่ย

เกรซ : ครูโรงเรียนเก่าบอกว่าฉันเป็นเปิดอะ ทำได้หลายอย่าง แต่ก็ไม่ได้โดดเด่นสักอย่าง แต่แค่แฮ็กคอมพิวเตอร์เพื่อปลดบล็อกเว็บเนี่ย ไม่ยากเกินฝีมือเปิดหอรอก

เปิดหอรอก

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 6)

นอกจากนั้น เกรซยังเป็นผู้ที่มีความคิดนอกกรอบ ได้แก่ การไม่ไขปริศนาของไวรัส Nyx-88 เพื่อหาไวรัสของจริง แต่ยกไวรัสมาทิ้งกล่องเพื่อประหยัดเวลาในการดำเนินแผนการ ซึ่งเป็นความสามารถที่ไม่ได้เกิดจากการพึ่งพาศักยภาพพิเศษ แต่เป็นเขาวนปัญญาเฉพาะตัว ในขณะที่เดียวกันความเป็น “เปิด” ของเกรซ ก็สะท้อนถึงระบบการศึกษาของไทยที่สอนโดยการอัดความรู้ทุกด้านเข้าไปเพื่อใช้ในการสอบ แต่ไม่มีการส่งเสริมวิชาเฉพาะด้าน เน้นการใช้สมองเพื่อจดจำมากกว่าการคิดวิเคราะห์ ส่งผลนักเรียนกลายเป็นผู้ที่ไม่มีความชำนาญ หรือเชี่ยวชาญด้านใดเป็นพิเศษ ด้วยเหตุนี้เกรซจึงเป็นคนเดียวในรุ่น 16 ที่ยังไม่พบศักยภาพของตนเอง เนื่องจากเกรซไม่ทราบว่าตนเองชอบอะไรหรือต้องการทำอะไร ครูป้อมจึงพยายามกระตุ้นให้เกรซค้นหาสิ่งที่ชอบโดยเร็วที่สุด เพื่อปลุกศักยภาพขึ้นมา จนกระทั่งเกรซเกิด ความเบื่อหน่ายและไม่สนใจที่จะค้นหาศักยภาพของตนเองมากนัก แม้กระทั่งแบ่งที่เข้าไปคุยกับเกรซเพื่อแนะนำวิธีการค้นหาศักยภาพและให้คิดว่าการมีศักยภาพเป็นเรื่องสำคัญ ก็ถูกเกรซตอบกลับมว่า “นี่พี่เป็นพวกเดียวกับผู้ใหญ่ไปแล้วหรือ” แสดงให้เห็นว่าเกรซมีมุมมองเกี่ยวกับการค้นหาศักยภาพว่าเป็นเรื่องที่ไม่ควรเร่งรัด ไม่ควรมีใครมาจำกัดความคิดและบอกให้ตนต้องปฏิบัติตามที่ผู้ใหญ่สั่งเพียงเพราะมีประสบการณ์มาก่อน เมื่อเกรซค้นพบศักยภาพว่าตนสามารถสื่อสารกับตนเองในอนาคตได้ และถูกควบคุมร่าง เกรซจึงตัดสินใจลบศักยภาพของตน แสดงให้เห็นถึงอุปนิสัยของเกรซคือการรักความอิสระ เพราะเธอคิดว่าศักยภาพนั้นทำให้เธอไม่ได้เป็นตัวของตัวเอง แต่กลับถูกตนเองในอนาคตบงการให้กระทำตามแผนการที่ได้วางไว้

ทั้งกรและเกรซต่างเป็นนักเรียนที่ถูกบังคับให้ค้นหาศักยภาพของตนเองให้พบโดยเร็วเนื่องจากทัศนคติของครอบครัวที่มองว่ายิ่งค้นหาตนเองเจอเร็วเท่าไรยิ่งดี เพราะจะได้เปรียบผู้อื่นมากขึ้น และสามารถส่งเสริมให้พัฒนาความสามารถได้อย่างตรงจุด กลวิธีการสร้างตัวละครและเหตุการณ์ดังกล่าว จึงเป็นส่วนเสริมให้เห็นถึงแนวคิดของผู้กำกับ ไม่ใช่เพียงแค่ประเด็นทางการ

ศึกษาเท่านั้น แต่ยังมีพหุภพระบบแนวคิดของชนชั้นกลางในศตวรรษที่ 20 ที่พยายามให้เด็กค้นหาและพัฒนาศักยภาพตั้งแต่เล็ก ทั้งผู้ปกครอง ครู แม้กระทั่งนักเรียน เพราะมองว่าเด็กแต่ละคนมีความถนัดและมีพรสวรรค์แตกต่างกัน

กรณีแรก การค้นหาศักยภาพโดยผู้ปกครอง ผู้ปกครองจะวางรากฐานการดำรงชีวิตให้กับบุตรหลานของตน เช่น การวางแผนการศึกษา การเลือกโรงเรียนที่เสริมพัฒนาการแก่เด็ก การค้นหาพรสวรรค์แฝงด้วยการวิเคราะห์จากลายนิ้วมือหรือจากการตรวจ DNA ผ่านน้ำลาย ซึ่งเป็นเรื่องที่ยอมรับในบรรดาผู้ปกครองสมัยใหม่ ดังนั้นการศึกษาจึงกลายเป็นการแสดงความรู้มรยของผู้ปกครอง เนื่องจากการลงทุนในการศึกษาระดับสูง ทั้งการเรียนพิเศษด้านภาษา ดนตรี ศิลปะ หรือโรงเรียนเอกชน เป็นการแสดงให้เห็นถึงความพยายามระดับสถานะทางสังคมของกลุ่มชนชั้นกลาง ซึ่งเป็นจุดกึ่งกลางระหว่างชนชั้นสูงและชนชั้นล่าง ต้องขยับสถานะให้สูงขึ้นและรักษาสถานะของตนเพื่อไม่ให้ตกลงไปสู่สถานะชนชั้นล่าง การลงทุนด้านการศึกษาจึงเป็นเรื่องเฉพาะกลุ่มชนชั้นกลางเท่านั้น เพราะกลุ่มชนชั้นล่างจะเลือกให้บุตรหลานเข้าศึกษาต่อในระดับพื้นฐานที่ได้รับการจัดสรรโดยภาครัฐ ในขณะที่กลุ่มชนชั้นสูงนั้นไม่มีความกังวลเรื่องการรักษาสถานะหรือเลื่อนระดับสถานะเท่ากับกลุ่มชนชั้นกลาง (Teamway, 2560) เมื่อการแข่งขันทางการศึกษาสูงขึ้น ก็ต้องพยายามเพื่อให้บุตรหลานของตนประสบความสำเร็จมากขึ้น จนในบางครั้งทำให้เด็กไม่ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของตน และดำเนินชีวิตไปตามที่ผู้ปกครองต้องการโดยปราศจากคำถาม

กรณีต่อมา โรงเรียนก็มีส่วนในการเร่งค้นหาพรสวรรค์ของนักเรียน โดยรับสนองนโยบายจากส่วนกลาง เช่น ระบบสำรวจแว้วผู้มีความสามารถพิเศษระดับประถมศึกษา ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (IGT : Identification for the Gifted / Talented) ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ. เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้วางแผนและพัฒนาตามแนวทางการจัดการเรียนรู้อายบุคคลและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามความถนัด ความสามารถของนักเรียนโดยอ้างอิงจากทฤษฎีพหุปัญญา ครูจะต้องทำหน้าที่สำรวจนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยการสังเกต การสอบถาม ในบางครั้งผลที่ได้ก็จะมีคลาดเคลื่อน เพราะนักเรียนยังไม่ทราบถึงความถนัดและความสนใจที่แท้จริงและคำตอบในการประเมินผลจะอยู่ในรูปแบบของ “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” เท่านั้น นอกจากนี้ แต่ละโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษาจะมีครูแนะแนวทำหน้าที่ช่วยเหลือและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าใจตนเอง รวมถึงค้นหาความถนัดของนักเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนนำไปต่อยอดในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา แต่ในบางครั้งการแนะแนวยังอยู่ในรูปแบบของการแนะแนวตามแผนการเรียนและเป็นอาชีพที่มีสายงานชัดเจน เช่น การแนะนำคณะสายวิทยาศาสตร์ให้แก่เด็กเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ ได้แก่ คณะแพทยศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ เป็นต้น ในขณะที่นักเรียนแผนการเรียนศิลป์ - คำนวณ หรือศิลป์ - ภาษา ก็จะได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับคณะที่เกี่ยวข้องกับแผนการเรียนของตน เช่น คณะบริหารธุรกิจ คณะครุศาสตร์

ศึกษาศาสตร์ ซึ่งเป็นขณะที่นักเรียนรู้จักและเชื่อว่าม้งานที่มั่นคงรองรับ สำหรับขณะที่ไม่มีสายงานชัดเจน นักเรียน ก็จะไม่เห็นภาพของการเรียนในคณะดังกล่าว เนื่องจากทราบรายละเอียดอย่างผิวเผินเท่านั้น ทำให้นักเรียนบางคนไม่มั่นใจว่า ถ้าเรียนคณะอื่นนอกเหนือจากการแนะนำแล้ว จะตรงกับความสนใจของตนหรือไม่ เมื่อสำเร็จการศึกษาจะมีงานรองรับมั่นคงหรือไม่

กรณีสุดท้าย นักเรียนพยายามเร่งค้นหาศักยภาพ นักเรียนบางคนทราบว่าตนเองมีความถนัดในด้านใด มีเป้าหมายในการเรียนเพื่อประกอบอาชีพใดจากการแนะนำของผู้ปกครอง จากครู หรือจากการศึกษาด้วยตนเอง รวมถึงปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น ระบบการแข่งขันเพื่อคัดเลือกเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัย จะเน้นการสอบแข่งขันทางวิชาการ ดังนั้นผู้เรียนจึงต้องสร้างตัวตนเพื่อให้เกิดความพิเศษ แต่ปัจจุบันการศึกษารูปแบบปกติอาจไม่ตอบสนองความต้องการของนักเรียน เนื่องจากการแข่งขันทางการศึกษาที่หนักขึ้น นักเรียนที่มีต้นทุนทางเศรษฐกิจที่ดีก็จะเพิ่มโอกาสให้กับตนเองด้วยการเรียนพิเศษตามโรงเรียนกวดวิชาที่มีชื่อเสียง ซึ่งโรงเรียนกวดวิชาก็ได้ผลิตซ้ำค่านิยมทางการแข่งขัน ด้วยการฉายภาพความสำเร็จของนักเรียนรุ่นก่อน ๆ ที่ผ่านกระบวนการศึกษาจากโรงเรียนกวดวิชา รวมถึงผลิตหลักสูตรที่มีมูลค่าต่างกัน ตามแต่ความเข้มข้นของเนื้อหา หากต้องการรับประกันว่าคะแนนของตนจะมากเพียงพอต่อการศึกษาต่อ ก็จะต้องจ่ายเงินเพิ่ม ในขณะที่นักเรียนบางคนที่ยังไม่ทราบถึงความต้องการของตนเองก็จะมีค่ายแนะนำการศึกษาจากมหาวิทยาลัยและหน่วยงานเอกชนต่าง ๆ นักเรียนที่สามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยรัฐที่มีชื่อเสียง ก็จะเป็นหลักประกันอาชีพของตนเอง รวมถึงอิทธิพลจากค่านิยมทางสังคมที่ปลูกฝังให้นักเรียนศึกษาให้จบชั้นต่ำปริญญาตรี เพื่อเลื่อนสถานะทางสังคมด้วยการศึกษาและอาชีพ

ปัจจัยข้างต้นจึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนต้องเร่งพัฒนาตนเพื่อค้นหาศักยภาพ เนื่องจากการพัฒนาของสภาพเศรษฐกิจ และสังคมอย่างไม่หยุดยั้ง การหยุดอยู่กับที่จะทำให้เกิดความล้าหลังได้อย่างรวดเร็ว เช่นเดียวกับกรและเกรซ ทั้งสองคนเป็นผลพวงจากระบบการศึกษาที่เร่งให้ค้นหาตัวตน โดยไม่ได้นำเสนอตัวเลือกที่หลากหลาย ทำให้ไม่ทราบว่าตนมีความสนใจและความถนัดในด้านใด ต้องการศึกษาด้านใด จึงทำให้ทั้งสองคนกลายเป็นผลผลิตที่ล้นเหลือในสายตาของผู้อื่น

กล่าวโดยสรุป ภาพของห้องกีฬาภายในโรงเรียนฤทธิพิทยาคม เป็นการสะท้อนถึงความหลากหลายของการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาไทย ที่ผลิตขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของรัฐ เช่นเดียวกับระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่ปัจจัยการผลิตผูกกับรัฐและกลุ่มนายทุน โดยมีเป้าหมายอยู่ที่ผลกำไรสูงสุดและใช้ทรัพยากรคุ้มค่าที่สุด สำหรับห้องกีฬา เป็นห้องเรียนที่จัดการเรียนการสอนเข้มข้น เหนือกว่าห้องเรียนปกติ มีนักเรียนจำนวนจำกัดที่จะได้รับการจัดการเรียนการสอนอย่างครบครัน ได้รับทรัพยากรที่เหนือกว่าทรัพยากรทั่วไป และมีหลักประกันว่าจะเปิดโอกาสในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ในคณะและมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง และเป็นใบเบิกทางสำหรับการเลื่อนสถานะทางสังคมของกลุ่มชนชั้นกลาง ดังนั้น จึงเกิดกระบวนการแข่งขันเพื่อเข้าถึง

สิทธิพิเศษในปริมาณที่สูง ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านอย่างไม่หยุดยั้ง แต่ในขณะเดียวกัน การแข่งขันที่เข้มข้นก็ได้ทำให้นักเรียนต้องขุดรื้อตนเอง ทำให้วัฒนธรรมการเรียนหนักถูกผลิตซ้ำ อยู่เสมอ ภายใต้วาทกรรมของโลกทุนนิยมที่มองว่า มนุษย์ทุกคนมีเวลาเท่ากัน แต่ผู้ที่ใช้เวลาได้อย่าง คุ่มค่า มีประสิทธิภาพจะเป็นผู้ชนะ ดังนั้น ละครชุดโทรทัศน์เรื่อง The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ และ The Gifted Graduation จึงต้องการนำเสนอมุมมองของการเรียนหนักผ่านตัวละครนักเรียน ที่ต้องเร่งค้นหาศักยภาพ การถูกบีบคั้นภายใต้ระบบการศึกษาทำให้นักเรียนต้องขยันตลอดเวลา จนกระทั่งเกิดความทุกข์ทรมานทั้งร่างกายและจิตใจ ได้แก่มลข้างเคียงจากการใช้ศักยภาพ มากจนเกินไป เกิดอาการเจ็บป่วย รวมถึงความทรมานจิตใจจากความเครียดและความกดดัน

บทที่ 3

ครูใน The gifted และ the gifted graduation กับจริยธรรมทางวิชาการ และจรรยาบรรณวิชาชีพ

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่ส่งเสริมให้มนุษย์พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้น ครูจึงเป็นผู้มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา เพราะครูทำหน้าที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ ผู้เรียน เพื่อให้เกิดความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคม นอกจากนี้ แล้ว ครูยังทำหน้าที่อบรมสั่งสอนให้นักเรียนเกิดคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ให้ความหมายของครูว่า เป็นบุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียน การสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งรัฐและเอกชน เช่นเดียวกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 ได้ให้ความหมายว่า ครู คือ ผู้สั่งสอนศิษย์, ผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์

ขณะที่รังสรรค์ แสงสุข (2550 : 38) ได้แสดงความเห็นว่า ครูคือผู้ที่ให้ความรู้อย่างไม่จำกัด เป็นผู้ให้ ผู้เติมเต็มและมีเมตตา ครูจะต้องมีความรู้และแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ต้องวิเคราะห์ วิจัย วิจารณ์ และนำความรู้มาบูรณาการ ครูที่ดีจะต้องมีจิตวิญญาณความเป็นครู ไม่ปิดบังความรู้ ไม่ลำเอียงและเบียดเบียนศิษย์

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2553) กล่าวว่า คำว่าครู มาจากภาษาบาลีว่า ภาษาสันสกฤต ใช้ว่า ครู แปลว่า หนัก ผู้มีความประพฤติน่าเคารพ ผู้สั่งสอนศิษย์ ครูจึงเป็นผู้ที่สั่งสอนศิษย์ ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ เป็นผู้ที่ทำให้กระบวนการเรียนรู้สั่งลง

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า ครูเป็นผู้ให้ความรู้ ผู้อบรมสั่งสอนด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้และประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านวิชาการ และการดำเนินชีวิต โดยไม่แสวงหาผลประโยชน์ เป็นผู้สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เป็นผู้กำกับชี้แนะเพิ่มเติมให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รวมถึงเป็นผู้ประพฤติดี เป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิต หากพิจารณาด้านของวิชาชีพ ครูคือผู้เปิดประตูทางจิตวิญญาณของศิษย์ เพื่อพัฒนา ความเป็นมนุษย์ รู้ผิดชอบชั่วดี และรู้สิ่งใดควรไม่ควร เพื่อให้ศิษย์เกิดการพัฒนาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปรับตัวและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ครูเป็นวิชาชีพที่ได้รับการยกย่องจากสังคมเช่นเดียวกับวิชาชีพอื่น ๆ เช่น แพทย์ วิศวกร สถาปนิก ทนายความ วิชาชีพเหล่านี้ล้วนมีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติ ของผู้ประกอบการวิชาชีพ สร้างความน่าเชื่อถือให้เกิดขึ้นและยกระดับวิชาชีพของตนให้เป็นที่ยอมรับ ของสังคม ด้วยเหตุนี้ ครูจึงเป็นวิชาชีพที่มีจรรยาบรรณกำหนดมาตรฐานและความประพฤติ

จากคุรุสภา ซึ่งเป็นองค์การวิชาชีพ คุรุสภาได้ออกข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2556 อาศัยอำนาจตาม มาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) (11) (จ) และมาตรา 50 แห่ง พ.ร.บ. สภาครู และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 เพื่อกำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต่อตนเอง ผู้รับบริการ ผู้ร่วมวิชาชีพและสังคมดังนี้

1) หมวด 1 จรรยาบรรณต่อตนเอง

ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

2) หมวด 2 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การวิชาชีพ

3) หมวด 3 จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

3.1) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจแก่ศิษย์และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า

3.2) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ

3.3) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ

3.4) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์และผู้รับบริการ

3.5) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

4) หมวด 4 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

5) หมวด 5 จรรยาบรรณต่อสังคม

ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ด้วยเหตุนี้ จรรยาบรรณจึงมีความสำคัญต่อวิชาชีพครูเช่นเดียวกับที่จรรยาบรรณวิชาชีพมีความสำคัญต่อวิชาชีพอื่น ๆ คือ ปกป้องการปฏิบัติงานของสมาชิกในวิชาชีพ รักษามาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาวิชาชีพ ดังนั้น ครูจึงต้องปฏิบัติตนให้เหมาะสมแก่วิชาชีพและพึงรักษาจรรยาบรรณ

แห่งวิชาชีพ อย่างไรก็ตามผู้ประกอบวิชาชีพครูบางส่วนก็ไม่สามารถประพฤติตนตามบรรทัดฐานของจรรยาบรรณวิชาชีพได้ จากการวิเคราะห์ตัวละครครูภายในเรื่อง The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ และ The Gifted Graduation พบว่า ครูมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินเรื่อง เพราะมีบทบาทในการสนับสนุน เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตัวละคร ซึ่งมีทั้งตัวละครครูที่มีความประพฤติสอดคล้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพ และตัวละครครูที่มีความประพฤติขัดแย้งกับจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยแบ่งประเด็นการศึกษาออกเป็น 4 ประเด็น คือ ครูนารากับการลักลอกผลงานทางวิชาการ ครูลัดดากับการปกปิดความลับในโรงเรียน ผู้อำนวยการและครูป้อมกับจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ และจรรยาบรรณครูกับชีวิตและอนาคตของนักเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ครูนารากับการลักลอกผลงานทางวิชาการ

การลักลอกงานวิชาการ (Plagiarism) เป็นการนำผลงานที่เกิดจากความคิดของผู้อื่น เช่น งานเขียน งานวิชาการ ความคิด หรืองานสร้างสรรค์ประเภทต่าง ๆ มากกล่าวอ้างเป็นผลงานของตน โดยปราศจากการอ้างอิง ทั้งการคัดลอกทั้งหมด การนำมาดัดแปลง เช่น การเปลี่ยนคำ เปลี่ยนตำแหน่งข้อความ เรียบเรียงภาษาใหม่ และนำมาแอบอ้างเป็นผลงานของตนโดยไม่อ้างอิงเจ้าของผลงานเดิม (ณัฐรดา วงษ์นายะ, 2564 : 6)

การลักลอกงานวิชาการถือเป็นการคดโกงและกระทำผิดทางจริยธรรมวิชาการอย่างร้ายแรง ส่งผลทำให้เกิดการเสื่อมเสียชื่อเสียง การถูกเพิกถอนผลงานและการถูกดำเนินคดี สอดคล้องกับ มาตรา 91 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 ความว่า "ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องไม่คัดลอกหรือลอกเลียน ผลงานทางวิชาการของผู้อื่น โดยมีชอบ หรือนำเอาผลงานทางวิชาการของผู้อื่น หรือจ้างวาน ใ้ให้ผู้อื่นทำผลงานทางวิชาการ เพื่อไปใช้ในการเสนอขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนวิทยฐานะ หรือการให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น การฝ่าฝืนหลักการดังกล่าวนี้เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ร่วมดำเนินการคัดลอกหรือลอกเลียนผลงานของผู้อื่นโดยมิชอบหรือรับจ้างทำผลงานทางวิชาการไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ เพื่อให้ผู้อื่นนำผลงานนั้นไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง" (สำนักงาน ก.ค.ศ., 2562)

ครูนารา เป็นตัวละครที่ปรากฏในละครเรื่อง The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ ตอนที่ 9 ในลักษณะของการเล่าถึงความทรงจำของวสุธร (เวฟ) ครูนาราเป็นครูที่มีบุคลิกดี แต่งกายเรียบร้อย และดูแลเอาใจใส่นักเรียน จากการที่ครูนาราสังเกตพฤติกรรมของเวฟในขณะที่เขากำลังเรียนวิชาคณิตศาสตร์ จึงพบว่าเวฟเป็นคนเก่ง เพราะสามารถบอกได้ว่าครูสอนผิด และแก้ไขโจทย์ได้อย่างถูกต้อง และจากการที่ครูนาราเห็นเวฟสามารถเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ได้ ทำให้ครูนาราดัดสันใจเข้าหาเวฟเพราะต้องการผลประโยชน์ คือการให้เวฟทำงานวิจัยเพื่อรับทุนการศึกษา ทว่าครูนารากลับลอบใช้เวฟเพื่อ

ผลประโยชน์ของตนโดยการนำผลงานของเวฟมาแอบอ้างเป็นผลงานวิทยานิพนธ์ของตนเอง ต่อมาเมื่อทางโรงเรียนทราบว่าเป็นผลงานของเวฟถูกปฏิเสธ เพราะคัดลอกผลงานวิทยานิพนธ์ของครูนารา ครูนาราจึงกล่าวอ้างว่าตนเป็นผู้ทำผลงานเอง และกล่าวหาเวฟ ดังบทสนทนาต่อไปนี้

ผอ. : เด็กคนนี้ช่วยครูนาราจริงหรือเปล่า

ครูนารา : ไม่จริงค่ะ ดิฉันทำเองทั้งหมด นี่วิทยานิพนธ์ปริญญาโทนะค่ะ

เด็กโง่ ๆ อย่างเขาจะทำได้ยังไง ขนาดคณิตศาสตร์พื้นฐาน เขายังได้ 0 เลยค่ะ

เวฟ : โทท มึงโทท

ครูนารา : เลิกบ้าได้แล้วเวฟ ความจริงเป็นยังไง คนที่รู้ดีที่สุดก็คือเธอนะ

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 9)

บทสนทนาดังกล่าวเป็นการแสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะที่ไม่เหมาะสมของครูนารา เนื่องจากการขโมยผลงานวิชาการซึ่งหน้า รวมถึงการกล่าวดูหมิ่นเวฟว่าเป็นคนโง่ ไม่สามารถทำงานระดับปริญญาโทได้ โดยใช้สถานะที่เหนือกว่าคือการเป็นครูและนักศึกษาปริญญาโทมาสนับสนุนคำพูดของตนให้น่าเชื่อถือกว่าเวฟที่ได้เกรดศูนย์วิชาคณิตศาสตร์ ส่งผลให้เวฟกลายเป็นเด็กที่หลอกลวงและทุจริตในสายตาผู้อื่น เวฟจึงเกิดความแค้นต่อครูนารา เพราะถูกครูนาราหักหลัง จึงตัดสินใจใช้ความสามารถของตนเองเปิดโปงว่า แท้จริงแล้วครูนาราซื้อวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีเพื่อนำมาสมัครเป็นครู พฤติกรรมของครูนาราดังกล่าวจึงเป็นการผิดจรรยาบรรณวิชาชีพและจริยธรรมทางวิชาการ กล่าวคือ ครูนาราแสวงหาผลประโยชน์จากนักเรียนโดยการใช้ตำแหน่งหน้าที่ครูเพื่อเกลี้ยกล่อม หลอกลวงให้นักเรียนยอมทำตามความต้องการของตน รวมถึงการกระทำตนเป็นปฏิบัติข่มขู่ความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของนักเรียนด้วยการใส่ความและใช้คำพูดที่ก่อให้เกิดความกระทบทางด้านจิตใจของเวฟ นอกจากนั้นแล้ว การปลอมวุฒิการศึกษาและการแอบอ้างผลงานทางวิชาการยังสร้างความเสียหายต่อวงการการศึกษาโดยตรง กล่าวคือ การปลอมวุฒิการศึกษาเป็นความผิดอาญาฐานปลอมแปลงเอกสารราชการ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 265 และเมื่อได้ใช้วุฒิการศึกษาปลอมในการสมัครงาน ก็ย่อมมีความผิดฐานใช้หรืออ้างเอกสารราชการปลอมในประการที่ว่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ตามมาตรา 265 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 268 และการแอบอ้างผลงานทางวิชาการของผู้อื่นยังเข้าข่ายผิดวินัยอย่างร้ายแรงตาม พรบ.ระเบียบข้าราชการครูฯ พ.ศ. 2557 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม) มาตรา 91 และเป็นการกระทำผิดจรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านจรรยาบรรณต่อตนเองและจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

การที่ผู้กำกับสร้างตัวละครครูนาราขึ้น เพื่อวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในสังคมคือเหตุการณ์การคัดลอกผลงานทางวิชาการ ที่ปรากฏทั้งในระดับโรงเรียนรวมถึงระดับอุดมศึกษา

เพื่อการทำผลงานของตนเอง โดยไม่สนใจคุณธรรมและจริยธรรมทางวิชาการ รวมไปถึงการแสวงหาผลประโยชน์จากนักเรียน ผลของการกระทำภายในเรื่องคือครุณารากูกล้อออกในที่สุด

3.2 ครูลัดดากับการปกปิดความลับในโรงเรียน

ครูลัดดาเป็นครูหัวหน้าฝ่ายปกครองโรงเรียนฤทธาวิทยาคม มีบุคลิกเข้มงวด และเป็นผู้ดูแลนักเรียนให้อยู่ในกฎระเบียบของโรงเรียน ด้วยการควบคุมนักเรียนให้มีวินัย ไม่ละเมิดกฎของโรงเรียน ซึ่งเป็นคุณสมบัติของนักเรียนที่สังคมคาดหวัง และควบคุมพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง เช่น การขโมยข้อสอบ การไว้ทรงผมนอกเหนือจากที่โรงเรียนกำหนด พฤติกรรมชู้สาวภายในโรงเรียน เป็นต้น

ภายในเรื่องได้สะท้อนถึงบุคลิกของครูลัดดาว่าเป็นครูที่มีบุคลิกแบบใช้อำนาจ คือมีลักษณะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ยึดมั่นประเพณีดั้งเดิม และการลงโทษ รวมถึงมีอำนาจวางตัวเหนือบุคคลที่ด้อยกว่าและยอมตามคนที่มีอำนาจเหนือกว่า (พชรพร พงษ์อาภา, 2561 : 30) ผ่านพฤติกรรม การลงโทษนักเรียนที่ไม่ปฏิบัติตามกฎ เช่น การตัดคะแนน การสั่งพักการเรียน การกร้อนม เป็นต้น เหตุที่ครูสามารถใช้อำนาจในการจัดการชั้นเรียนได้ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะผู้ปกครองไว้วางใจให้ครูเป็นผู้ดูแลบุตรหลานของตน ดังนั้นอำนาจสิทธิ์ขาดในการจัดการนักเรียนและห้องเรียนจึงกลายเป็นของครู แม้ว่าจะมีการพยายามแก้ไขกฎหมายหรือการกำหนดห้ามการลงโทษทางร่างกายและจิตใจของนักเรียนไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 แต่ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้

การมีบุคลิกลักษณะแบบใช้อำนาจ การยึดมั่นความเป็นชนบดดั้งเดิม จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ครูลัดดา มีความรักดีต่อองค์กร ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา และพยายามรักษาเสถียรภาพและชื่อเสียงภายในโรงเรียน จนกระทั่งกลายเป็นผู้มีส่วนรู้เห็นในการปกปิดความลับของโรงเรียน ด้วยการลงโทษก้อยจากการที่เธอพยายามเปิดโปงการมีอยู่ของห้องก๊อปปี้ การปกปิดข่าวที่ผู้อำนวยการสุพจน์ใช้นักเรียนเป็นหนูทดลองภายในโรงเรียน รวมถึงการแก้ปัญหาให้นักเรียนใช้ความรุนแรงในชมรม การต่อสู้ป้องกันตัวด้วยการให้วิทยากรภายนอกมาฝึกการนั่งสมาธิและใช้ธรรมะเพื่อข่มจิตใจนักเรียนในชมรม แต่ประเด็นร้ายแรงที่สุดก็คือการที่ครูลัดดาช่วยผู้อำนวยการสุพจน์ปิดข่าวที่นิชาพลั้งมือฆ่าวิภาวี และทำให้กลายเป็นข่าวนักเรียนฆ่าตัวตายจากความเครียด ดังบทสนทนาต่อไปนี้

แปง : ผมอยากรู้ว่า ครูทำอะไรกับพีวิภาวีครับ

ครูลัดดา : เธอรู้เรื่องนี้ได้อย่างไร

แปง : มันไม่สำคัญหรอกครับ แต่สิ่งที่สำคัญคือ ครูทำอะไรลงไป

ครูลัดดา : ฉันไม่มีความจำเป็นที่จะพูดเรื่องเหตุการณ์นี้

แปง : ไม่จำเป็นหรือครับ แล้วกับการที่ครูพานักเรียนไปคนหนึ่งเนี่ย มัน

จำเป็นมากหรือครับ

ครูลัดดา : ฉันไม่ได้ฆ่าใครทั้งนั้น ฉันไม่รู้ว่าเธอจะคิดยังไง แต่จำเอาไว้
ทุกอย่างที่ฉันทำ มันก็เพื่อโรงเรียนนี้

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 8)

จากบทสนทนาข้างต้น จะเห็นว่าครูลัดดาเลือกที่จะปกปิดความลับของโรงเรียนมากกว่าการ
เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้แปงได้รับทราบ เป็นการแสดงให้เห็นถึงการวิพากษ์ของผู้กำกับที่มองว่า
ตัวละครครูลัดดาเป็นภาพแทนของคนรุ่นเก่าที่มีความอนุรักษ์นิยม จงรักภักดีต่อองค์กร และปิดบัง
ความลับที่เกิดผลเสียต่อองค์กร แม้ว่าเรื่องดังกล่าวจะเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องก็ตาม

ต่อมาครูลัดดาได้ลาออกภายหลังจากเกิดเหตุการณ์ที่นักเรียนสร้างความวุ่นวายภายใน
โรงเรียนขึ้น รวมถึงการที่ครูลัดดาผลตอบแทนนักเรียนที่เรียกกันว่า “อีลัดดา” และไม่ได้ให้
ความเคารพเธอในฐานะครู ผนวกกับการสะท้อนใจจากคำพูดของแปงเกี่ยวกับการปกปิดความลับ
เรื่องของนิชา การลาออกของครูลัดดาเป็นการแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อการทำผิดที่ผ่านมา
และสะท้อนว่าสิ่งที่เธอเป็นไม่ตอบสนองกับความต้องการของนักเรียนในปัจจุบัน ดังบทสนทนา
ต่อไปนี้

ครูลัดดา : ฉันรู้แล้ว สิ่งที่เป็นมันอาจไม่เหมาะกับเด็กสมัยนี้ พวกเขาคง
ต้องการครูแบบเธอมากกว่า ถ้าไม่มีอะไรก็ออกไปได้แล้ว

ครูปอม : ผมขอถามอะไรครูหน่อยได้มั๊ยครับ ตั้งแต่เป็นครูมา ครูเคยผิดหวัง
ในตัวเด็ก ที่ไม่ได้เป็นแบบที่ครูให้เป็น หรือว่าผิดหวังในตัวเองที่ไม่สามารถทำ
ให้เด็กเข้าใจได้บ้างไหมครับ

ครูลัดดา : ฉันไม่รู้ว่าเธอไปเจออะไรมา แต่ในฐานะที่เธอเคยเป็นลูกศิษย์ของ
ฉัน ถ้าเธออยากเป็นครูต่อไปก็จำเอาไว้นะ สิ่งที่คุณทำอาจจะไม่ใช่สิ่งที่ดีที่สุด
สำหรับเด็ก เธอทำได้แค่ตั้งใจ ทำสิ่งที่ดีที่สุดให้กับเด็ก ที่เหลือขึ้นอยู่กับตัว
ของพวกเขาเอง

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 11)

จากบทสนทนาดังกล่าวเป็นการแสดงให้เห็นว่า ครูลัดดาที่เป็นภาพของครูอนุรักษ์นิยม
เป็นครูที่อาจไม่สามารถครองใจเด็กได้เช่นเดียวกับครูที่มีแนวคิดสมัยใหม่ ทว่าครูลัดดาก็มี
ความปรารถนาดีต่อนักเรียนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ และมีความเป็นกัลยาณมิตรกับครูปอมในฐานะ
ของลูกศิษย์และเพื่อนร่วมวิชาชีพ

เมื่อครูลัดดาตัดสินใจลาออก ก็ได้มอบแฟ้มแดงที่ขานนทร์รวบรวมหลักฐานความผิดในการ
ใช้นักเรียนเป็นหนูทดลองให้แก่แปงและเวฟ โดยกล่าวว่าไม่จำเป็นสำหรับตนแล้ว แสดงให้เห็นว่า
ครูลัดดาเป็นผู้ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่และปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา แม้ว่าตนจะไม่เห็นด้วย
กับการปกปิดความลับภายในโรงเรียน เมื่อตนลาออกจึงตัดสินใจมอบแฟ้มดังกล่าวให้เพื่อต้องการให้

แปงและเวฟใช้ให้เกิดประโยชน์ แต่ครูลัดดาก็ได้กล่าวตักเตือนว่าระบบการศึกษาที่ผู้อำนวยการสุพจน์สร้างขึ้นเป็นสิ่งที่มีความยาวยาวนาน ไม่สามารถล้มล้างได้ เป็นการแสดงให้เห็นถึงความเป็นห่วงในฐานะครูที่มีต่อนักเรียน และพัฒนาการของตัวละครที่ตัดสินใจช่วยเหลือนักเรียนเพื่อกระทำการที่ถูกต้อง

3.3 ผู้อำนวยการและครูป้อมกับจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ปัจจุบันการพัฒนาประเทศเกิดขึ้นควบคู่กับการให้ความสำคัญเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน การวิจัยจะต้องไม่สร้างผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมายที่จะศึกษา สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2557) ได้กำหนดแนวทางของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์บนพื้นฐานสำคัญ 3 ประการ คือ

- 1) หลักความเคารพในบุคคล (Respect for person)
- 2) หลักคุณประโยชน์ ไม่ก่ออันตราย (Beneficence)
- 3) หลักความยุติธรรม (Justice)

หลักการเคารพในบุคคล คือการให้ความสำคัญกับการยินยอมให้ข้อมูลของกลุ่มเป้าหมาย การตระหนักถึงความเป็นส่วนตัวของกลุ่มเป้าหมาย และการเก็บข้อมูลในทางลับของกลุ่มเป้าหมาย บางประเภทเพื่อความปลอดภัย รวมถึงเคารพ เข้าใจต่อสภาพแวดล้อม สถานภาพทางสังคมของกลุ่มเป้าหมายที่เปราะบาง ทั้งนี้ จริยธรรมหมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ, ศีลธรรม, กฎ ศีลธรรม อีกนัยหนึ่งคือวิถีปฏิบัติของคนในสังคมที่ได้รับการยอมรับว่าเหมาะสมและถือปฏิบัติ สอดคล้องกับสากลและไม่ขัดต่อประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2557) ได้ให้ความหมายของการวิจัยในมนุษย์ว่า เป็นกระบวนการศึกษาเพื่อให้ได้ความรู้ด้านสุขภาพ หรือวิทยาศาสตร์การแพทย์อย่างเป็นระบบ เกิดขึ้นจากการทดลองด้านร่างกาย จิตใจ หรือข้อมูล ด้านสุขภาพ เวชระเบียนของกลุ่มอาสาสมัคร และหมายความรวมถึงการศึกษาทางสังคมศาสตร์ พฤติกรรมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ที่เกี่ยวกับสุขภาพ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เป็นกระบวนการที่มุ่งศึกษา ทดลองในกลุ่มเป้าหมายโดยไม่ขัดกับศีลธรรม ประเพณี วัฒนธรรม และไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อกลุ่มเป้าหมาย

ภายในเรื่อง The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ ผู้อำนวยการสุพจน์ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนที่มีศักยภาพโดดเด่น ในขณะนั้นครูป้อม (ครูป้อม) เป็นนักเรียนห้องกิฟต์ รุ่นที่ 3 ได้ทำการทดลองศักยภาพในการจัดระเบียบข้อมูลภายในสมองตนเอง ทำให้ชานนท์ (นนท์) เพื่อนสนิทของครูป้อมตัดสินใจนำเรื่องไปบอกกับผู้อำนวยการสุพจน์ เพราะเกิดความคิดว่า ครูป้อมน่าจะจัดการข้อมูลภายในสมองผู้อื่นได้เช่นเดียวกับจัดการข้อมูลภายในสมองของตนเอง และต้องการให้ครูป้อมพัฒนาตนเองได้อย่างสูงสุด ผู้อำนวยการสุพจน์จึงได้ละเมิดการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ด้วยการคัดเลือกนักเรียนที่ถูกตัดสินว่ามีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

ใช้ศักยภาพในการสั่งการให้นักเรียนเหล่านั้นยินยอมเข้ารับการทดลอง รวมถึงให้ครูปอม ซึ่งมีสถานะเป็นนักเรียนในขณะนั้นเป็นผู้ทดลองใช้ศักยภาพ ทำให้เกิดข้อผิดพลาด นักเรียนที่ถูกทดลองจึงได้รับผลข้างเคียงคือสมองพิการ ดังบทสนทนาต่อไปนี้

ครูปอม : ครูจำได้ทุกอย่างแล้ว ท่านผู้อำนวยการเป็นคนฝึกครูกับเด็กที่มีปัญหากลุ่มหนึ่ง แล้วทุกอย่างก็บานปลาย ครูเป็นคนทำให้เด็กพวกนั้นสมองพิการ มันเป็นความรู้สึกที่แย่มากเลย แต่คนที่พาครูออกจากตรงนั้นได้ ก็คือชานนท์

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 12)

นอกจากนั้น ผู้อำนวยการสุพจน์ยังบิดเบือนข่าว โดยระบุว่านักเรียนที่เกิดอาการสมองพิการนั้น เป็นเพราะการเสพยาเสพติดจนเกินขนาด จนกระทั่งเส้นเลือดในสมองแตก ดังนั้นการกระทำของผู้อำนวยการสุพจน์จึงเป็นการละเมิดจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ขั้นร้ายแรง เพราะนอกจากจะไม่ได้รับการยินยอมจากผู้ทดลองแล้ว ยังก่อให้เกิดผลเสียต่อชีวิตของกลุ่มผู้ทดลอง ในขณะที่นักเรียนกลุ่มดังกล่าวก็ไม่ได้ได้รับการรักษา และสูญเสียนาคตไปเป็นที่สุด

การกระทำของผู้อำนวยการสุพจน์เป็นการแสดงให้เห็นว่า เขาไม่ได้เป็นผู้ที่เห็นแก่ประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ เพราะสุดท้ายนักเรียนคือหมากที่จะทำให้ผู้อำนวยการสุพจน์ได้รับอำนาจเหนือกว่ากระทรวง และอาจมีอำนาจครอบงำได้ทั่วประเทศ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าผู้อำนวยการสุพจน์นั้นขาดจรรยาบรรณของการเป็นครู รวมถึงขาดความเมตตาในฐานะของมนุษย์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ครูไม่ควรกระทำ จึงทำให้ผู้อำนวยการสุพจน์ต้องพ่ายแพ้ต่อการรวมพลังต่อสู้ของกลุ่มนักเรียนในที่สุด

3.4 จรรยาบรรณครูกับชีวิตและอนาคตของนักเรียน

จรรยาบรรณวิชาชีพของครูประการหนึ่งระบุถึงจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการว่า ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจแก่ศิษย์และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า หมายถึง การยอมรับ เคารพต่อสิทธิพื้นฐาน เข้าใจความถนัดและความต้องการของศิษย์ เป็นที่พึ่งพาและไว้วางใจแก่ศิษย์ เสนอแนวทางในการพัฒนาความรู้ความสามารถของแต่ละคนตามความถนัดและความสนใจ เป็นต้น สอดคล้องกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของครูคือ ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์

แม้ภาพลักษณ์ของครูภายในเรื่องส่วนใหญ่จะเป็นภาพลักษณ์ของครูที่แสวงหาผลประโยชน์จากศิษย์ หรือครูที่มีลักษณะอนุรักษนิยม แต่ผู้กำกับก็ได้วางบทบาทให้ตัวละคร ครูปอม (ครูปอม) เป็นตัวละครที่มีมิติ กล่าวคือ มีทั้งด้านดีและด้านไม่ดีประกอบกัน แม้ว่าครูปอมจะบกพร่องในฐานะของเพื่อน จากเหตุการณ์ที่เขาหักหลังชานนท์ ทว่าครูปอมก็มีความลักษณะของความเป็นครูที่ดีต่อนักเรียนห้องกิฟต์ ทั้งในด้านของจรรยาบรรณต่อตนเองด้วยการสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท

ด้าน Neuroscience หรือประสาทวิทยาศาสตร์จากมหาวิทยาลัยบอสตัน และกลับมาช่วยงานผู้อำนวยการสุพจน์

ประการต่อมา ครูปอมมีใจรักและศรัทธาต่อวิชาชีว มี ความมุ่งมั่นที่จะเป็นครูตั้งแต่สมัยเรียนจากบทสนทนาต่อไปนี้

ชานนท์ : เฮียปอม ในอนาคตมึงอยากเป็นอะไรวะ

ปอม : กูอยากเป็นครูวะ ข้าไรวะ กูอาจจะเป็นไม่ได้ก็ได้เนะเว้ย

ชานนท์ : ที่กูข้าอะ เพราะกูจินตนาการนักเรียนมึงเว้ย กูเชื่อว่ายังไง มึงได้เป็นครูอยู่แล้ว แล้วมึงจะเป็นครูที่ดีด้วย กูสัญญา

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 11)

จากบทสนทนาดังกล่าว เขาได้กล่าวกับชานนท์ว่าตนอยากเป็นครู และชานนท์ก็บอกกับครูปอมว่าเขาจะเป็นครูที่ดีได้อย่างแน่นอน แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะประกอบอาชีพครู และมีใจรักในการสอน ครูปอมมีความรัก และใส่ใจนักเรียนห้องกิฟต์ จึงพยายามทำหน้าที่ครูเพื่อนักเรียนอย่างเต็มที่ เช่น การฝึกฝนศักยภาพให้นักเรียนตัวต่อตัว ช่วยแนะนำนักเรียนที่ยังค้นหาศักยภาพตัวเองไม่พบ ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดกระบวนการ การเรียนรู้ เช่น การให้นักเรียนอ่านหนังสือตามความถนัดและศักยภาพของตน การให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมชมรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน

ในด้านของทัศนคติที่มีต่อนักเรียน เขามีความปรารถนาดีต่อนักเรียนห้องกิฟต์ ดังจะเห็นได้จากการที่ครูปอมตอบคำถามของผู้อำนวยการสุพจน์เรื่องพันธกิจของเด็กกิฟต์ว่า

สำหรับผมแล้วเนี่ย การเป็นเด็กกิฟต์ไม่ใช่แค่การเห็นความพิเศษในตัวเอง แต่มันคือการเห็นความพิเศษในตัวคนอื่น ๆ ด้วย เราต้องคอยสนับสนุนความพิเศษเหล่านั้น ใให้กับคนอื่น ๆ มันไม่ใช่ความหมายของการเป็นเด็กกิฟต์อย่างเดียว แต่มันคือความหมายของการเป็นครูด้วยครับ

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 11)

บทสนทนาดังกล่าวเป็นการแสดงให้เห็นว่าครูปอมให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน เพราะเชื่อว่าศักยภาพเป็นสิ่งที่พิเศษ และจะช่วยทำให้นักเรียนเติบโตไปเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ แต่ในขณะเดียวกัน ครูปอมก็ไม่ได้แสดงความปรารถนาดีต่อนักเรียนห้องธรรมดา เช่นเดียวกับนักเรียนห้องกิฟต์ เพราะครูปอมไม่ได้ช่วยเหลือนักเรียนห้องธรรมดาจากปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น ครูปอมไม่ได้ช่วยเน็กจากเหตุการณ์การทะเลาะวิวาทกับแปปและเวฟภายในโรงเรียน รวมไปถึงการลบความทรงจำของนักเรียนที่ทราบเรื่องราวของห้องกิฟต์ทั้งหมด

แม้ว่าครูปอมจะมีทั้งด้านที่ดีและไม่ดีในฐานะครู แต่ก็มีเหตุการณ์ที่ทำให้ทราบว่าครูปอมเป็นผู้ที่คำนึงถึงชีวิตและอนาคตนักเรียนเป็นสำคัญ คือเหตุการณ์หลังจากที่ครูปอมพยายามปกป้องแปปจากการที่ผู้อำนวยการสุพจน์จะฉีควีรัส NYX- 88 ให้กับเขา ครูปอมได้สละตนเอง

เพื่อปกป้องแ่และใช้ศักยภาพของตนเพื่อพยายามลบความทรงจำของผู้อำนวยการสุพจน์ แม้ว่าที่ผ่านมานครูปอมจะทำหน้าที่ในการสนับสนุนผู้อำนวยการสุพจน์และดูแลความลับของห้องกิปต์ด้วยการลบความทรงจำของผู้ที่ทราบถึงความลับดังกล่าวและไม่เห็นด้วยกับการกระทำของแ่ป่งที่จะโค่นล้มอำนาจของผู้อำนวยการสุพจน์ ทว่าด้วยจิตสำนึกของความเป็นครูจึงทำให้เขาเลือกที่จะปกป้องนักเรียน เหตุการณ์ดังกล่าวจึงทำให้ครูปอมถูกขานนทฉัดไวรัส NYX- 88 ให้กับเขาแทน

ต่อมา เมื่อแ่สามารถโค่นล้มผู้อำนวยการสุพจน์ได้สำเร็จ เขาก็ได้สนับสนุนแ่ป่งในฐานะของครูอีกครั้งด้วยการบอกความลับของคลื่นเสียงปลุกศักยภาพ และให้สิทธิ์แ่ป่งในการตัดสินใจว่าจะปล่อยคลื่นเสียงให้แก่นักเรียนทุกคนหรือไม่ โดยไม่ใช้อำนาจความเป็นครูเพื่อก้าวท่ายความคิดของแ่ป่ง เป็นการแสดงให้เห็นถึงการยอมรับ การเคารพต่อสิทธิและความต้องการของนักเรียน โดยตนมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุน ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ครูปอมเกิดการพัฒนาจนกระทั่งมีลักษณะของครุมืออาชีพ คือครุที่มีความพร้อมในการเป็นครุทุกด้าน ได้แก่ มีความรู้ความสามารถ มีความประพฤติดี เอาใจใส่ดูแลนักเรียน และปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตวิญญาณของครุ (พระมหาตุย ขนดิธมโม และพระสมุห์พุฒิพงษ์ พุทธิวิโส, 2564 : 15) การที่ผู้กำกับสร้างตัวละครครูปอมขึ้น มีจุดประสงค์เพื่อชี้แนะคนในสังคมให้เห็นถึงลักษณะของครุที่ดี เพราะพฤติกรรมของครูปอมที่เกิดขึ้นนั้นเป็นการแสดงให้เห็นถึงความปรารถนาดีที่มีต่อนักเรียน และลักษณะการให้คณให้โทษของครุ เพราะพฤติกรรมของนักเรียนจะเป็นอย่างไร ล้วนเกิดจากการอบรมสั่งสอนของครุทั้งสิ้น ดังเช่นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนภายในเรื่อง เกิดจากการเอาใจใส่และดูแลของครูปอมอย่างใกล้ชิด

กล่าวโดยสรุป ครุมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษา เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ อบรมสั่งสอน และปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน เป็นวิชาชีพที่ได้รับการยกย่องจากสังคมเช่นเดียวกับวิชาชีพอื่น และมีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเพื่อ สร้างความน่าเชื่อถือให้เกิดขึ้นเป็นแนวทางการปฏิบัติของผู้ประกอบวิชาชีพ และยกระดับวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับของสังคม

ตัวละครครุภายในเรื่อง The Gifted นักเรียนพลังกิปต์ และ The Gifted Graduation มีบทบาทในการกำหนดพฤติกรรมของนักเรียน เช่นเดียวกับกรอบแนวคิดที่ครุคือต้นแบบและแม่พิมพ์ พฤติกรรมของนักเรียนจะเป็นอย่างไร ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการดูแลและการอบรมสั่งสอนจากครุ ภายในเรื่องมีทั้งตัวละครครุที่มีความประพฤติสอดคล้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพ และตัวละครครุที่มีความประพฤติขัดแย้งกับจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งตัวละครที่มีความประพฤติขัดแย้งกับจรรยาบรรณวิชาชีพจะได้รับการลงโทษเช่นเดียวกับการลงโทษทางวินัยของครุในปัจจุบัน

บทที่ 4

โรงเรียนฤทธิศาสตร์ศึกษาศาสตร์กับสนามแข่งขันทางการศึกษา

ภายหลังจากการประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2503 ทำให้การศึกษาไทยถูกจำแนกออกเป็นสายสามัญและสายอาชีพ และการแบ่งระดับการศึกษาออกเป็นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และการขยายตัวของการศึกษาระดับอุดมศึกษา ทำให้เกิดสถาบันอุดมศึกษาขึ้นหลายแห่งและกระจายสู่ภูมิภาค (พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ และวินิตา สุทธิสมบุรณ์, 2539 : 180) ทว่าการจัดตั้งมหาวิทยาลัยยังไม่สามารถรองรับปริมาณความต้องการของผู้เรียนและจำนวนนักศึกษาที่มากขึ้น ดังนั้นจึงเกิดกระบวนการสอบเพื่อคัดเลือกผู้เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาขึ้นเพื่อจำกัดจำนวนของนักศึกษาและศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย

การสอบ (Testing) เป็นหนึ่งในขั้นตอนการวัดและประเมินผลการจัดเรียนการสอน เพื่อหา ระดับความสามารถในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล เป็นกระบวนการใช้เครื่องมือเพื่อการวัดคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ต้องการตามจุดประสงค์ของรายวิชา และมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร ซึ่งเป็นผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน (วิรัช วรรณรัตน์, 2558 : 1) ดังนั้น การสอบจึงเป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนหรือไม่ เป็นขั้นตอนที่สำคัญ เพราะเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการจัดการเรียนการสอน แล้วนำสิ่งที่ได้มาประเมินค่าในรูปแบบตัวเลข หรือเกรดเฉลี่ย ทั้งนี้ การวัดผลประเมินผลก็ไม่ได้ขึ้นอยู่กับ การสอบเพียงอย่างเดียว ยังต้องพิจารณาร่วมกับผลการวัดด้านอื่น ๆ เช่น การวัดผลประเมินผลจากชิ้นงาน การทำงานที่ได้รับมอบหมาย การปฏิบัติ การทดลอง เป็นต้น แต่ในปัจจุบัน เกรดเฉลี่ยกลายเป็นมาตรฐานในการวัดความฉลาดของนักเรียน รวมถึงเป็นส่วนหนึ่งที่ใช้สำหรับกำหนดเกณฑ์บางประการ เช่น การกำหนดลำดับที่ การสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา จึงทำให้การศึกษาของไทยในปัจจุบัน มุ่งที่จะประเมินผลที่ตัวเลขและให้คุณค่ากับความ เป็นปรนัย ดังนั้น ระบบการศึกษาที่มุ่งเน้นการสอบ ทำให้เกิดการแข่งขันเพื่อช่วงชิงพื้นที่ที่มีอยู่อย่างจำกัด โรงเรียนที่ควรจะเป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้จึงแปรสภาพกลายเป็นสนามแข่งขันทางการศึกษาเพื่อเป็นเส้นทางสู่มหาวิทยาลัย ทำให้เวลาส่วนใหญ่ถูกใช้กับการเรียน และไม่ได้ค้นหาความชอบ ความถนัดที่แท้จริง ภายในเรื่องได้สะท้อนประเด็นด้านการแข่งขันทางการศึกษา โดยผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่ ความเป็นอภิสิทธิ์ชนของนักเรียนเก่ง ความคาดหวังและความกดดันของนักเรียนเก่ง การแข่งขันที่สร้างศัตรู และการเปลี่ยนสนามการแข่งขันเป็นความร่วมมือ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ความเป็นอภิสิทธิ์ชนของนักเรียนเก่ง

โรงเรียนมีหน้าที่สำคัญในการให้ความรู้แก่นักเรียน ในขณะเดียวกัน โรงเรียนก็เป็นสถานที่ผลิตซ้ำของค่านิยมการแข่งขันโดยวัดจากคะแนนสอบ ผู้กำกับได้สร้างฉากให้เกิดขึ้นบริเวณโรงเรียนเท่านั้น ซึ่งเป็นพื้นที่ปิด จึงทำให้เห็นถึงการจำลองสังคมแบบย่อส่วนลงมาอยู่ภายในฉาก โรงเรียนอุทธาวิทยาคม โดยโรงเรียนแห่งนี้มีลักษณะเป็นโรงเรียนประจำ ที่มีชื่อเสียงด้านความเป็นเลิศทางวิชาการอันดับต้น ๆ ของประเทศ แม้ว่าโรงเรียนแห่งนี้จะเป็นโรงเรียนเอกชน แต่นักเรียนก็ต้องผ่านการวัดความรู้ความสามารถด้วยการสอบแข่งขันเป็นลำดับแรก เมื่อเข้ามาศึกษาต่อแล้ว ก็ต้องพบกับการแข่งขันอีกครั้ง เพื่อจำแนกนักเรียนเป็นกลุ่มเก่ง กลุ่มกลาง และกลุ่มอ่อน โดยแบ่งห้องเรียนออกเป็น 8 ห้องตามผลการเรียน ห้อง 1 เป็นนักเรียนที่เก่งที่สุด และห้อง 8 เป็นนักเรียนที่อ่อนที่สุด แต่ละห้องจะได้รับสวัสดิการแตกต่างกัน เช่น นักเรียนห้องต้นจะได้พักกลางวันก่อนห้องท้าย ทำให้ได้อาหารที่มีคุณภาพดี ส่วนห้องท้ายจะได้รับอาหารกลางวันที่เหลือ สัญญาณอินเตอร์เน็ตของนักเรียนห้องแรกจะมีความเสถียรมากกว่านักเรียนห้องท้าย นักเรียนทุกคนจะได้อยู่ในหอพักที่ต้องอยู่ห้องละ 2 คน แต่มีเพียงนักเรียนห้อง 1 เท่านั้นที่สามารถเลือกเพื่อนร่วมห้องได้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่านักเรียนจะถูกจำกัดสิทธิจากผลการสอบในครั้งแรก แต่นักเรียนทุกคนสามารถเลื่อนสถานภาพของตนเองด้วยการสอบวัดระดับ เพื่อเข้าไปอยู่ในห้องกิฟต์ ซึ่งเป็นห้องที่มีฐานันดรสูงสุดในโรงเรียน และมีจำนวนที่นั่งอย่างจำกัด การจัดการเรียนการสอนภายในห้องกิฟต์จะจัดขึ้นในช่วงพิเศษหลังเลิกเรียน นักเรียนห้องนี้จะได้รับสิทธิพิเศษเหนือกว่านักเรียนทุกคน เช่น พื้นที่การรับประทานอาหารกลางวันส่วนตัว การได้รับสัญญาณอินเตอร์เน็ตความเร็วสูง การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนที่มีอุปกรณ์ครบครัน ได้รับการตรวจสอบสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ มีสิทธิในการแต่งกาย เช่น การไว้ทรงผม การทำสีผม รวมถึงได้รับการปฏิบัติจากครูแตกต่างจากนักเรียนทั่วไป และได้รับช้อยกเว้นให้ละเมิดกฎเกณฑ์บางประการได้ ซึ่งเป็นความปรารถนาของนักเรียนทุกคน ดังที่แน็กกล่าวกับแปงว่า

“ก็เนี่ยไง โรงเรียนเราถึงมีสิ่งที่เรียกว่า การสอบวัดระดับ และไ้การสอบวัดระดับเนี่ย มันก็ให้เด็กห้องบ๊วยอย่างมึงได้มีโอกาสแก้ตัว ถ้ามึงทำคะแนนได้ดี ๆ ไซ้มัย มึงก็จะมีสิทธิ์ได้ไปอยู่ห้องต้น ๆ อย่างกูเนี่ยก็ต้องรักษาเกรดไว้ดี ๆ ไม่งั้นก็มีสิทธิ์ร่วงไปห้องท้าย ๆ เหมือนกันนั่นแหละ สรุปเลยก็คือถ้ามึงอยากได้อะไรดี ๆ เนี่ย มึงก็ต้องตั้งใจเรียน”

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 1)

จากข้อความดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงการยอมรับของนักเรียนว่า การสอบคือการประเมินคุณค่าของแต่ละบุคคล เนื่องจากคะแนนสอบจะถูกใช้เพื่อการจำแนกประเภทของนักเรียน

การที่นักเรียนสอบได้คะแนนน้อยเป็นเรื่องที่ผิดพลาด และมีโอกาส “ร่วง” จากสถานะสูงลงสู่ที่ต่ำกว่า ดังนั้น โอกาสในการ “แก้ตัว” เพื่อให้ได้รับโอกาสที่ดีขึ้น คือการขยัน ตั้งใจสอบเพื่อทำคะแนนให้ดีขึ้น และเข้าถึงสวัสดิการพิเศษที่ตนสมควรได้รับ

ภายในโรงเรียนมีการต่อยอดถึงสิทธิพิเศษของนักเรียนเก่ง ด้วยการติดตั้งป้ายแสดงความยินดีกับนักเรียนที่เป็นตัวแทนแข่งขันทักษะวิชาการและกีฬาของโรงเรียน เพื่อเป็นการเน้นย้ำถึงค่านิยมทางสังคมที่ยกย่องเชิดชูและให้คุณค่าแก่นักเรียนที่มีความสามารถ เนื่องจากเด็กเหล่านี้สามารถทำคะแนนในการสอบวัดผลได้อย่างยอดเยี่ยม ส่งผลต่อชื่อเสียง และเกิดผลดีต่อภาพลักษณ์ของโรงเรียน ให้ดูมีคุณภาพและน่าเชื่อถือ สามารถผลิตนักเรียนเก่งสู่สังคมได้ ค่านิยมดังกล่าวจึงทำให้การศึกษาได้แปรสภาพจากการแสวงหาความรู้เป็นการศึกษาเพื่อการแข่งขัน ภายในเรื่องปรากฏจากของนักเรียนที่พยายามอ่านหนังสืออย่างหนักและฉากที่นักเรียนกระทำการทุจริต เช่น ปวเรศ(แปง) และปรกรณ์ (แน็ก) ขโมยข้อสอบวัดระดับเพื่อให้สอบเข้าห้องกีฬาได้ โพล์คขโมยเฉลยข้อสอบเพื่อให้ตนเองได้คะแนนสอบเกิน 60 เปอร์เซนต์ เพราะต้องการสิทธิในการไว้ทรงผม รวมถึงนักเรียนคนอื่นที่ลอกข้อสอบ ลักลอกส่งกระดาษคำตอบในห้องสอบ เพื่อให้ตนเองได้คะแนนดีขึ้น เป็นการแสดงให้เห็นถึงการดิ้นรนเพื่อให้เป็นผู้อยู่รอดของนักเรียนบางกลุ่ม จะเห็นได้ว่าผู้กำกับนำเสนอภาพของการสอบแข่งขันภายในเรื่อง เพื่อวิพากษ์ถึงระบบการศึกษาไทยว่าเป็นระบบที่ต้องแข่งขันตลอดเวลา ตั้งแต่การสอบเข้าโรงเรียนที่มีชื่อเสียง การสอบเพื่อวัดและประเมินผล การสอบเข้ามหาวิทยาลัย เมื่อมีความต้องการสูง แต่มีพื้นที่อย่างจำกัด จึงก่อให้เกิดการแข่งขันที่สูงตามมา

ความเป็นอภิสิทธิ์ชนของนักเรียนเก่ง เป็นภาพสะท้อนของสังคมไทยในปัจจุบัน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้ความหมายของคำว่า อภิสิทธิ์ คือ สิทธินอกเหนือขอบเขต, สิทธิเหนือกฎหมายหรือระเบียบที่วางไว้, สิทธิที่ได้รับนอกเหนือไปจากกฎหมายหรือระเบียบที่วางไว้ ดังนั้น อภิสิทธิ์ชน จึงหมายถึงกลุ่มคนที่มีสิทธิเหนือกว่ากฎหมายหรือระเบียบที่ได้ตั้งไว้ สังเกตได้ว่า นักเรียนเก่งจะได้รับความคาดหวังให้ก้าวสู่การเป็นผู้นำกลุ่มใหม่ของสังคม ดังที่ผู้อำนวยการสุพจน์ได้กล่าวกับนักเรียนห้องกีฬาว่า “พวกคุณเป็นเด็กพิเศษที่จะกลายเป็นผู้นำกลุ่มใหม่ในสังคม และอนาคตของพวกคุณก็จะมีแต่ความสดใสแน่นอน” เนื่องจากนักเรียนที่เก่งและมีศักยภาพมีจำนวนน้อย เช่นเดียวกับกลุ่มชนชั้นนำที่มีจำนวนน้อย ดังนั้น ผู้ที่โดดเด่นที่สุดจึงเหมาะสมที่จะเติบโตเพื่อขึ้นนำคนส่วนใหญ่ในสังคม การได้รับความเป็นอภิสิทธิ์ของนักเรียนเก่ง จึงทำให้โรงเรียนกลายเป็นผู้ผลิตซ้ำความเหลื่อมล้ำและความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมชัดเจนขึ้น ทำให้นักเรียนเรียนรู้ที่จะอาศัยอยู่ท่ามกลางความเหลื่อมล้ำยอมรับในสถานะของตนและตระหนักถึงสิทธิพิเศษของผู้ที่เหนือกว่าโดยดูขมขื่น ช่องว่างของคุณภาพทางการศึกษาจึงกว้างขึ้น ทั้งที่การศึกษาควรเป็นเรื่องสวัสดิการขั้นพื้นฐานสำหรับทุกคน

ผู้กำกับได้วิพากษ์ประเด็นเรื่องความเป็นอภิสิทธิ์ชน โดยแสดงให้เห็นผ่านตัวละครภายในเรื่อง นักเรียนเก่งจะได้รับโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร อำนาจและโอกาสทางสังคม โดยมีปัจจัยสนับสนุน

ให้กลุ่มคนเหล่านี้ได้รับผลประโยชน์คือแหล่งอำนาจกระแสหลัก เช่นเดียวกับผู้อำนวยการสุพจน์ ผู้มีศักยภาพในการสั่งการให้ผู้อื่นทำตามคำสั่ง ได้สนับสนุนนักเรียนห้องกิฟต์ เนื่องจากเป็นนักเรียนที่มีศักยภาพเช่นเดียวกับตน ดังนั้น การได้รับความเป็นอภิสิทธิ์ จึงเป็นผลจากผู้มีอำนาจเข้าไปกำหนดให้สังคมเอื้อผลประโยชน์ต่อผู้ที่มีลักษณะเดียวกัน ไม่ใช่ผลจากการทำงานอย่างหนักของแต่ละบุคคล

4.2 ความคาดหวังและความกดดันของนักเรียนเก่ง

ความคาดหวังเป็นความรู้สึกต่อเป้าหมายที่ต้องการ มีอิทธิพลต่อความประพฤติ และบุคลิกภาพของบุคคลทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายของคำว่าคาดหวัง คือ การนึกไว้ หมายถึง และคำว่าหวัง คือ คาดว่าจะได้ ปองไว้ หมายถึง ดังนั้น เมื่อประสมคำทั้งสอง จึงมีความหมายว่า การนึกถึงสิ่งที่ปองไว้ ชีษณุกร พรภานุวิษณุ (2540 : 6) อธิบายความหมายของความคาดหวังว่า เป็นความรู้สึก ความคิดเห็น หรือการคาดคะเนต่อเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้นของตนเอง บุคคลอื่น และให้ประพฤติในสิ่งที่ตนต้องการหรือคาดหวังไว้ และสกาวเดือน ปธนสมิทธิ์ (2540 : 64) ระบุว่า ความคาดหวังเป็นแนวคิดที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และแสดงออกทางทัศนคติ อาจมีอารมณ์เป็นองค์ประกอบและพร้อมมีปฏิกริยาต่อสถานการณ์ภายนอกทั้งในด้านการยอมรับและปฏิเสธ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความคาดหวังเป็นความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งล่วงหน้า โดยมุ่งหวังถึงความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นตามที่ตนคิดไว้

ปัจจุบันสังคมเต็มไปด้วยการแข่งขัน เพื่อให้มีโอกาสรับสิ่งที่ตนได้คาดหวัง ประเด็นการแข่งขันในสังคมก็มีอิทธิพลทำให้เกิดการแข่งขันในระบบการศึกษา ทั้งนี้ วัฒนธรรมการ “แข่งขันกันเรียน” ส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ด้วยความเชื่อว่าการศึกษาคือหนทางนำไปสู่ความสำเร็จ ภายในเรื่อง นักเรียนห้องกิฟต์ต่างได้รับความคาดหวังว่าจะต้องเป็นผู้นำของสังคมในอนาคต และได้รับการเคี่ยวเข็ญให้ค้นหาศักยภาพของตนเองให้พบ ประกอบกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรหลานของตนประสบความสำเร็จ ความคาดหวังดังกล่าวได้แปรสภาพเป็นความกดดันให้แก่ตัวผู้เรียน ทั้งความคาดหวังต่อตนเอง ความคาดหวังจากครอบครัว ความคาดหวังจากสังคม รวมถึงการแข่งขันที่สร้างศัตรู ดังนี้

4.2.1 ความคาดหวังต่อตนเอง

ความคาดหวังต่อตนเอง เป็นความคิดว่าตนจะได้รับสิ่งที่ดีขึ้นกว่าปัจจุบันการคาดหวังให้ตนเองมีลักษณะต่าง ๆ ในอนาคต จึงทำให้เกิดความมุ่งมั่นเพื่อกระทำตามความคาดหวังของตนเองให้สำเร็จ สะท้อนให้เห็นผ่านตัวละคร วสุธร วรโชติเมธี (เวพ) ซึ่งเป็นตัวละครที่สูญเสียโอกาสในการเรียนโรงเรียนเดิม เมื่อครั้งที่เขาศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของครอบครัว จนทำให้เขาต้องย้ายมาเรียนโรงเรียนรัฐบาลใกล้บ้าน เวพได้ประสบกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เนื่องจากคุณภาพทางการศึกษาระหว่างโรงเรียนเดิมและโรงเรียนใหม่แตกต่างกันอย่าง

สิ้นเชิง การเรียนการสอนในโรงเรียนแห่งใหม่ไม่สามารถตอบสนองและส่งเสริมความสามารถพิเศษของเขา แต่เขาไม่สามารถย้ายกลับไปยังโรงเรียนเดิมได้

เมื่อครูนาราให้ข้อเสนอในการร่วมทำวิจัยเพื่อขอทุนการศึกษา จึงทำให้เวฟคาดหวังการเปลี่ยนแปลงสภาพของตนเองให้ดีขึ้นจากการร่วมทำงานวิจัย เพื่อผลักดันตนเองให้ได้รับโอกาสทางการศึกษา แต่เขากลับถูกครูนาราหักหลัง โดยการนำผลงานวิจัยของเวฟไปเป็นผลงานวิทยานิพนธ์ของตน ทำให้เวฟสูญเสียโอกาสที่จะเปลี่ยนแปลงอนาคตของตนเอง เหตุการณ์ดังกล่าวจึงส่งผลให้เวฟกลายเป็นผู้ที่ไม่เชื่อใจใครอีก

ต่อมา เมื่อเขาได้รับโอกาสให้ศึกษาต่อที่โรงเรียนฤทธิพิทยาคม เขาจึงตั้งใจพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ จนกลายเป็นอัจฉริยะด้านคณิตศาสตร์ จากการที่เขาสามารถคำนวณตัวเลขได้โดยไม่ต้องใช้กระดาษทด รวมถึงค้นพบศักยภาพของตนเองเป็นคนแรก การกระทำของเวฟจึงเป็นการตอบสนองความคาดหวังของตนเอง เมื่อได้รับโอกาสจึงใช้โอกาสอย่างคุ้มค่า ความคาดหวังจึงเปรียบเสมือนเป็นแรงผลักดันให้เกิดความต้องการในสิ่งที่ตนมุ่งหวัง และการพัฒนาตนเพื่อไปสู่เป้าหมาย หากทำตามความคาดหวังไม่ได้ก็อาจจะส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกด้านลบ และส่งผลต่อการมีปฏิริยาโต้ตอบทางอารมณ์ที่ไม่สามารถยับยั้งได้ เช่น เหตุการณ์ที่เวฟได้ลำดับที่สองจากการสอบปลายภาค เมื่อผนวกกับคำพูดของผู้อำนวยการสุพรรณที่กล่าวว่ารู้สึกผิดหวังในตัวของเขา จึงทำให้เขาตัดสินใจก่อเหตุการณ์ความวุ่นวายขึ้นภายในโรงเรียน เพื่อพิสูจน์ว่าตนเหมาะสมที่จะได้ที่หนึ่งมากกว่านักเรียนคนอื่น

4.2.2 ความคาดหวังจากครอบครัว

เนื่องจากการศึกษาในปัจจุบัน เป็นเครื่องมือในการทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน มีเกียรติยศและชื่อเสียง รวมถึงการเลื่อนลำดับชั้นทางสังคม จึงทำให้ครอบครัวคาดหวังด้านการศึกษาของบุตรหลาน โดยผู้เป็นบิดามารดาจะให้ความสำคัญกับผลการเรียนผลการสอบ และคาดหวังว่าจะต้องผ่านเกณฑ์ที่กำหนดของสถาบันนั้น ๆ ศรีเรือน แก้วกังวาน (2540 : 365 – 366 อ้างถึงใน พิกุล ทรัพย์โชค, 2550 : 2) ผู้กำกับต้องการจะนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับความคาดหวังของครอบครัวว่าเปรียบเสมือนดาบสองคม หากครอบครัวคาดหวังต่อบุตรหลานโดยไม่คำนึงถึงความต้องการ ความรู้สึกของบุตรหลานในปกครองของตน ก็จะทำให้เกิดผลเสียที่ร้ายแรงตามมาภายในเรื่องได้สะท้อนผ่านตัวละคร ปุณณ์ ทวีศิลป์ (ปุณณ์) โดยผู้กำกับกำหนดให้ปุณณ์มีพื้นฐานครอบครัวที่ประสบความสำเร็จ มีบิดาดำรงตำแหน่งเป็นผู้ช่วยปลัดกระทรวงศึกษาธิการและสมาชิกในครอบครัวประกอบอาชีพที่มีเกียรติ คือศัลยแพทย์ กับนักศึกษาระดับปริญญาเอก และทั้งสองคนสำเร็จการศึกษาจากห้องกีฬา โรงเรียนฤทธิพิทยาคม ด้วยเหตุนี้ ปุณณ์จึงได้รับความคาดหวังว่าตนจะประสบความสำเร็จเช่นเดียวกับสมาชิกคนอื่น ข้อมูลภายในเรื่องระบุว่า บิดาของปุณณ์มีลักษณะ Dictatorial Parenting คือ การเป็นผู้ปกครองที่เลี้ยงดูด้วยความเผด็จการ การเลี้ยงดูอย่างเข้มงวด มีระบบควบคุมและวางกฎเกณฑ์ให้ทำตาม เตรียมการทุกอย่างที่ตนเองคิดว่าดีที่สุดเพื่อบุตร

และคาดหวังให้กระทำตามโดยไม่มีข้อโต้แย้ง ผนวกกับครอบครัวของปुณณ์มีการหย่าร้างเกิดขึ้น ดังนั้นอำนาจในการตัดสินใจจึงเป็นของบิดาทั้งหมด ด้วยเหตุนี้ปुณณ์จึงเติบโตด้วยการเลี้ยงดูอย่างเข้มงวด ในเรื่องปรากฏการณ์ที่ปुณณ์รายงานความสำเร็จของตน เช่น การได้รับตำแหน่งหัวหน้าห้อง การชนะการแข่งขันทักษะวิชาการทุกประเภท แต่กลับไม่มีคำชมจากผู้เป็นบิดา มีเพียงประโยคสั้น ๆ จากเลขาส่วนตัวว่า “อย่าทำให้ท่านผิดหวัง” เป็นการแสดงให้เห็นว่า ผู้เป็นบิดาคาดหวังให้บุตรของตนประสบความสำเร็จทุกด้านโดยปราศจากข้อผิดพลาด ความคิดดังกล่าวได้ส่งผลต่อการหล่อหลอมพฤติกรรมของปुณณ์ให้เกิดความคาดหวังว่าตนจะต้องเป็นอันดับหนึ่ง สามารถทำตามความคาดหวังของผู้อื่น เพื่อให้มีตัวตนในสายตาของบิดา ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ปुณณ์มีศักยภาพลอกเลียนแบบความสามารถของผู้อื่น จนกระทั่งปुณณ์ต้องไปแข่งขัน ทักษะวิชาการทุกประเภท โดยไม่ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของตน ทราบแต่เพียงว่าตนเองจะต้องแข่งขันเพื่อแสดงการมีตัวตนให้เป็นที่ประจักษ์

การยกตัวอย่างเหตุการณ์ “นักเรียนเก่งไม่มีความสุขจริงหรือ” ซึ่งเป็นการจำลองการรายงานข่าวเรื่องนักเรียนเก่งฆ่าตัวตายเนื่องจากเกิดความเครียดและความกดดัน เป็นการแสดงภาพของปัญหาที่เกิดขึ้นจากความคาดหวังของครอบครัว รวมถึงแสดงให้เห็นถึงทัศนคติของ ศ.ดร.เปรมชัยว่าเด็กมีความสามารถก็ควรจะมีสุข เนื่องจากเด็กที่มีความสามารถนั้นจะเป็นบุคคลที่ขับเคลื่อนประเทศต่อไป ความคิดเห็นดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงบทบาทของ ศ.ดร. เปรมชัย สองบทบาทคือ บทบาทของความเป็นผู้มีอำนาจในการกำหนดทิศทางการศึกษา สะท้อนให้เห็นถึง การมองนักเรียนเป็นกลไกหนึ่งในการสร้างความเจริญก้าวหน้าของประเทศ และเป็นทุนมนุษย์ที่กลายเป็นฝันเพียงให้กับโลกธุรกิจแบบทุนนิยม ประเทศใดก็ตามที่มีมนุษย์ที่พร้อมด้วยศักยภาพทั้งในด้านของปริมาณและคุณภาพ ก็จะได้เปรียบกว่าประเทศอื่น เพราะเป็นแรงขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาประเทศทุกภาคส่วนตามนโยบายของภาครัฐ และบทบาทของผู้ปกครองนักเรียนที่คาดหวังให้บุตรหลานของตนเห็นคุณค่าของความรู้ความสามารถ และใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยมีกรอบแนวคิด คือ หน้าที่ของเด็กคือการตั้งใจเรียนเท่านั้น

แม้ว่าภายในเรื่องจะไม่ได้กล่าวถึงภูมิหลังของปुณณ์มากนัก แต่จากการเปิดแฟ้มประวัติของปुณณ์ ทำให้ทราบว่า เขาได้รับแรงกดดันจากครอบครัวที่มีแต่คนเก่ง จึงทำให้เขาต้องเจริญรอยตามครอบครัวและความคาดหวังจากสังคมอย่างเลี่ยงไม่ได้ ปุณณ์จึงกลายเป็นตัวอย่างของนักเรียนที่เติบโตจากการบ่มเพาะทักษะทางวิชาการ และไม่สามารถรับมือกับความเครียด เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดจนสร้างกลไกป้องกันตัวเองโดยเปลี่ยนเป็นอีกหลายอัตลักษณ์เพื่อพยายาม ตัดขาดจากความทรงจำและตัวตนเดิม สังเกตได้จากการที่เขาวาดภาพส่งครูบ่อยหลายภาพ โดยที่จำไม่ได้ว่าตนเองได้ส่งไปแล้ว รวมถึงมีพฤติกรรมทำร้ายตนเอง ซึ่งเป็นอาการร่วมกัน ของโรคหลายบุคลิก จะเห็นได้ว่า เด็กในยุคปัจจุบันได้รับการเลี้ยงดูในลักษณะของการบ่มเพาะ ให้กลายเป็นเด็กเรียนเก่งและดำเนินชีวิตด้วย

การแข่งขันทุกเรื่อง เมื่อเติบโตขึ้นมาด้วยการเก่งทักษะวิชาการอย่างเดียว ก็ทำให้ขาดทักษะด้านอื่น เช่น ความอดทน การปรับตัว และเกิดความเปราะบางต่อการรับมือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ภาพของปุลณห์ จึงเป็นการสะท้อนถึงลักษณะการเลี้ยงดูและความคาดหวังจากครอบครัวที่มีต่อเด็ก ปัจจุบันครอบครัวส่วนใหญ่มักตั้งความหวังไว้กับบุตรหลาน และพยายามผลักดันให้เรียนได้ดี และสูงสุด หากมีวิธีการที่เหมาะสม ก็จะทำให้เกิดผลดี ประสบความสำเร็จ ตามความคาดหวัง ในขณะเดียวกัน เด็กบางคนอาจมีความถนัด ความสามารถที่แตกต่างจาก ความคาดหวังของครอบครัว การบังคับให้กระทำตามโดยไม่คำนึงถึงศักยภาพที่ย่อมแปรสภาพกลายเป็นความกดดันให้แก่ตัวเด็ก

4.2.3 ความคาดหวังจากสังคม

ค่านิยมจากสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จะส่งผลต่อมาตรฐานความคาดหวังที่แตกต่างกัน มาตรฐานดังกล่าวจะครอบคลุมถึงระดับความสำเร็จ เมื่อเด็กเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น และเตรียมความพร้อมในการเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกภายในสังคม ก็จะทราบถึงความคาดหวังของสังคมที่เกิดขึ้นกับตน รวมถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของตนที่มีต่อสังคม สำหรับสังคมไทย ความคาดหวังที่มีต่อนักเรียนคือ นักเรียนต้องตั้งใจเรียน เพื่อประสบความสำเร็จในชีวิต ดังบทสนทนาต่อไปนี้

“คุณเชื่อปวเรศใช่ไหม เด็กอย่างคุณ เอาเวลาคิดเรื่องที่ไม่เป็นเรื่องมาตั้งใจเรียนดีกว่าอย่างนี้สิ ผู้ใหญ่ต้องการ สำหรับเรื่องงบประมาณ เดียวผมจัดการให้ เอ้อ แต่มีเรื่องหนึ่งสำหรับทัศนคติของเด็กพวกนี้ คุณต้องรีบปรับปรุง ก่อนมันจะวุ่นวายไปกว่านี้”

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์, ตอนที่ 13)

บทสนทนาดังกล่าวเกิดขึ้นระหว่างปวเรศ (แปง) และ ศ.ดร. เปรมชัย ทวีศิลป์ จากเหตุการณ์ที่แปงพยายามเปิดโปงความลับของโรงเรียน และเหตุการณ์การใช้นักเรียนเป็นหนูทดลองของผู้อำนวยการสุพจน์ แต่ทางกระทรวงกลับเห็นว่าการกระทำของแปงเป็นเรื่องที่ไม่เป็นเรื่อง และมองว่าแปงเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมขัดแย้งกับค่านิยมของสังคม เนื่องจากทัศนคติของผู้ใหญ่ที่มีต่อเด็ก คือต้องการเด็กที่มีพฤติกรรมเรียบร้อย ตั้งใจเรียนและเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ สะท้อนให้เห็นถึงความคาดหวังของสังคมที่มีต่อผู้เรียน คือการตั้งใจเรียน และมีพฤติกรรมที่เรียบร้อย เชื่อฟังคำสั่งสอน ในขณะที่เรื่องอื่น ถือว่าเป็นประเด็นรอง ส่วนพฤติกรรมที่สังคมมองว่าไม่เหมาะสม ก็จะต้องถูกกำจัดออกไป

ความคาดหวังจากสังคมมีส่วนในการหล่อหลอมของนักเรียน เห็นได้จากกระบวนการการขัดเกลาทางสังคม เด็กจะเข้าใจและมีความเชื่อต่อสิ่งที่ตนปฏิบัติว่าถูกต้อง โดยปราศจากการโต้แย้ง สิ่งที่แสดงอย่างชัดเจนเกี่ยวกับกลวิธีในการขัดเกลาทางสังคมคือระบบการศึกษา และการกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาโดยระบุถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติตาม เช่น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะ

เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 8 ประการ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติตาม เพื่อเป็นเด็กดีและคนดีในสังคม ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ปลูกฝังอุดมการณ์ชุดนี้อย่างแนบเนียน และอาจมีผลทำให้เด็กคล้อยตาม ยอมรับและเชื่อถือระบบความคิดดังกล่าว

จากประเด็นข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงความคาดหวังรูปแบบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ของผู้เรียน เวทคือภาพแทนของนักเรียนที่มีความคาดหวังต่อตนเองและพยายามไขว่คว้าเพื่อให้ได้รับโอกาสในอนาคต เป็นผลสืบเนื่องจากความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ในขณะที่ผู้เรียนเป็นตัวแทนของนักเรียนที่ใช้ชีวิตตามความคาดหวังของผู้อื่น โดยมีอิทธิพลทางความคิดจากครอบครัว บริบท ด้านค่านิยมทางสังคมและครอบครัวชนชั้นกลางที่พยายามปลูกฝังให้ลูกประกอบอาชีพที่มั่นคง และมีเกียรติ เช่น แพทย์ วิศวกร หรือรับราชการ รวมถึงค่านิยมทางสังคมที่มีความคาดหวังให้เด็กเติบโตขึ้นโดยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จนทำให้บางครั้งความคาดหวังแปรสภาพเป็นความกดดัน รวมถึงแสดงให้เห็นถึงทำให้ส่งผลกระทบต่อหลายประการ เช่น นักเรียนไม่ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของตนเอง เมื่อเข้าไปเรียนก็ต้องลาออกกลางคัน บางคนทนรับแรงกดดันไม่ได้ จนส่งผลเสียต่อสภาพจิตใจ การขาดทักษะชีวิต และการจัดการกับความผิดหวัง อาจทำให้ตัดสินใจด้วยอารมณ์ ความรู้สึกหรือแก้ปัญหาแบบโศกนาฏกรรม เช่น การพยายามทำร้ายตนเอง เป็นต้น

4.3 การแข่งขันที่สร้างศัตรู

ความขัดแย้งเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินเรื่อง ทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์และปัญหาระหว่างตัวละครภายในเรื่อง เป็นการต่อสู้เพื่อการแย่งชิง ความขัดแย้ง อาจเกิดจากการรับรู้ในเป้าหมายที่แตกต่างกัน มีความเข้าใจผิดหรือไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ มีความต้องการแตกต่างกันหรือแย่งชิงในสิ่งเดียวกัน ผู้กำกับได้แสดงให้เห็นว่า สภาพสังคมภายในโรงเรียนที่เต็มไปด้วยความแข่งขัน จะสร้างศัตรูและทำให้เกิดความขัดแย้ง เช่น ความต้องการเอาชนะ ความอิจฉาริษยา โดยใช้กลวิธีในการสร้างตัวละครที่มีลักษณะคู่ตรงข้าม คือ ความเป็นศัตรู และใช้ฉากประกอบเพื่อทำให้เกิดการสร้าง ความหมาย รวมถึงมีอิทธิพลต่อความคิดหรือการกระทำ ดังนี้

4.3.1 นักเรียนเก่งที่ถูกอิจฉา

ภายในเรื่อง นักเรียนห้องกีฬาเป็นนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากความอิจฉาของนักเรียนห้องธรรมดา และเกิดการเป็นศัตรูขึ้น ได้แก่ ปวเรศ เสริมฤทธิ์รงค์ (แปง) เกิดความขัดแย้งกับปรกรณ์ มีโชค (แน็ก) เพื่อนสนิท จากความอิจฉาริษยาและความอคติ เนื่องจากแปงเป็นนักเรียนห้อง 8 แต่สามารถสอบเข้าห้องกีฬาได้ ในขณะที่แน็กเป็นนักเรียนห้อง 1 แต่สอบเข้าห้องกีฬาไม่ได้ จนทำให้แน็กเกิดความเคลือบแคลงใจและเกิดความอิจฉาริษยาขึ้น ต่อมาทั้งคู่เกิดการทะเลาะวิวาทกันอย่างรุนแรง

ผลของเหตุการณ์คือ แปรได้พบศักยภาพของตนเองด้านการสั่งการผู้อื่น จากการสั่งให้แน็กใช้ศีรษะ โขกแป้นบาสโดยไม่ตั้งใจจนได้รับบาดเจ็บ ความขัดแย้งจบลงเมื่อแน็กถูกครูปอม ลบความทรงจำ จนจำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ได้ แต่ความสัมพันธ์ของแปรและแน็ก ก็ไม่สามารถกลับมาเป็นดังเดิมได้อีก แปรจึงตระหนักได้ว่าการที่เขาขยับขั้นสู่สถานะที่สูงขึ้น ก็ยิ่งทำให้เขาโดดเดี่ยวและต้องสูญเสียคนรอบข้างไป เหตุการณ์นี้จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้แปรต้องการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาภายใน โรงเรียนให้มีความเท่าเทียมกัน

นิชา กัณนูลา (นิชา) นักเรียนห้องกิปต์คนแรก เกิดความขัดแย้งกับวิภาวี เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2546 เนื่องจากวิภาวีถูกเพื่อนร่วมห้องกลั่นแกล้งอย่างหนัก และอัจฉานิชา จนกระทั่งตัดสินใจวางยาพิษนิชา และคนทั้งโรงเรียนแต่ไม่สำเร็จ เนื่องจากนิชามีศักยภาพในการต้านทานพิษและรักษาตนเองได้อย่างรวดเร็ว วิภาวีจึงตำวานิชาเป็นตัวประหลาด ทำให้นิชากับนิตาล โทสะและผลักวิภาวีตกจากตาดฟ้าเสียชีวิต ผู้กำกับได้กำหนดให้ฉากบริเวณตาดฟ้า เป็นพื้นที่แห่งการ ผลักไส ด้วยลักษณะที่สูงและโล่ง ทำให้เห็นถึงการช่วงชิงอำนาจ ผู้ที่อยู่สูงกว่าจะผลักไสให้ผู้ที่ต่ำกว่า ถูกกำจัดออกไป ด้วยการทำให้ตกลงมาจากที่สูง เหตุการณ์ดังกล่าวจึงเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดการ จัดห้องเรียนโดยแบ่งตามความเก่งของนักเรียน เพราะผู้อำนวยการสุพจน์มีความเห็นว่าควรกัน นักเรียนที่มีศักยภาพพิเศษออกมาจากความริษยาของนักเรียนทั่วไปเพื่อความปลอดภัย

ทั้งแปรและนิชา เป็นภาพสะท้อนถึงผลผลิตของระบบการศึกษาที่เต็มไปด้วย การแข่งขัน การเปรียบเทียบด้วยผลการเรียน และการได้รับทรัพยากรอย่างไม่เท่าเทียมกันย่อมเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดความอิจฉา ดังที่ผู้อำนวยการสุพจน์กล่าวว่า

“คุณก็รู้ว่า บัวมันมีสีเหลือง ต่อให้เราทำดีกับเขาแค่ไหน แต่คนที่โดดเด่นขึ้นมา ก็จะถูกคนข้างล่างอิจฉาอยู่ดี เชื่อผมสิ สิ่งที่เราต้องทำก็คือกันคน เหล่านั้นออกมา และดูแลเด็กเก่งให้ดีที่สุด”

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์, ตอนที่ 8)

จากข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงทัศนคติของผู้ใหญ่ที่ให้คุณค่ากับนักเรียนที่มีความเก่ง จนละเลยนักเรียนธรรมดาไป และวิพากษ์วิจารณ์ถึงการศึกษาไทยในปัจจุบันที่ยกย่อง ให้คุณค่าและความสำคัญเฉพาะนักเรียนเก่ง และพร้อมทุ่มเทงบประมาณเพื่อพัฒนาเด็กเหล่านั้น จนกระทั่งละเลยเด็กธรรมดาไว้เบื้องหลัง

4.3.2 นักเรียนเก่งผู้ไม่ไว้ใจใคร

การแข่งขันทำให้เกิดความเป็นศัตรู จนกระทั่งขาดความไว้วางใจต่อคนรอบข้าง และหวาดระแวงว่าตนจะถูกแย่งชิงทรัพยากรที่มีอยู่ไป ภายในเรื่องได้สะท้อนให้เห็นถึงความไม่ไว้วางใจผู้อื่น ที่เป็นผลสืบเนื่องจากการแข่งขัน ผ่านตัวละครไอริณ จรัสพรรณ (แคลร์) โดยกำหนดให้แคลร์มีบุคลิกที่ต้องการโดดเด่นในสายตาของผู้อื่น มีศักยภาพด้านการเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่นผ่านสี แต่ด้วยสถานการณ์การแข่งขันที่เกิดขึ้น ทำให้แคลร์ไม่ได้ใช้ศักยภาพ ในการสร้างมิตรภาพหรือพยายามทำความเข้าใจกับผู้อื่น กรอบความคิดด้านการแข่งขันได้ทำให้แคลร์คิดว่าตนเป็นผู้ชนะ ทั้งเรื่องของ การเป็นนักเรียนห้องกิฟต์ และการได้ตำแหน่งนางเอกละครเวที จึงทำให้คิดว่านักเรียนคนอื่นอีกฉลาด และใช้ศักยภาพเพื่อสร้างความแตกแยกในชมรม เพราะต้องการให้ทุกคนเกิดการทะเลาะเบาะแว้งจนไม่สนใจแย่งชิงตำแหน่งนางเอก

ผู้กำกับได้สร้างจุดวิกฤตของเหตุการณ์นี้ด้วยการสร้างฉากการปล่อยคลิปวิดีโอลับของแคลร์ ในขณะที่มินเมาและกำลังเปลี่ยนผ้าเพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ชม จึงทำให้แคลร์เกิดความวิตกกังวลอย่างหนักว่าใครเป็นผู้ปล่อยคลิปวิดีโอดังกล่าว และเฉลยเหตุการณ์ว่า ผู้ที่ปล่อยคลิปวิดีโอคือแป้งร่ำ เพื่อนสนิทในชมรม เนื่องจากแป้งร่ำมองว่าแคลร์สนใจแต่ตนเอง และเหยียดหยามผู้อื่น ยิ่งเป็นคนใกล้ชิดก็ยิ่งถูกละเลยได้ง่าย ดังบทสนทนาต่อไปนี้

แป้งร่ำ : เออ ฉันทำเอง ฉันยอมรับ ฉันเกลียดแก ฉันเกลียดที่แกชอบทำตัวเด่น เกลียดที่แกชอบบอกคนอื่นให้อยู่ต่ำกว่าแก ฉันจะทำลายแกให้ย่อยยับคนเลว ๆ อย่างแกสมควรได้รับการลงโทษ

แคลร์ : ข้าคิดว่าเจ้าอยู่เคียงข้างข้ามาตลอด เจ้าลอบแทงข้าตอนไหนกัน

แป้งร่ำ : ทุกตอนเลย แกรู้ไหมว่าทำไมฉันต้องมาแอบทำใกล้ ๆ แก เพราะคนอย่างแกสนใจแต่ตัวเองไง ยิ่งคนใกล้ตัวแกมากเท่าไร แกก็ยิ่งไม่สนใจมากเท่านั้นแหละ

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์, ตอนที่ 4)

จากเหตุการณ์ดังกล่าว จึงทำให้แคลร์เปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อบุคคลรอบข้างด้วยการใส่ใจความรู้สึกของผู้อื่นมากขึ้น และเป็นการสะท้อนมุมมองของผู้กำกับว่า ในสังคมที่เต็มไปด้วยการแข่งขันทำให้ผู้เรียนเกิดเป้าหมายที่จะแก่งแย่งเพื่อไปสู่จุดหมาย จนกระทั่งเกิดความไม่ไว้วางใจต่อผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลเสียด้านความสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างไป

4.3.3 นักเรียนผู้ต้องการเป็นที่หนึ่งในกลุ่มคนเก่ง

ค่านิยมหลักภายในสังคมอีกประการหนึ่งคือ ค่านิยมความเป็นที่หนึ่ง แม้ว่านักเรียนจะมีความเก่งอยู่ในระดับหนึ่งแล้ว แต่ถ้าได้เป็นอันดับหนึ่ง ก็จะเป็นผู้ชนะและประสบความสำเร็จสูงสุดในการเรียนและการสอบแข่งขัน ภายในเรื่องได้สะท้อนถึงการแข่งขันภายในกลุ่มคนเก่งผ่านตัวละครของ

ปुณณ์และเวฟ ทั้งคู่เป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนดี ดังนั้นจึงเกิดการช่วงชิงความเป็นที่หนึ่งขึ้น ทั้งการตอบคำถามในชั้นเรียน และการเป็นหัวหน้าห้องกีฬา เวฟคิดว่าความสามารถของปุณณ์เกิดขึ้นจากการเลียนแบบ ไม่ได้มาจากความสามารถที่แท้จริง จึงทำให้เวฟคิดว่าตนเหมาะสมที่จะเป็นหัวหน้าห้องมากกว่า ต่อมา เกิดเหตุการณ์ที่ปุณณ์ทำร้ายร่างกายเวฟจากการควบคุมอารมณ์ไม่ได้ สาเหตุเกิดจากเวฟพูดเหน็บแนมเขาขณะที่แข่งขันทักษะทางวิชาการ ต่อมาปุณณ์จึงตัดสินใจถอนตัวจากการเป็นหัวหน้าห้องกีฬา ทำให้ผู้อำนวยการสุพจน์แต่งตั้งให้เวฟเป็นหัวหน้าห้องกีฬาแทน

เหตุการณ์ต่อมา คือเหตุการณ์ที่เวฟเกิดความขัดแย้งกับแปง เนื่องจากเขามีความทะนงตนสูง และคิดว่าตนมีศักยภาพเหนือกว่านักเรียนทุกคน เพราะเขาเป็นผู้ค้นพบศักยภาพคนแรก จึงทำให้เขามองเพื่อนร่วมชั้น โดยเฉพาะแปง อยู่ในสถานะต่ำกว่า การที่เวฟได้คะแนนเป็นลำดับ 2 ในการสอบกลางภาค ทำให้ความขัดแย้งระหว่างเวฟและแปงทวีความรุนแรงขึ้น จนกระทั่งผลักให้แปงรวมถึงนักเรียนห้องกีฬาทุกคนกลายเป็นศัตรู และวางแผนทำลายโรงเรียนโดยการเปิดเผยข้อมูลของห้องกีฬา ก่อนที่จะเฉลยว่าการกระทำดังกล่าว เป็นการกระทำเพื่อพิสูจน์ว่าตนเป็นผู้ที่เก่งที่สุด ดังบทสนทนาต่อไปนี้

แปง : ความจริง ถ้าปล่อยให้เวลานับถอยหลังจนหมด ข้อมูลห้องกีฬาก็ไม่ถูก

ปล่อยไปอยู่ดี ไซปะ แล้วมึงจะไปเพื่ออะไรวะ

เวฟ : กูก็แค่อยากให้คุณรู้ ว่ากูเก่งกว่าพวกมึง

(The Gifted นักเรียนพลังกีฬา, ตอนที่ 10)

จากบทสนทนา เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงอุปนิสัยที่ชอบการเอาชนะ และไม่สามารถยอมรับความพ่ายแพ้หรือความผิดหวังได้ การกระทำของเวฟเป็นการแสดงให้เห็นว่า เขาต้องการเป็นที่หนึ่งเท่านั้น เมื่อเขาไม่ได้ตามความคาดหวัง จึงต้องการทำลายห้องกีฬาเพื่อไม่ให้นักเรียนคนใดเป็นที่หนึ่งได้อีก

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่า สภาพสังคมภายในโรงเรียนแบ่งแยกนักเรียนออกจากกัน เพราะความสามารถที่ไม่เท่ากัน ทำให้เกิดความขัดแย้ง เกิดความตึงเครียดเพราะความ ไม่เห็นด้วย และมีแนวโน้มทำให้แต่ละฝ่ายมีความคิดที่ตรงข้ามกันมากขึ้น ในขณะที่กลุ่มนักเรียนเก่งก็มีการแข่งขันเพื่อช่วงชิงความเป็นที่หนึ่ง การแข่งขันจะนำไปสู่สภาวะแปลกแยก เกิดการกีดกัน การแบ่งฝ่ายและหวาดกลัวที่จะถูกแย่งลำดับหรือที่นั่งไป เกิดความรู้สึกต้องการเอาชนะหรือทำให้ฝ่ายตรงข้ามเกิดความสูญเสีย ในขณะที่เดียวกันก็แสดงให้เห็นว่า การแข่งขันเพื่อก้าวสู่ที่สูงทำให้ต้องพบความโดดเดี่ยว และมีปัญหาความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง เช่นเดียวกับตัวละครภายในเรื่อง

4.4 การเปลี่ยนจากสนามแข่งขันสู่ความร่วมมือ

ในปัจจุบันการศึกษาไทยยังคงให้คุณค่ากับความเก่งด้านวิชาการจากผลการเรียน การศึกษาทุกระดับล้วนมีเกณฑ์การวัดแบบเดียวกันคือ การวัดความสามารถจากบทเรียน นักเรียนทุกคนต่างถูกหล่อหลอมให้แข่งขันเพื่อที่จะเอาชนะ จนกระทั่งบางครั้งนักเรียนก็ไม่สามารถตอบคำถามได้ว่า ความต้องการที่แท้จริงของตนคืออะไร ดังบทสนทนาของแ่งต่อไปนี้

“คุณเคยถามตัวเองไหม ว่าเราเรียนหนักไปเพื่ออะไร เคยรู้สึกไหม ว่าไม่มีครูคนไหนเข้าใจเราเลย เคยอึดอัดไหม กับระบบบ่งเงาของโรงเรียน ที่ไม่เคยถามเลยว่าเราต้องการหรือเปล่า”

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 1)

บทสนทนาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความคับข้องใจต่อระบบการศึกษาที่ได้สร้างการแข่งขันให้เกิดขึ้น จนกระทั่งเกิดความเป็นศัตรูกัน โดยใช้ประโยคคำถามเพื่อชี้้นำให้ผู้ฟังเกิดการฉุกละหุก และคล้อยตามกับคำพูด รวมไปถึงการสอดแทรกทัศนคติต่อต้านด้วยการใช้คำว่า ระบบบ่งเงา ลงไปด้วย ทั้งนี้มีเด็กจำนวนมากที่สามารถแข่งขันในสนามของโรงเรียนได้ดี แต่เมื่อออกจากสนามของโรงเรียนและพบกับสนามชีวิตจริงกลับไม่ประสบความสำเร็จ ผู้กำกับต้องการสะท้อนประเด็นดังกล่าวผ่านตัวละครดังนี้

เวฟ พ่ายแพ้แ่งในการสอบกลางภาค จึงทำให้เขาตัดสินใจที่จะทำลายโรงเรียน เพื่อแสดงให้ทุกคนเห็นว่าตนเก่งเหนือผู้อื่น เมื่อเหตุการณ์ความไม่สงบภายในโรงเรียนจบลง เขาก็ถูกตัดสินให้พักการเรียนเป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์ ผู้กำกับได้สะท้อนเหตุการณ์นี้ว่า เวฟเป็นหนึ่งในนักเรียนที่ยึดติดกับการเป็นที่หนึ่งจากผลการเรียน เมื่อเขาไม่ประสบความสำเร็จ ก็รับมือกับความผิดหวังไม่ได้ ในขณะที่แ่งกลับมองว่า คุณค่าของคน ไม่ได้อยู่ที่ความเก่งเพียงอย่างเดียว ดังบทสนทนาต่อไปนี้

“มึงยึดติดกับคำว่าเก่งมากไปเปล่าวะ ถ้ามีคนบอกว่ามึงไม่เก่ง แสดงว่ามึงไม่เก่งนั่นแหละ ทำไมต้องให้คนอื่นมาตัดสินเราด้วยวะ เหมือนที่โรงเรียนนี้ตัดสินทุกคน”

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 10)

บทสนทนาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงทัศนคติของแ่งว่า ชีวิตของตนไม่ควรถูกประเมินค่าจากการตัดสินว่าเป็นคนเก่งหรือคนไม่เก่ง และความเชื่อมั่นในความสามารถของตนโดยไม่ต้องการคำตัดสินจากผู้อื่น ทำให้เวฟได้ตระหนักว่าเขายึดติดกับความเป็นคนเก่งจากการตัดสินของผู้อื่น และระบบนี้ได้ตัดสินคุณค่าของเขาเพียงคำว่าโง่และฉลาดเท่านั้น ทำให้เขาเกลียดที่ถูกทำให้รู้สึกว่าเป็นคนโง่เพราะถูกหลอกใช้ ผนวกกับปมเรื่องของครูนารา จึงทำให้เวฟพยายามจะเป็นคนที่เก่งที่สุดฉลาดที่สุดอยู่เสมอ เพื่อกลบความรู้สึกแ่จากการถูกกระทำในอดีต เมื่อเวฟได้คลี่คลายปมในใจ จึงทำให้เขาตัดสินใจร่วมมือกับแ่งเพื่อเปลี่ยนแปลงระบบของผู้บัญชาการสุพจน์ในที่สุด

ผู้กำกับได้สะท้อนว่าการศึกษาไทยได้ตีกรอบว่าคนเก่ง หมายถึงคนที่เรียนเก่งเท่านั้น ทำให้นักเรียนหลายคนเกิดความผิดหวังเมื่อตนไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน และเกิดการเปรียบเทียบกับผู้อื่น ในขณะที่เดียวกันก็มีคนเก่งจำนวนมากไม่กล้าออกจากกรอบของตนเองเพราะกลัวความล้มเหลว เช่นเดียวกับการศึกษาที่สอนว่า หากทำคะแนนได้ไม่ดีหมายถึงความล้มเหลว ทั้งที่ความเป็นจริง ทุกคนมีความสามารถที่ต่างกัน เช่น ด้าน ดนตรี ศิลปะ กีฬา แต่การศึกษากลับสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันเฉพาะด้านการเรียนเท่านั้น เช่น การจัดการแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับกลุ่มโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับภาค ตลอดไปจนถึงการแข่งขันทักษะวิชาการ เช่น การสอบแข่งขันโครงการโอลิมปิกวิชาการ และนารางวัลที่ได้จากการแข่งขันมาเป็นเครื่องมือในการตัดสินว่านักเรียนมีความสามารถระดับใด การที่เวฟตัดสินใจร่วมมือกับแองเพื่อเปลี่ยนแปลงโครงสร้างระบบการศึกษาภายในโรงเรียนจึงเป็นการลุกขึ้นเพื่อต่อต้านกับอำนาจกระแสหลักที่ครอบงำอยู่ การเรียนการสอนโดยการแข่งขันทำให้เกิดผลเสียต่อนักเรียนโดยตรง ดังนั้นจึงควรเปลี่ยนเป็นการร่วมมือเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ เช่น การสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือผ่านฉากรอ่านหนังสือสอบของนักเรียนห้องกิฟต์ ปรากฏภาพความสนุกสนานของนักเรียนที่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นการแสดงถึงทัศนคติอีกด้านว่า ระบบการศึกษาไม่ได้มีแค่ด้านลบเพียงด้านเดียว แต่ยังมีประโยชน์ต่อผู้เรียนและมิตรภาพก็จะช่วยสนับสนุนให้การเรียนมีความสุขมากขึ้น

ประการต่อมาคือ การร่วมมือกันของกลุ่มนักเรียนห้องกิฟต์ที่มีความสามารถแตกต่างกัน เพื่อเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาภายในโรงเรียน ดังภาพ

ภาพที่ 5 นักเรียนห้องกิฟต์ร่วมมือกันวางแผนเพื่อจัดขบวนการสอบวัดระดับ
(ที่มา : The Gifted Graduation , ตอนที่ 2)

จากภาพแสดงให้เห็นถึงการร่วมมือกันของตัวละครที่มีศักยภาพแตกต่างกัน เนื่องจากในภาคแรกนั้นแบ่งได้ฝ่ายแพ่ต่อผู้อำนวยการสุพจน์ ดังนั้น ผู้กำกับจึงต้องการคลี่คลายประเด็นปัญหาด้วยการแสดงว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นไม่สามารถเกิดขึ้นได้เพียงเพราะบุคคลคนเดียว แต่ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่มีความสามารถหลายคน เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้น

กล่าวโดยสรุป ในปัจจุบันการศึกษาได้แปรสภาพเป็นการแข่งขัน นักเรียนถูกตัดสินด้วยผลการเรียน เกรดเฉลี่ยกลายเป็นมาตรฐานในการวัดความฉลาดของนักเรียน รวมถึงเป็นส่วนหนึ่งที่ใช้สำหรับกำหนดเกณฑ์บางประการ ระบบการศึกษาที่มุ่งเน้นการสอบ ทำให้เกิดการแข่งขันเพื่อช่วงชิงพื้นที่ที่มีอยู่อย่างจำกัด ผู้ที่ถูกประเมินค่าว่าเก่ง จะได้รับโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร อำนาจและโอกาสทางสังคม โดยมีปัจจัยแหล่งอำนาจกระแสหลักสนับสนุนให้กลุ่มคนเหล่านี้ได้รับผลประโยชน์ ทว่า การแข่งขันเรียนก็ส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดความคาดหวังทั้งตนเอง ความคาดหวังจากครอบครัวและสังคม จนแปรสภาพเป็นความกดดันให้แก่ตัวผู้เรียน ในขณะเดียวกันสภาพสังคมภายในโรงเรียนที่เต็มไปด้วยความแข่งขันก็จะทำให้เกิดความขัดแย้ง ความอิจฉาริษยาและการเป็นศัตรูกัน ผู้กำกับต้องการนำเสนอปัญหาของการแข่งขันทางการศึกษา และต้องการเสนอแนวคิดใหม่ว่า ชีวิตของแต่ละคนไม่ควรถูกวัดและประเมินค่าจากการตัดสินของระบบ เพราะบุคคลมีความรู้และความสามารถที่หลากหลาย ดังนั้น หากเปลี่ยนการแข่งขันเป็นความร่วมมือ ก็จะทำให้ลดความกดดันลง และเกิดบรรยากาศที่ดีต่อการเรียนมากขึ้น

บทที่ 5

กระทรวงการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับโรงเรียนฤทธาวิทยาคม :

รัฐ อำนาจและผลประโยชน์

การศึกษามีความสัมพันธ์กับรัฐมาอย่างยาวนาน กล่าวคือ การศึกษามีหน้าที่ในการหล่อหลอมให้พลเมืองมีความพร้อมด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ผ่านการปลูกฝังความคิด ความเชื่อ และอุดมการณ์บางอย่าง การศึกษาจึงเป็นหน้าที่สำคัญของรัฐในการสร้างให้พลเมืองทุกคนมีความพร้อมและกลายเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ในขณะที่กระทรวงศึกษาธิการทำหน้าที่สร้างความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษาด้วยการส่งเสริมการศึกษาให้แก่พลเมืองด้วยความเสมอภาค สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54 ความว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปีตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และมาตรา 10 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ความว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ดังนั้นหน้าที่ของรัฐจึงเป็นการจัดการศึกษาให้แก่พลเมืองทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน จะเห็นได้ว่าการศึกษากับการเมืองมีความเกี่ยวข้องกัน ดังที่เพลโต (Plato) กล่าวในหนังสือ The Republic ความว่า “รัฐเป็นอย่างไร โรงเรียนก็เป็นอย่างนั้น” (As is the state, so is the school) และ “ท่านต้องการอะไรในรัฐ ก็จงบรรจุสิ่งนั้นไว้ในโรงเรียน” (What you want in the state, you must put into the school) (Coleman, 1965: 6 อ้างถึงใน เอกภูมิ เจียมวิทยานุกูล, 2564 : 179)

ในช่วงปี พ.ศ. 2557 - 2562 มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว พ.ศ. 2557 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้บัญญัติให้รัฐมีหน้าที่ดำเนินการให้พลเมืองได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี และกำหนดให้พลเมืองมีหน้าที่เข้ารับการศึกษาภาคบังคับ จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แสดงให้เห็นถึงหน้าที่ของรัฐในการจัดการศึกษา คือ การจัดการศึกษาโดยพลเรือนไม่เสียค่าใช้จ่าย ส่งเสริมให้พลเมืองได้รับการศึกษาตลอดชีวิต และรัฐมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย กฎหมายและแผนเกี่ยวกับการศึกษา รัฐได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการจัดการศึกษา โดยกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนให้โรงเรียนทั่วประเทศได้ใช้หลักสูตรแบบเดียวกัน และมีกลุ่มนักวิชาการศึกษาทำหน้าที่ในการส่งต่อความคิดจากรัฐผ่านเนื้อหาในหนังสือเรียน ในลักษณะของการอธิบายและสร้างความชอบธรรมให้เกิดขึ้นแก่รัฐ ทั้งด้านระบอบการปกครอง การเมือง ตลอดจนความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างรัฐและประชาชน และสอดแทรกแนวคิดอุดมการณ์ของตนลงไปด้วย (นฤมล นิ่มนวล, 2560: 1439)

James Coleman (Coleman, 1965: 18-32 อ้างถึงใน เอกภูมิ เจียมวิทยานุกูล, 2564: 181) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่ทางการเมืองของการศึกษา 3 ประเด็น คือ

1) การกล่อมเกลາทางการเมือง (Political Socialization) การศึกษาจะทำหน้าที่ในการปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคติเกี่ยวกับการเมืองแก่พลเมืองเพื่อปลูกฝังให้กลายเป็นพลเมืองที่รัฐต้องการ

2) การเลือกสรรทางการเมือง (Political Recruitment) การศึกษามีหน้าที่ผลิตบุคลากรเพื่อทำหน้าที่ในการบริหารงาน เช่น ผู้นำทางสังคม เศรษฐกิจ นักวิชาการ ผู้นำทางการเมือง การผลิตและการกำหนดคุณลักษณะดังกล่าวส่งผลให้เกิดการแบ่งชนชั้นและการเลื่อนสถานะทางสังคม

3) การบูรณาการทางการเมือง (Political Integration) การศึกษาสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแก่สังคม และสามารถสร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นได้ เนื่องจากการศึกษาสร้างความเป็นอัตลักษณ์ของชาติ จึงอาจทำให้เกิดความแตกแยกระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ หรือกลุ่มศาสนาอื่น ๆ

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การศึกษาเป็นผลผลิตจากอุดมการณ์ของรัฐ และในขณะเดียวกัน การศึกษาก็เป็นเครื่องมือที่ใช้แสดงความชอบธรรมของรัฐเช่นกัน ผ่านกระบวนการกล่อมเกลามาจากผู้มีอำนาจรัฐ

สำหรับละครชุดโทรทัศน์เรื่อง The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ และ The Gifted Graduation ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างการศึกษาและรัฐ โดยผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นออกเป็น 5 ประเด็น ได้แก่ ห้องกิฟต์กับระบบทุนนิยม ตัวละครนักเรียนกับการยอมรับและปฏิเสธค่านิยมทางสังคม ความปรารถนาสังคมอุดมคติ : อุดมการณ์ที่แตกต่างในโรงเรียนฤทธาวิทยาคม ผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครอง : การใช้นักเรียนเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ และอำนาจรัฐกับการควบคุมและใช้ประโยชน์จากผู้มีศักยภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 ห้องกิฟต์กับระบบทุนนิยม

ระบบทุนนิยม (Capitalism) หมายถึง ระบบเศรษฐกิจที่นายจ้างเป็นผู้ควบคุมปัจจัยการผลิตอันได้แก่ ที่ดิน ทุน และการประกอบการ โดยมีเป้าหมายอยู่ที่ผลกำไรสูงสุดและใช้ทรัพยากรคุ้มค่าที่สุด (นพดล บงกชกาญจน์, 2563 : 204) ในขณะที่พจนานุกรมฉบับศัพท์เศรษฐศาสตร์ (2552 : 97) ให้ความหมายของทุนนิยม คือ ระบบเศรษฐกิจที่เอกชนมีบทบาทสำคัญในการเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต และเป็นผู้ประกอบการทางเศรษฐกิจ โดยใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างเสรี ปราศจากการแทรกแซงการทำงานจากภาครัฐ มีการแข่งขันเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายใต้กลไกการตลาด มีกำไรเป็นแรงจูงใจในการผลิตสินค้าและบริการ ระบบทุนนิยมมีลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ การมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนบุคคล รวมถึงการอนุญาตให้เอกชนถือครองทรัพย์สินอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ระบบทุนนิยมสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันอย่างเสรี ทำให้ผู้ขายเสนอราคาสินค้าที่เหมาะสมที่สุดจากการผลิต

ที่ดีที่สุด ผู้ที่ไม่เหมาะสมกับการการผลิตประเภทรุ่นนั้นจะถูกบีบบังคับให้ออกจากตลาด จนกระทั่งเหลือแต่ผู้ผลิตที่มีประสิทธิภาพ ระบบทุนนิยมต้องการอิสระในการบริหารงาน เพราะมีความเชื่อว่ารัฐบาลไม่สามารถเข้าใจว่าเอกชนต้องการอะไร (สถาบันพระปกเกล้า, 2549)

จากความหมายดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า ระบบทุนนิยม เป็นระบบที่ยอมให้บุคคลมีเสรีภาพในการผลิตสินค้าและบริการ เป็นผู้ควบคุมปัจจัยการผลิต โดยมีกำไรเป็นเป้าหมายสูงสุด รวมถึงมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินและทรัพยากร ซึ่งเป็นทุนที่หามาได้อย่างเสรี เกิดการแข่งขันอย่างเสรี ปราศจากการแทรกแซงระบบจากภาครัฐ

ปัจจุบันระบบการศึกษาไทยขึ้นตรงกับกบวาทกรรม นโยบายและอำนาจของชนชั้นปกครอง เช่นเดียวกับปัจจัยการผลิตที่ผูกกับชนชั้นปกครองในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม (เด่นพงษ์ แสนคำ และอัครยา สังข์จันทร์, 2562 : 306) เมื่อระบบทุนนิยมถูกพัฒนาขึ้นพร้อมกับความทันสมัยและความซับซ้อนของเทคโนโลยี ระบบการศึกษาจึงเข้าถึงประชาชนอย่างกว้างขวาง ต่างจากระยะแรก ที่การศึกษาถูกจำกัดไว้เฉพาะชนชั้นปกครองเท่านั้น เมื่อนายทุนเห็นประโยชน์จากทักษะของคนงาน และแรงงานที่มีประสิทธิภาพสูงได้สร้างกำไรแก่นายจ้าง ดังนั้น ระบบการศึกษากลายเป็นระบบสาธารณะ กล่าวคือ เปิดโอกาสให้ทุกคนได้เข้าถึงการศึกษา ทว่าระบบทุนนิยมมีลักษณะโครงสร้างเป็นสังคมชนชั้น จึงทำให้เกิดความแตกต่างของการจัดการศึกษา โดยการศึกษาของบุคคลธรรมดาที่จัดโดยรัฐจะแตกต่างจากการศึกษาของกลุ่มอภิสิทธิ์ชนที่จะจัดขึ้นเพื่อปูทางไปสู่การเป็นชนชั้นปกครองต่อไป การสร้างห้องกิปต์ขึ้นภายในเรื่อง จึงเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการผูกขาดอำนาจของชนชั้นปกครอง เนื่องจากห้องกิปต์เกิดขึ้นจากความต้องการของกระทรวงการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่ต้องการบุคคลมีความสามารถมาพัฒนาประเทศ การจัดการเรียนการสอนภายในห้องกิปต์จึงเป็นการขานรับนโยบายจากเบื้องบน และผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานในอนาคต หากพิจารณาในด้านของทุนนิยม ก็จะพบว่า เมื่อการศึกษาถูกแปรสภาพกลายเป็นสินค้า การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเดิมจึงเป็นการผลิตสินค้าและบริการที่ไม่หลากหลาย และไม่สามารถตอบสนองความต้องการของตลาด ดังนั้นการกำเนิดขึ้นของห้องเรียนพิเศษ จึงเป็นการลงทุนทางการศึกษารูปแบบหนึ่ง เพิ่มทางเลือกให้ตลาดมีความหลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคที่ต้องการศึกษาต่อในคณะและสถาบันที่มีชื่อเสียง เช่นเดียวกับบริบททางการศึกษาไทยในช่วงปี พ.ศ. 2542 ที่มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อมุ่งสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในกระแสโลกาภิวัตน์ และการปฏิรูปการศึกษาครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2552 เพื่อสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพิ่มโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการการศึกษา

นักเรียนหลายคนต้องการที่จะสอบเข้าห้องกิปต์โดยมีแรงจูงใจคือสวัสดิการภายในโรงเรียน และการประกันความมั่นคงทางอนาคต เช่นที่เน็กและธาม มองว่าระบบการศึกษาภายในโรงเรียนเป็น

ระบบการศึกษาที่เหมาะสม เพราะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตั้งใจเรียน แข่งขัน และพัฒนาตนเองมากขึ้น จากประเด็นดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การศึกษามีลักษณะไม่ต่างจากเศรษฐกิจอย่างหนึ่ง ที่ต้องมีการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้รับมา การแข่งขันคือส่วนหนึ่งที่จะมอบคุณภาพทางการศึกษาที่ดีให้แก่ผู้เรียน

แม้ว่าระบบทุนนิยมจะมีข้อดีในด้านของการกระตุ้นให้เกิดการแข่งขัน และพัฒนาตนเอง แต่ผู้กำกับได้กล่าวถึงผลเสียของระบบทุนนิยมในการศึกษาไทยผ่านโรงเรียนฤทธิศาสตร์และห้องกิปต์ว่าการแข่งขันทำให้นักเรียนต้องบีบบังคับตนเองเพื่อเข้าถึงทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด โดยเปรียบเทียบการสอบวัดระดับเสมือนการต่อสู้เพื่อเอาตัวรอด ผ่านกรอบแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีวิวัฒนาการของชาร์ลส ดาร์วิน ผู้คิดค้นทฤษฎีวิวัฒนาการ โดยการตั้งคำถามอันทันทีที่ใช้สำหรับทดสอบนักเรียนภายในเรื่อง คือ

“ด้วยเทคโนโลยีปัจจุบันทำให้มนุษย์ไม่ได้อยู่ในกฎการคัดเลือกโดยธรรมชาติของชาร์ลส ดาร์วิน อีกต่อไปแล้ว คุณเห็นด้วยหรือไม่ จงอภิปรายที่ด้านหลังของกระดาษคำตอบ”

(The Gifted นักเรียนพลังกิปต์, ตอนที่ 1)

ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงโลกทัศน์ของผู้กำกับ ที่มองว่าการสอบเข้าห้องกิปต์ในปัจจุบัน คือการสอบแข่งขันเพื่อค้นหาผู้มีความสามารถสูงสุด มีเพียงผู้ชนะเท่านั้นจึงจะมีสิทธิในการอยู่รอด เช่นเดียวกับตลาดเสรีในระบบทุนนิยมที่ทำให้เกิดการแข่งกันอย่างเข้มข้น แม้ว่าจะเปิดโอกาสให้กับทุกคน แต่ก็ต้องแข่งขันเพื่อให้ได้รับสิ่งที่ตนต้องการ แรงงานต้องแข่งขันกันเองเพื่อรักษาตำแหน่งงาน กลุ่มนายทุนก็ต้องแข่งขันเพื่อให้ได้รับส่วนแบ่งทางการตลาด ดังนั้นนักเรียนจึงเปรียบเสมือนแรงงานในสังคมทุนนิยมรูปแบบหนึ่ง ต้องแข่งขันเพื่อให้สถาบันทางการศึกษารับตนเองเข้าศึกษาต่อ

เนื่องจากผู้ที่สามารถสอบเข้าห้องกิปต์มีจำนวนน้อย การสอบแต่ละครั้งจะมีนักเรียนผ่านเกณฑ์เพียงจำนวนหลักสิบจากทั้งโรงเรียน จึงเป็นกระบวนการหนึ่งที่ทำให้คนส่วนใหญ่พลาดโอกาสจากการแข่งขัน และได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การเรียนในห้องเรียนปกติ ในขณะที่กลุ่มคนส่วนน้อยกลับได้รับการศึกษาที่เป็นหลักประกันในการก้าวสู่การเป็นกลุ่มผู้นำกลุ่มใหม่ของสังคม ดังความเชื่อผู้อำนวยการสุพจน์ที่มองว่า นักเรียนห้องกิปต์ เป็นนักเรียนที่มีความมหัศจรรย์ มีศักยภาพสูงกว่าผู้อื่น เป็นผู้ชี้นำทางสังคม และควรค่าแก่การพัฒนาอย่างสูงสุด เช่นเดียวกับระบบทุนนิยมที่ต้องการกำไรสูงสุดโดยใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าที่สุด ขณะเดียวกัน ความเป็นทุนนิยมก็ได้กำหนดทิศทางและอนาคตของเด็กไปในตัว คือ จะต้องเรียนและประกอบอาชีพตามที่ตลาดต้องการเท่านั้น ซึ่งคณะและมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง และสามารถผลิตแรงงานชั้นดีเข้าไปสู่ตลาดนั้นก็จะมีอยู่อย่างจำกัด

จึงทำให้เกิดการแข่งขันเพื่อผลักดันตนเอง และในขณะเดียวกันก็ต้องรักษามาตรฐานตนเอง หรือพัฒนาให้สูงขึ้นเพื่อไม่ให้ตกลงไป

การสร้างห้องกิปต์ จึงเป็นการสะท้อนความไม่เท่าเทียมทางการศึกษา จากการสะสมทุน และปัจจัยการผลิตที่แตกต่างกัน ดังจะเห็นได้จากภายในเรื่อง การจัดการเรียนการสอนภายใน ห้องกิปต์จะจัดขึ้นในช่วงโมงพิเศษหลังเลิกเรียน และได้รับสิทธิพิเศษเหนือกว่านักเรียนทุกคน เช่น พื้นที่การรับประทานอาหารกลางวันส่วนตัว การได้รับสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนที่มีอุปกรณ์ครบครัน ได้รับการตรวจสอบสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ มีสิทธิในการแต่งกาย เช่น การไว้ทรงผม การทำสีผม รวมถึงได้รับการปฏิบัติจากครูแตกต่าง จากนักเรียนทั่วไป และได้รับช้อยกเว้นให้ละเมิดกฎเกณฑ์บางประการได้ นอกจากนี้ เงิน ซึ่งเป็น ปัจจัยสำคัญของความเป็นทุนนิยมก็ได้เข้าไปเป็นตัวแปรเพื่อกำหนดทิศทางการศึกษาภายใน โรงเรียนอีกด้วย เช่นกรณีที่ผู้อำนวยการสุพจน์ได้กำหนดหลักสูตรการศึกษาภายในห้องกิปต์ และเสนอขอให้คณะกรรมการจากกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาการจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียน ฤทธาวิทยาคมเพิ่มขึ้น 3 เท่า โดยการเสนอผลงานด้านวิชาการของนักเรียนห้องกิปต์ เพื่อสร้าง การแลกเปลี่ยนอย่างเหมาะสม เป็นการสะท้อนให้เห็นว่า การจัดการศึกษาในปัจจุบันภายใต้พลัง การเจริญเติบโตของทุนนิยม ถูกจัดขึ้นเพื่อเร่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อพัฒนาประเทศ แต่ก็มี กระบวนการที่ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่กลายเป็นผู้แพ้จากระบบการแข่งขันด้วยเช่นกัน

5.2 ตัวละครนักเรียนกับการยอมรับและปฏิเสธค่านิยมทางสังคม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2544 ได้ให้ความหมายของค่านิยมว่า สิ่งที่คุณค่า หรือสิ่งคุณยี่ดถือเป็นเรื่องช่วยตัดสินใจ และกำหนดการกระทำของตนเอง ดังนั้น ค่านิยมทางสังคม จึงหมายถึงสิ่งที่คุณค่าใช้สำหรับตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต และเป็นสิ่งที่สมาชิกในสังคมส่วนใหญ่ยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม ควรค่าแก่การปฏิบัติ ปกติแล้วค่านิยม จะเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย เช่น การอบรมสั่งสอนจากครอบครัว การเรียนการสอน จากสถาบันการศึกษา ความเชื่อภายในสังคม เป็นต้น ค่านิยมมีบทบาทสำคัญในการเป็นแบบแผน บรรทัดฐานของคนในสังคม มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกของคุณค่า ค่านิยมที่พึงประสงค์จะ ช่วย พัฒนาสังคมและนำไปสู่การพัฒนาประเทศ

สำหรับละครชุดโทรทัศน์เรื่อง The Gifted นักเรียนพลังกิปต์ และ The Gifted Graduation ได้มีการเสนอภาพของตัวละครที่ได้รับอิทธิพลจากค่านิยมกระแสหลัก และตัวละครที่ พยายามปฏิเสธค่านิยมกระแสหลักดังต่อไปนี้

5.2.1 น้ำตาลและธาม ผู้ตอบรับค่านิยมกระแสหลัก

ค่านิยมกระแสหลัก เป็นค่านิยมหลักที่กำหนดทิศทางของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ค่านิยมทางการศึกษา จากการเติบโตทางด้านอุตสาหกรรมและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ทำให้นโยบายของรัฐมุ่งเน้นไปที่การผลิตบุคลากร ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อกระตุ้นการพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่ ดังนั้นมหาวิทยาลัย จึงตอบสนองนโยบายของรัฐด้วยการจัดตั้งคณะและหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับด้านวิทยาศาสตร์มากขึ้น เพื่อรองรับกับสังคมที่เปลี่ยนแปลง ผนวกกับความมั่นคง ความก้าวหน้า และรายได้ของอาชีพ ที่เกี่ยวข้องกับด้านวิทยาศาสตร์ จึงทำให้เกิดค่านิยมสายวิทยาศาสตร์ขึ้น และค่านิยมดังกล่าวสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ที่เน้นย้ำเรื่องความจำเป็นของบุคลากรสายวิทยาศาสตร์ เช่น แผนยุทธศาสตร์ที่ 8 ด้านการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม แต่ไม่มีแผนยุทธศาสตร์ใดที่ให้ความสำคัญกับอาชีพด้านสังคมศาสตร์ ภาษาหรือศิลปะ ทำให้เกิดการปลูกฝังว่าอาชีพอื่นที่ไม่ใช่อาชีพด้านวิทยาศาสตร์เป็นอาชีพที่ไม่มั่นคง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดภาพเหมารวมว่าความสำคัญของแต่ละอาชีพไม่เท่าเทียมกัน และกลายเป็นค่านิยมที่ถูกปลูกฝังมาจนถึงปัจจุบัน

ประเด็นดังกล่าวถูกนำเสนอผ่านตัวละครแรกคือ ชญานิษฐ์ ปรากฏุ์ศรีษฐ์ (น้ำตาล) ซึ่งมีอุปนิสัยเป็นผู้ที่มีความขยัน ตั้งใจเรียน เพื่อให้ได้ผลการเรียนดีอยู่เสมอ และมุ่งมั่นที่จะสอบเข้าคณะแพทยศาสตร์ แต่ความฝันที่แท้จริงของน้ำตาลคือการเป็นนักสืบ ดังเช่นบทสนทนาต่อไปนี้

น้ำตาล : หนูอยากเรียนหมอคะ ไม่ใช่แค่จะรักษาตัวเองนะคะ แต่หนูคิดว่า

ถ้าหนูทำได้ แม่ก็จะภูมิใจ

ครูปอม : ถ้าอย่างนั้นเนี่ย ครูขอคำตอบแบบที่ไม่ได้ใช้ตอบกับผู้ใหญ่หน่อยสิ

น้ำตาล : ไม่รู้สิคะ ตอนเด็ก ๆ เคยอ่านนิยายอยู่เรื่องนึง นางเอกเป็นนักสืบที่มีพลังจิต สนุกดีนะคะ แต่มันก็เป็นแค่นิยายนะคะครู

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 3)

บทสนทนาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงการต่อสู้ระหว่างค่านิยมกระแสหลักและค่านิยมกระแสรอง เนื่องจากอิทธิพลทางสังคมที่สำคัญประการหนึ่งคือค่านิยมการประกอบอาชีพที่มั่นคง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คนที่เรียนเก่งจะต้องประกอบอาชีพแพทย์ แล้วจะประสบความสำเร็จ จะเห็นได้ว่า น้ำตาลได้รับการหล่อหลอมจากสังคมให้มีความเชื่อว่าอาชีพแพทย์เป็นอาชีพที่อยู่ในจุดสูงสุด เพราะเป็นอาชีพที่จำกัดพื้นที่เฉพาะนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถ มีรายได้สูง มีความน่าเชื่อถือ มีผู้ยกย่องและเป็นอาชีพที่มีเกียรติ เมื่อสมาชิกในครอบครัวประกอบอาชีพแพทย์ จะทำให้ได้รับโอกาสในการเลื่อนสถานะทางสังคมมากกว่าอาชีพอื่น จึงทำให้สังคมไทยให้ความสำคัญกับอาชีพแพทย์ ดังจะเห็นได้จากป้ายแสดงความยินดีกับนักเรียนที่สามารถศึกษาต่อในคณะแพทยศาสตร์ ตามรั้วโรงเรียน การยกย่องนักเรียนที่สอบเข้าคณะแพทยศาสตร์จากสถาบันกวดวิชา การจัดค่ายแนะแนวทาง

การศึกษาคณะแพทยศาสตร์ เป็นต้น เป็นการสะท้อนถึงค่านิยมและมายาคติในสังคมไทยที่เชิดชูแพทย์สูงกว่าอาชีพอื่น แนวคิดดังกล่าวจึงทำให้น้ำตาลเกิดความคาดหวังว่าตนจะสามารถเรียนแพทย์ได้ เมื่อได้ทราบถึงศักยภาพของตนเอง จึงต้องการพิสูจน์ว่าเธอเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และทิ้งความฝันในการเป็นนักสืบเพราะไม่ใช่อาชีพที่เป็นกระแสหลักของสังคม

ประเด็นต่อมาที่แสดงให้เห็นถึงการตอบรับค่านิยมกระแสหลักของน้ำตาลคือ การตั้งใจเรียนจะทำให้ประสบความสำเร็จ ดังบทสนทนาต่อไปนี้

แปง : เราเล่นเกมแค่เกมเดียวเอง เธอมองเหมือนเราไปฆ่าใครมานั่นอะ

น้ำตาล : มันไม่ได้ฆ่าใคร มันฆ่าแค่เวลา อีกรูปอย่างครูป้อมบอกให้ใช้คาบนี้

คั่นคว่ำหาศักยภาพตัวเอง ไม่ได้ใช้เล่นเกม

แปง : ก็เราไม่เข้าใจนี่หว่า ว่าครูจะให้อ่านหนังสืออะไรเยอะเยอะ แล้วมันก็

ไม่ใช่ทุกคนนะ ที่จะมีความสุขกับการอ่านหนังสือแบบเธออะ

น้ำตาล : ก็รู้..แต่ทำเพื่ออนาคตตัวเองไม่ได้หรอก

แปง : แล้วเธอมั่นใจได้ไงอะ ว่าถ้าเธอเชื่อ และทำตามทีครูป้อมบอกเนีย..

อนาคตเธอจะดีขึ้น

น้ำตาล : แล้วมีเหตุผลอะไรที่จะไม่เชื่อ

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ , ตอนที่ 3)

บทสนทนาดังกล่าวเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ที่น้ำตาลเห็นว่าแปงไม่ได้ใช้เวลาว่าง เพื่ออ่านหนังสือค้นคว้าตามการมอบหมายของครูป้อม โดยเธอมองว่าการใช้เวลาอย่างสูญเปล่าส่งผลร้ายแรงเทียบกับการฆ่า ในที่นี้คือการฆ่าเวลา สอดคล้องกับค่านิยมที่มีอิทธิพลมาจากทุนนิยมประการหนึ่งคือ คนเรามีเวลาเท่ากัน แต่ใช้เวลาได้ไม่เหมือนกัน จากบทสนทนาทำให้ทราบถึง การตอบรับค่านิยมกระแสหลักของน้ำตาล เพราะเธอเลือกที่จะเชื่อคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์มาก่อนว่า การตั้งใจเรียนจะทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิต และปฏิบัติตามโดยไม่มีเหตุผลโต้แย้ง

ค่านิยมหลักดังกล่าวนี้ยังปรากฏให้เห็นผ่านตัวละครคือ งาม อารงสวัสดิ์ (งาม) ในภาคที่ 2 ภายในเรื่องได้กำหนดให้งามเป็นนักเรียนเรียนดี สอบเข้าโรงเรียนฤทธิธยาาคมได้เป็นอันดับหนึ่ง และมีความเชื่อมั่นกับระบบการศึกษาภายในโรงเรียน ดังบทสนทนาต่อไปนี้

ทุกคนคงรู้อยู่แล้วว่าทำไมที่นี่ ถึงเป็นโรงเรียนที่ดีที่สุด ความเป็นเลิศทางวิชาการ ผลงานการแข่งขันระดับประเทศ หรือแม้แต่ศิษย์เก่าหลายคนที่เป็นบุคลากรสำคัญ แต่สิ่งหนึ่งที่ทำให้ที่นี่พิเศษกว่าที่อื่นก็คือระบบที่ไม่เหมือนใคร ซึ่งบางคนอาจจะมองว่า..มันคือความไม่เท่าเทียม แต่สำหรับผมความไม่เท่าเทียมคือการที่เราเกิดมาเป็นยังไงเราก็ต้องอยู่และตายไปอย่างนั้น แต่ระบบของโรงเรียนนี้กระตุ้นให้เราได้พัฒนาตัวเองตลอดเวลาและเปิดโอกาสให้เราได้ฝ่าฟันไปสู่สิ่งที่ดีกว่า มันไม่ใช่ความไม่เท่าเทียมหรอกครับ

(The Gifted Graduation , ตอนที่ 1)

จะเห็นได้ว่า ธารมมีความเชื่อว่าการศึกษาคือหนทางเพื่อนำไปสู่อนาคตที่ดีกว่า และการแข่งขันคือหนทางในการพัฒนาตนเอง โดยธารมใช้คำว่าฝ่าฟัน เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าความสำเร็จนั้นเป็นสิ่งที่ได้มายาก แต่ระบบการจัดการเรียนการสอนที่เขาได้รับนั้นจะเป็นอาวุธสำคัญในการต่อสู้กับอุปสรรคและนำพาไปสู่ความสำเร็จ สอดคล้องกับคำขวัญของโรงเรียนคือ “AD ASTRA SAPIENTIAM” โดยคำว่า AD ASTRA ในภาษาละตินแปลว่า "การเดินทางสู่ดวงดาว" และ SAPIENTIAM แปลว่าปัญญา ความรู้ ดังนั้นคำขวัญของโรงเรียนจึงหมายถึง ไปสู่ดวงดาวด้วยปัญญา เป็นการแสดงให้เห็นถึงค่านิยมของสังคมคือ การศึกษาจะนำพาไปสู่ความสำเร็จ เมื่อธารมได้รับทราบถึงตัวอย่างความสำเร็จของศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษา ก็ทำให้ธารมเกิดความเชื่อมั่นและความคาดหวังว่าตนจะประสบความสำเร็จเช่นเดียวกัน ต่อมา เมื่อธารมถูกแบ่งขอร้องให้ใช้ศักยภาพเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของแผนการยกเลิกการสอบวัดระดับ ธารมเกิดความลังเลจนกระทั่งไม่ทำตามแผนการที่ได้ตกลงกับแบ่งไว้ โดยให้เหตุผลว่า ไม่ต้องการเลือกข้าง เหตุการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามแสวงหาความมั่นคงให้แก่ตนเองและความเชื่อมั่นในค่านิยมกระแสหลักการที่แบ่งพยายามทำลายระบบภายในโรงเรียน ก็เปรียบเสมือนความพยายามทำลายค่านิยมที่ตนเชื่อมั่น ธารมจึงเลือกที่จะปกป้องความเชื่อของตนด้วยการไม่ร่วมมือกับแบ่ง

ตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า น้ำตาลและธารมเป็นผลผลิตของการถ่ายทอดค่านิยมสังคมและอุดมการณ์รัฐ ที่มีความเชื่อว่าการศึกษาคือหนทางที่จะทำให้ชีวิตของตนประสบความสำเร็จ รวมถึงพยายามปกป้องและสร้างความเชื่อถือให้แก่ค่านิยมที่ตนยอมรับ และปฏิเสธค่านิยมที่ไม่เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของรัฐที่ปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคติเกี่ยวกับการเมืองจนกระทั่งกลายเป็นพลเมืองที่รัฐต้องการ

5.2.2 ชานนธ์ แพง และเวฟ ผู้เป็นกบฏ

แม้ว่าค่านิยมทางสังคมจะทำให้ผู้เรียนเชื่อว่าการตั้งใจเรียนจะส่งผลให้ประสบความสำเร็จ แต่ผู้กำกับก็ได้ตั้งคำถามว่า หน้าที่ของเด็กคือการตั้งใจเรียนจริงหรือไม่ และสะท้อนให้เห็นว่าผู้ที่ไม่กระทำตามค่านิยมทางสังคม เปรียบเสมือนกบฏ ซึ่งไม่ใช่แนวคิดใหม่ เพราะความเป็นกบฏมีทุกสังคม มนุษย์ โดยนักเรียนกบฏแต่ละยุคก็จะมีการแสดงออกที่คล้ายคลึงกัน คือการต่อต้าน สิ่งที่ดีที่มีความเห็นว่าการกำลังคุกคามเสรีภาพของตน รวมไปถึงการแต่งกายและทรงผมด้วย โดยสะท้อนผ่านตัวละครต่อไป

ชานนธ์ ทวีพงศ์ (ชานนธ์) เป็นนักเรียนห้องกีฬาตุ้มทุ้มที่ 3 และเป็นเพื่อนสนิทกับปรมะ (ครูป้อม) เดิมเป็นผู้สนับสนุนให้ป้อมพัฒนาศักยภาพในการจัดการความทรงจำ โดยการไปปรึกษาผู้อำนวยการสุพจน์เพื่อค้นหาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพ ต่อมาเขาได้พบว่าผู้อำนวยการ สุพจน์ได้ใช้นักเรียนเพื่อเป็นเครื่องมือในการทดลองศักยภาพจนทำให้นักเรียนกลุ่มนั้นเกิดความพิการทางสมอง เขาจึงพยายามเปิดโปงความลับของห้องกีฬาเพื่อเรียกร้องความยุติธรรมให้กับนักเรียนที่เป็นเหยื่อ ดังนั้น ชานนธ์จึงเป็นภาพของนักเรียนที่ลุกขึ้นต่อสู้กับระบบที่ไม่เป็นธรรม เนื่องจากเขามองว่าการใช้นักเรียนเป็นหนูทดลองนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง อุดมการณ์ดังกล่าวถูกส่งต่อมายังแพงและเวฟ ซึ่งเป็นนักเรียนรุ่นที่ 15 ที่ลุกขึ้นมาต่อสู้กับระบบที่ไม่เป็นธรรมเช่นเดียวกับชานนธ์ โดยได้รับแฟ้มสีแดง ซึ่งเป็นแฟ้มที่บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการทดลองของผู้อำนวยการสุพจน์จากครูลัดดา ผวนวกกับการตั้งคำถามของแพงถึงระบบการศึกษาภายในโรงเรียนที่ไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งความเท่าเทียมในทัศนคติของแพงคือ เด็กทุกคนควรได้รับสิทธิพื้นฐานเท่ากัน ได้รับความเอาใจใส่เท่ากัน ไม่ควรสนใจเฉพาะเด็กเก่งและละเลยเด็กคนอื่นเช่นเดียวกับที่โรงเรียนกระทำ ในขณะที่เวฟตัดสินใจเข้าร่วมกับแพง ด้วยสาเหตุคือการที่เวฟมองว่าตนเองเป็นเหยื่อในระบบการศึกษา จากการที่เขาถูกตีตราคุณค่าของตนเองด้วยคำว่า “โง่” และ “ฉลาด” ดังนั้น การต่อสู้ของทั้งสามคนมีจุดเริ่มต้นเช่นเดียวกัน คือความคับข้องใจในระบบการศึกษาไทย การเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพทางการศึกษาเป็นการแสดงความต้องการเปลี่ยนแปลงสังคมจากชั่วอำนาจเก่าที่เอื้อประโยชน์ต่อชนชั้นของตนจนทำให้เกิดความอยุติธรรมในสังคม

ด้วยเหตุนี้ ทั้งชานนธ์ แพงและเวฟ จึงเปรียบเสมือนกบฏทางการศึกษา ทั้งนี้ การกบฏคือการไม่เชื่อฟัง หรือไม่ปฏิบัติตาม พฤติกรรมของทั้งสามคนคือการกบฏเพื่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งนักเรียนเหล่านี้เป็นกลุ่มที่โรงเรียนในระบบต้องการจะทำลาย เพราะอาจส่งผลกระทบต่อกฎระเบียบจารีตและความมั่นคงภายในโรงเรียน แต่ปัญหาหลักของการเป็นนักเรียนกบฏทั้งสามคนคือความด้อยประสิทธิภาพ และยังไม่เข้าใจบริบท โครงสร้างที่ซับซ้อนมากพอและโรงเรียนฤทธิพิทยาคมได้มีวิธีการทำลายทั้งสามคน คือ กรณีของชานนธ์ ยังไม่เกิดการต่อสู้ขึ้น เพราะครูป้อมซึ่งเป็นเพื่อนสนิทหักหลังด้วยการนำข้อมูลไปบอกแก่ผู้อำนวยการสุพจน์ เนื่องจากเกิดความหวาดกลัวว่าหากความลับ

แพร่พรายออกไป ครูปอมก็จะหมดอนาคต ในขณะที่การต่อสู้ของแปงและเวฟในภาคแรกก็ไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากเขาไม่เข้าใจถึงโครงสร้างของปัญหาที่แท้จริง และมุ่งแก้ไขปัญหาที่ตนมองว่าเป็นความเหลื่อมล้ำด้วยการทำให้นักเรียนห้องกิฟต์ทุกคนกลับไปเป็นนักเรียนธรรมดา และได้รับสิทธิ์เท่ากับนักเรียนคนอื่น ดังที่ผู้อำนวยการสุพจน์ได้กล่าวกับแปงว่า

“ที่นี้เข้าใจแล้วหรือยัง อุดมการณ์ของคุณอาจจะสวยงาม แต่ในความเป็นจริงแล้ว ไม่มีเด็กเก่งคนไหนจะยอมลดตัวให้ต่ำกว่าเดิมหรือ พวกเขาคือต่อสู้แทบตายเพื่อที่จะได้สิ่งที่พิเศษมาในชีวิต แล้วใครจะยอมเสียมันเพื่อคนธรรมดา จริง ๆ แล้วคุณก็รู้ดีอยู่แล้วจริงไหม คุณก็คิดว่าจะไม่มีการเห็นด้วยกันคุณหรือ คุณคิดว่าทุกคนมันโง่ คุณก็เลยทำทุกอย่างเองคนเดียวทั้งหมด เพราะคุณคิดว่า..มีแต่คุณเท่านั้นที่จะชนะผมได้ คนอย่างคุณนี่แหละที่คิดว่าตัวเองอยู่เหนือกว่าใครในโรงเรียนนี้ แล้วคุณจะมาต่อสู้เพื่อความเท่าเทียมเนี่ยนะ อุดมคติของคุณมันจอมปลอมสิ้นดี คนอย่างคุณต่อให้คิดที่จะเปลี่ยนแปลงโรงเรียนแห่งนี้สักกี่ครั้ง ก็ไม่มีวันที่คุณจะทำสำเร็จหรือ”

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ ตอนที่ 13)

จากบทสนทนาดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงการมองโลกที่ยังไม่กว้างเพียงพอของแปง ในทัศนคติของผู้อำนวยการสุพจน์ เพราะการที่จะทำให้สังคมเท่าเทียมกัน จะต้องเกิดจากการผลักดันให้ทุกคนขึ้นไปอยู่ในสถานะที่เท่าเทียมกัน ไม่ใช่การจำกัดสิทธิพิเศษของผู้ที่มีอยู่ก่อนแล้วให้เท่าเดิมหรือลดลง การที่แปงเลื่อนสถานะจากห้องเรียนห้องท้าย และได้เข้าไปอยู่ในห้องเรียนกิฟต์ ทำให้แปงได้มองเห็นถึงความแตกต่างระหว่างทั้ง 2 ห้องนี้ แต่แปงกลับมองภาพของความแตกต่างในฐานะของเด็กห้องท้าย โดยไม่ได้มองถึงความพยายามของนักเรียนห้องกิฟต์ที่ต้องใช้ความมานะอดทนเพื่อขยับสถานะของตนเพียงใด ซึ่งการกระทำของแปงนั้นไม่ได้สอบถามถึงความสมัครใจของทุกคน และคิดว่าตนมีความสามารถเพียงพอที่จะจัดการแก้ปัญหาโดยลำพัง จึงทำให้เขาถูกมองว่ามีพฤติกรรมที่ไม่แตกต่างจากผู้อำนวยการสุพจน์ จนสุดท้ายเขาก็พ่ายแพ้ ถูกลบความทรงจำ และถูกลดสถานะให้กลับไปอยู่ห้อง 8 ตามเดิม

5.3 ความปรารถนาสังคมอุดมคติ: อุดมการณ์ที่แตกต่างในโรงเรียนฤทธาวิทยาคม

อุดมคติ หมายถึงจินตนาการที่ถือว่าเป็นมาตรฐานแห่งความดี ความงาม และความจริงทางใดทางหนึ่งที่มีมนุษย์ถือว่าเป็นเป้าหมายแห่งชีวิตของตน สังคมอุดมคติจึงหมายถึงสังคมที่มีมนุษย์จินตนาการ มุ่งหวังว่าจะให้เกิดขึ้น เพลโต (Healthcarethai, ม.ป.ป.) ได้เสนอพรรณนะเกี่ยวกับสังคมอุดมคติไว้ในหนังสือชื่อ สาธารณรัฐ (Republic) ว่าสังคมอุดมคติจะเกิดขึ้นได้เมื่อมีผู้ปกครอง

เป็นปราชญ์ที่ได้รับการศึกษาอย่างดี เนื่องจากนักปราชญ์จะเป็นผู้ชี้แนะว่าสิ่งที่ถูกต้องคืออะไร และจะทำให้เกิดขึ้นได้อย่างไร ภายในเรื่องได้แสดงให้เห็นถึงความปรารถนาสังคมอุดมคติด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน ทั้งกลุ่มนักเรียน ผู้อำนวยการสุพจน์ และกระทรวงฯ รวมถึงการช่วงชิงพื้นที่เพื่อสร้างสังคมอุดมคติอย่างที่ตนต้องการ ดังนี้

5.3.1 ความเท่าเทียมกับการกดดันให้พัฒนา : อุดมการณ์ของนักเรียนห้องกิฟต์รุ่นที่ 15 กับผู้อำนวยการสุพจน์

อุดมการณ์ คือ หลักการที่วางระเบียบไว้เป็นแนวปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ นิยามของคำว่า “อุดมการณ์” เป็นวิธีที่ผู้มีอำนาจมากกว่าใช้ควบคุมผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่า อุดมการณ์หลักจะเกี่ยวข้องกับชนชั้นปกครอง เนื่องจากคนกลุ่มนี้สามารถผลิตและทำให้อุดมการณ์ที่เอื้อประโยชน์แก่ฝ่ายตนเป็นที่ยอมรับของสังคมโดยปราศจากข้อโต้แย้ง (ไอยดา กลิ่นอัน, 2562 : 18) อุดมการณ์มักจะสัมพันธ์กับอำนาจ เพราะอุดมการณ์ที่ถูกผลิต ผลิตซ้ำ ตอกย้ำ จะเกิดขึ้นจากการถ่ายทอดของกลุ่มคนที่มีอำนาจ หากเป็นผู้มีอำนาจกระแสหลัก อุดมการณ์ก็จะถูกฝังลึกและผลิตซ้ำต่อไปเรื่อย ๆ ภายในเรื่องได้สะท้อนถึงการปะทะกันระหว่างอุดมการณ์สองชั่ว ดังต่อไปนี้

อุดมการณ์ของผู้อำนวยการสุพจน์ คือการสร้างสังคมในอุดมคติที่มีแต่ผู้มีศักยภาพ โดยเชื่อว่ากลุ่มคนเหล่านี้คือผู้นำของสังคม ปกป้องนักเรียนกลุ่มนั้นแม้ว่าจะกระทำผิดก็ตามซึ่งสังคมในอุดมคติของผู้อำนวยการสุพจน์จึงไม่ใช่สังคมที่ต้องการบุคลากรที่มีคุณธรรม จริยธรรม เช่น กรณีของนิชานักเรียนห้องกิฟต์คนแรก ที่ปลั๊กวิภาวี เพื่อนสนิทและผู้ร่วมทำการทดลองตกจากตาดฟ้าเสียชีวิต ผู้อำนวยการสุพจน์ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวกับแปง ดังนี้

“คุณก็รู้ว่า บัวมันมีสี่เหล่า ต่อให้เราทำดีกับเขาแค่ไหน แต่คนที่โดดเด่นขึ้นมา ก็จะถูกคนข้างล่างอิจฉาอยู่ดี เชื่อมมสิ สิ่งที่เราต้องทำ ก็คือกันคนเหล่านั้นออกมา และดูแลเด็กเก่งให้ดีที่สุด”

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์, ตอนที่ 8)

ประโยคดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของผู้อำนวยการสุพจน์ที่สอดคล้องกับแนวคิดสำคัญประการหนึ่งของระบบทุนนิยม คือ เป็นระบบที่ต้องแข่งขัน ผู้ที่ไม่เหมาะสมกับการผลิตประเภทนั้นจะถูกบีบบังคับให้ออกจากตลาด จนกระทั่งเหลือแต่ผู้ผลิตที่มีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับวิภาวี และนักเรียนห้องธรรมดาคณะอื่นที่ถูกผู้อำนวยการสุพจน์มองว่าไม่ควรค่าแก่การรักษา จนต้องถูกผลักออกให้ได้รับสวัสดิการที่ไม่เท่าเทียมกับนักเรียนห้องกิฟต์ หรือแม้กระทั่งการนำนักเรียนเหล่านี้มาเป็นหนูทดลองเพื่อส่งเสริมศักยภาพให้นักเรียนห้องกิฟต์ จึงทำให้ผู้อำนวยการสุพจน์เคียดแค้นให้นักเรียนห้องกิฟต์พัฒนาตนเองด้วยการสั่งการให้ครูป้อมรับผิดชอบในฐานะครูที่ปรึกษา

ในขณะที่แปงมีอุดมการณ์คือการสร้างสังคมในอุดมคติที่ทุกคนได้รับความเท่าเทียมกัน เนื่องจากแปงเป็นนักเรียนที่มาจากห้อง 8 และได้เห็นถึงการปฏิบัติของโรงเรียนต่อนักเรียนแต่ละห้อง

แตกต่างกัน รวมถึงความเจ็บปวดของตนเองและนักเรียนห้องธรรมดาที่สืบเนื่องมาจากความไม่เท่าเทียมกันในระบบการศึกษาที่ผู้อำนวยการสุพจน์สร้างขึ้น โดยมองว่า ระบบดังกล่าวจะยิ่งทำให้ความเหลื่อมล้ำเกิดขึ้นสูงมากขึ้น ดังบทสนทนาต่อไปนี้

“ยังไงผมก็ไม่เห็นด้วยกับระบบนี้ ผมเชื่อว่าไม่มีใครมีค่ามากกว่าใคร ทุกคนมีสิทธิ์เท่าเทียมกัน และผมก็เชื่อว่า ยิ่ง ผอ.เลือกแต่เด็กเก่ง แต่ทอดทิ้งคนธรรมดาไป มันยิ่งทำให้ทุกอย่างแย่ง ผอ.อุดรรอยรั่วนี้ไว้ตลอดไปไม่ได้หรอกครับ”

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์, ตอนที่ 8)

ประโยคข้างต้นของแองสอดคล้องกับแนวคิดสังคมนิยมประการหนึ่งคือ ต้องการแก้ไขความไม่เป็นธรรมของสังคมนิยม และเปรียบตนเองกับกลุ่มนักเรียนห้องธรรมดาเสมือนชนชั้นกรรมาชีพที่ต้องประสบความทุกข์ยาก เพราะถูกเอาเปรียบจากกลุ่มนายทุน ซึ่งผู้กำกับได้แสดงให้เห็นถึงฉากที่แองและผู้อำนวยการสุพจน์กล่าวถึงพันธกิจของเด็กกิฟต์ด้วยกลวิธีการสลับการพูด และฉากเพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างกันของอุดมการณ์ทั้งสองขั้ว ดังนี้

แอง : ศักยภาพทำให้คนคนหนึ่งกลายเป็นคนพิเศษ ทำอะไรได้มากกว่าคนทั่วไป และนั่นแหละ คือความรับผิดชอบของเรา เราต้องไม่ปล่อยให้สิ่งนี้สูญเปล่า ทำแทนคนอื่นที่เขาไม่มีโอกาส ช่วยคนอื่นเพื่อคนที่เขาทำไม่ได้ ต่อสู้ เพื่อคนที่ต่อสู้ไม่ได้

ผู้อำนวยการสุพจน์ : พวกเขาคิดว่าเขาจะทำอะไรก็ได้ จะเป็นอะไรก็ได้ แต่ในโลกใบนี้ ยังมีอะไรอีกบ้างที่เขาไม่รู้ ความล้มเหลวของคุณ จะทำให้เด็กเหล่านี้หลงทาง สิ่งที่คุณจะต้องทำก็คือ เลิกสงสัย แล้วนำพาเด็กเหล่านี้กลับมาสู่ทางเดินที่ถูกต้อง

แอง : สร้างทางเดินใหม่ที่ดีกว่าเดิม ด้วยความสามารถทั้งหมด ที่ใครบอกว่าเราเหนือกว่าใคร เปลี่ยนอะไรแย่แย่ให้มันดีขึ้น นั่นแหละ คือความหมายของการเป็นเด็กกิฟต์

ผู้อำนวยการสุพจน์ : ผู้ที่เหนือกว่า ถีบตัวเองสูงสุด แล้วขับเคลื่อนทุกอย่างไปข้างหน้า เชื่อมันในทางเดียวกัน มุ่งมันในสิ่งเดียวกัน นั่นคือความหมายของการเป็นเด็กกิฟต์

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์, ตอนที่ 11)

บทสนทนาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงอุดมการณ์ที่ตรงข้ามกันอย่างสิ้นเชิง ผู้อำนวยการสุพจน์เชื่อว่าเด็กทุกคนยังด้อยประสบการณ์ หน้าที่ของเด็กกิฟต์คือการเชื่อมั่นในระบบ แข่งขันเพื่อให้ตนเองอยู่ในจุดที่สูงที่สุด ในขณะที่แองเชื่อว่า หน้าที่ของเด็กกิฟต์คือการต่อสู้ด้วยศักยภาพที่ตนมีเพื่อสร้าง

โอกาสให้กับทุกคน และเปลี่ยนระบบที่ตนมองว่าแย่ให้ดีขึ้น การต่อสู้ระหว่างแ่งและผู้อำนวยความสะดวก
 สุพจน์จึงเป็นการต่อสู้ระหว่างสองชั่วอำนาจที่แตกต่างกัน การที่ผู้กำกับกำหนดให้แ่งเป็นตัวละคร
 เอกของเรื่องและให้ผู้อำนวยความสะดวกสุพจน์เป็นตัวร้ายภายในเรื่อง สะท้อนให้เห็นถึงความปรารถนาสังคม
 ในอุดมคติที่มีความเสมอภาค แต่ก็ต้องกระทำโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นและจะต้องอาศัย
 ความร่วมมือ รวมถึงจังหวะเวลาที่เหมาะสม ดังจะเห็นได้จากการที่แ่งพ่ายแพ้ให้ผู้อำนวยความสะดวก
 ในภาคแรก เนื่องจากเขากระทำตามแผนการเพียงลำพัง แต่เมื่อถึงระยะเวลาที่เหมาะสม แ่งก็ได้รับความ
 ร่วมมือจากนักเรียนห้องกิฟต์คนอื่นจนกระทั่งสามารถชนะผู้อำนวยความสะดวกได้ในที่สุด
 ขณะเดียวกัน แ่งก็เลือกที่จะสร้างสังคมอุดมคติขึ้น ด้วยการให้สิทธิและเสรีภาพแก่ทุกคนในการเลือก
 ที่จะเป็เด็กกิฟต์ ดังนี้

ผมขอให้ทุกคนเชื่อมั่น ว่าเราทุกคนล้วนมีศักยภาพพิเศษ ที่จะสามารถ
 เปลี่ยนแปลงชีวิต และเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้นได้เสมอ ไม่ว่าคุณจะเป็น
 ใคร มีไอคิว มีคะแนนสอบเท่าไร ทุกคนล้วนมีศักยภาพพิเศษได้ทั้งนั้น
 นับจากนี้ ผมจะปล่อยคลื่นเสียงชนิดหนึ่ง เมื่อคุณได้ยินมันแล้ว ประเทศ
 ของเราจะเปลี่ยนไปตลอดกาล แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น กระบวนการนี้อาจจะเกิด
 อันตรายได้. ทุกคนต้องมั่นใจว่าตัวเองแข็งแรง. และพร้อมที่จะรับความเสี่ยง
 กับอาการป่วย ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งเรามียารักษามันได้แล้ว สำหรับ
 ใครที่ยังไม่แน่ใจ ไม่จำเป็นต้องรีบ เพราะถึงยังไงสิ่งที่ผมจะมอบให้กับคุณ
 ก็จะไม่วันหายไป หรือแม้กระทั่งถ้าคุณเลือกฟังคลื่นเสียงนี้แล้ว คุณเกิดไม่
 ชอบสิ่งที่มันเกิดขึ้น คุณสามารถเลือกที่จะกลับไปเป็นคนธรรมดาได้
 ตลอดเวลา ทุกคนมีทางเลือกเสมอ สุดท้ายนี้ ผมขอให้ทุกคนโชคดี และม
 ความสุขกับศักยภาพของตัวเอง

(The Gifted Graduation, ตอนที่ 13)

จากข้อความดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของแ่งที่เติบโตขึ้น จากเดิมที่เขาตัดสินใจ
 เพียงคนเดียว ก็ได้กลายเป็นการยอมรับถึงความต้องการของแต่ละคนมากขึ้น ด้วยการปล่อยคลื่น
 เสียงที่ทำให้นักเรียนเข้าถึงสิทธิ์การเป็นเด็กกิฟต์ได้ แม้ว่าการกระทำนี้อาจจะทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ
 ขึ้นในอนาคต เพราะโลกที่มีผู้ที่มีศักยภาพย่อมมีการจัดลำดับขั้นเช่นเดียวกับโลกที่ไม่มีศักยภาพ ซึ่ง
 เป็นเรื่องปกติทางสังคม เป็นการสะท้อนว่าความเหลื่อมล้ำทางสังคมไม่สามารถทำให้หายไปอย่าง
 สมบูรณ์ได้ แต่การสร้างทางเลือกอย่างหลากหลาย ไม่กำหนดทางเลือกเพียงทางเดียว และไม่จำกัด
 สิทธิอยู่ที่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เป็นทางออกที่เหมาะสมที่สุด

5.3.2 แปรกับกร : การต่อสู้ที่แตกต่างเพื่อความปรารถนาแบบเดียวกัน

การต่อสู้เพื่อเรียกร้องความเท่าเทียมกันภายในเรื่อง มีจุดเริ่มต้นจากการเรียกร้องเกี่ยวกับประเด็นด้านการศึกษา ก่อนจะขยายมาสู่การเคลื่อนไหวในรูปแบบหลากหลาย แม้จะมีอุดมการณ์ในลักษณะเดียวกัน แต่สาเหตุ วิธีการ และเป้าหมายมีความแตกต่างกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แปรและกรต่างมีความปรารถนาในการสร้างสังคมอุดมคติและล้มล้างระบบของห้องกิปต์ ทว่าวิถีคิดของทั้งคู่แตกต่างกัน จึงนำไปสู่วิธีการที่แตกต่างกัน ความปรารถนาของแปร เริ่มต้นจากการที่เขาตั้งคำถามกับตนเองว่าเราเรียนหนักเพื่ออะไร และได้เห็นถึงความอยุติธรรมที่เกิดขึ้นกับนักเรียนห้องธรรมดา ในขณะที่กร เริ่มต้นจากการได้รับศัภษาภาพที่ตนคิดว่าเป็นศัภษาพระระดับล่าง และทำให้ตนต้องทุกข์ทรมานกับสิ่งที่ตนไม่ต้องการ ทั้งสองคนเริ่มการเคลื่อนไหวที่แตกต่างกัน โดยแปรต้องการให้การต่อสู้เป็นการต่อสู้สำหรับทุกคน จึงตัดสินใจให้นักเรียนธรรมดาเข้าร่วมการต่อสู้ด้วย ทว่านักเรียนเหล่านั้นกลับมองว่าปัญหาของความไม่เท่าเทียมเกิดจากความมีอภิสิทธิ์ของนักเรียนห้องกิปต์เอง และไม่เห็นว่ากรกระทำของแปรจะสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นได้ ดังนั้นนักเรียนกลุ่มนี้จึงได้ตัดสินใจแยกตัวออกจากนักเรียนห้องกิปต์ และตั้งชื่อว่าการต่อสู้ Anti gifted (แอนตี้กิปต์) โดยมีกรอยู่เบื้องหลัง

การเคลื่อนไหวของกลุ่มนักเรียนห้องกิปต์และกลุ่มแอนตี้กิปต์มีวิธีการที่ต่างกันโดยกลุ่มนักเรียนห้องกิปต์เคลื่อนไหวด้วยความสันติ ในขณะที่กลุ่มแอนตี้กิปต์จะใช้ความรุนแรงเพื่อสร้างจุดเปลี่ยนอย่างเด่นชัด เช่น การทำลายสิ่งของภายในโรงเรียน การระเบิดห้องประชุมและทำให้ผู้อื่นเชื่อว่านักเรียนห้องกิปต์เป็นผู้ใช้ความรุนแรงและสร้างความวุ่นวายทั้งหมด ต่อมาเหตุการณ์ภายในโรงเรียนเริ่มทวีความรุนแรงมากขึ้น ด้วยการที่นักเรียนกลุ่มแอนตี้กิปต์ได้ขโมยไวรัส NYX-88 มาจากห้องทำงานของครูดาริน และแพร่เชื้อให้กับนักเรียนห้องกิปต์ รุ่นที่ 16 จนทำให้เกิดอาการป่วยหนักทุกคนจึงได้ทราบว่าการอยู่เบื้องหลังกลุ่มแอนตี้กิปต์

หลังจากที่กรหนีไป แปรก็ได้พยายามตามหากร เพื่อต้องการทราบสาเหตุที่กรกระทำทั้งหมดจากการสนทนาระหว่างแปรกับกรจึงทำให้เห็นถึงความปรารถนาและแนวคิดที่ตรงกันข้ามกัน แปรต้องการสร้างสังคมที่นักเรียนห้องกิปต์และนักเรียนห้องธรรมดาอยู่ด้วยกันอย่างสันติ ในขณะที่กรกลับมีความคิดว่าสังคมแบบนี้ไม่ได้ทำให้ตนมีความสุข และวิธีการของแปรไม่ได้สร้างให้เกิดความเท่าเทียมกันอย่างแท้จริง ในขณะที่วิธีการของเขาจะเป็นวิธีการที่ได้ผลมากกว่า คือการทำให้ห้องเรียนกิปต์ถูกมองว่าเป็นอันตราย เพื่อให้ทางกระทรวงยกเลิกการจัดตั้งห้องกิปต์ ทั้งนี้ผู้กำกับไม่ได้เห็นด้วยกับการเปลี่ยนแปลงด้วยการสร้างความรุนแรง จึงทำให้กรเป็นผู้พ่ายแพ้ ผลลัพธ์ของกรจึงกลายเป็นรูปแบบของการพยายามฆ่าตัวตายเพื่อหลีกเลี่ยงความผิด ทว่าผู้กำกับได้แทรกความคิดเห็นว่า เด็กไม่ได้มีเจตนาที่จะสร้างความรุนแรงให้เกิดขึ้น ด้วยการเพิ่มประเด็นว่ากรถูกผู้อำนวยการสุพจน์ใช้ศัภษาภาพ

ทำให้ตนนำไวรัสไปแพร่ให้นักเรียนรุ่นที่ 16 เป็นการแสดงทัศนคติว่า การเคลื่อนไหวที่รุนแรงบางครั้งก็มีอิทธิพลมาจากผู้ที่อยู่เบื้องหลังด้วย

จากประเด็นข้างต้นแสดงให้เห็นว่า แปรและกรเปรียบเสมือนตัวแทนของคนรุ่นใหม่ที่ต้องต้านอำนาจของผู้นำ จึงทำให้การเรียกร้องสิทธิ เสรีภาพและความเท่าเทียมของทั้งสองคนมีเป้าหมายที่เหมือนกัน แต่มีวิธีการที่แตกต่างกัน โดยแปรจะเคลื่อนไหวด้วยหลักของสิทธิและเสรีภาพ คือการสร้างเปลี่ยนแปลงอย่างสันติ มุ่งหวังผลที่จะเกิดขึ้นต่อสังคมเป็นหลัก ในขณะที่กรเคลื่อนไหวในรูปแบบของการใช้กำลังและความรุนแรง เพื่อสร้างเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นอย่างชัดเจน และมุ่งหวังผลที่จะเกิดขึ้นกับตนเองและกลุ่มนักเรียนบางส่วน จึงทำให้ผลลัพธ์ที่ออกมาแตกต่างกัน เพราะกรเป็นผู้พ่ายแพ้ ต่อมากรจึงตัดสินใจกลับมาเข้าร่วมกับนักเรียนห้องกิฟต์อีกครั้ง และสามารถลบศักยภาพที่ตนเองไม่ต้องการออกไปได้ในที่สุด

5.4 ผู้ปกครองกับผู้ได้ปกครอง : การใช้นักเรียนเพื่อแสวงหาผลประโยชน์

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับผู้ได้ปกครองจะมีลักษณะของการแสวงหาผลประโยชน์สืบเนื่องจากสังคมสมัยศักราชที่ชนชั้นปกครองมักจะให้ผู้ที่อยู่ใต้ปกครองลงแรงทำงานเพื่อนำผลผลิตที่ได้มาเสริมสร้างความมั่งคั่งให้แก่ผู้ปกครองซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ ต่อมา เมื่อสังคมยุคศักราชได้เปลี่ยนแปลงไป ความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับผู้ได้ปกครองก็ยังมีลักษณะการจัดวางอำนาจจากบนสู่ล่างเช่นเดิม ภายในโรงเรียนก็มีการสั่งการจากส่วนกลางให้ปฏิบัติตามแนวคิดและโรงเรียนมีหน้าที่รายงานผลการปฏิบัติตามนโยบายให้ส่วนกลาง ในขณะที่ภายในโรงเรียนก็มีลักษณะในการจัดการบริหารเช่นเดียวกับส่วนกลาง คือผู้บริหารมีอำนาจสั่งการ ครูเป็นผู้ปฏิบัติตามคำสั่ง จึงทำให้ครูต้องตอบสนองนโยบายที่ได้รับมอบหมาย จนบางครั้งก็เกิดการแสวงหาผลประโยชน์จากนักเรียน ภายในเรื่องได้กล่าวถึงประเด็นของการแสวงหาผลประโยชน์จากนักเรียนดังนี้

กรณีแรก การใช้บุญคุณเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ จะเห็นได้จากเหตุการณ์ภายในเรื่อง ที่บุญคุณจะต้องแข่งขันทักษะทางวิชาการ แต่เขามีศักยภาพที่โดดเด่นจึงทำให้เป็นที่ต้องการของครูหลายคน จนทำให้เกิดการแย่งชิงกัน ดังบทสนทนาต่อไปนี้

ครู 1 : ครูปอมคงอยากหวงเด็กเอาไว้ ไม่ยอมมาให้ลงมาช่วยพวกเรานะครับ

ครูปอม : ไม่จริงนะครับ ผมยินดีจะให้เด็กกิฟต์ของผมลงแข่งวิชาการ แต่ผมแค่ไม่เข้าใจว่าทำไมทุกคนต้องแย่งบุญคุณคนเดียวด้วย อย่างเช่นวิชาคณิตศาสตร์เราก็ให้วสุธแข่งก็ได้นี่ครับ หรือจะเป็นเด็กห้องอื่นก็ได้ ยังมีเด็กเก่งอีกเยอะแยะมากมาย ไม่ใช่ไม่เก่งนี่ครับ

ครู 2 : มาแข่งให้หมวดภาษาเถอะนะบุญคุณ (เสียงครูทุกคนแย่งให้บุญคุณลงไปแข่งให้กับหมวดของตนเอง)

(The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ ตอนที่ 5)

จากบทสนทนาดังกล่าว ทำให้เห็นถึงการแสวงหาผลประโยชน์จากตัวนักเรียน ครูทุกคนพยายามแย่งให้ปูนปั้นมาลงแข่งขันให้กับกลุ่มสาระของตนเอง โดยไม่ฟังคำทัดทานของครูป้อมว่ายังมีนักเรียนคนอื่นที่มีศักยภาพเช่นเดียวกัน ผู้กำกับต้องการแสดงให้เห็นว่า ครูแต่ละคนไม่ได้มองปูนปั้นในฐานะนักเรียนคนหนึ่ง แต่มองปูนปั้นเป็นเพียงเครื่องมือที่ใช้ในการสร้างผลงานและชื่อเสียงให้กับตนเอง ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการทำผลงาน เลื่อนเงินเดือน หรือเลื่อนตำแหน่งได้ และพร้อมที่จะช่วงชิงนักเรียนที่สามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนเอง โดยไม่สนใจนักเรียนคนอื่น

กรณีที่สองคือ การที่ครูนาราแสวงหาผลประโยชน์จากเวฟ ในขณะที่เวฟกำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากเห็นว่าเวฟมีความสามารถด้านคณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์ จึงพยายามตีสนิทโดยแลกกับการซื้อคอมพิวเตอร์เครื่องใหม่ให้ และขโมยผลงานของเวฟไปเป็นของตนเอง การกระทำดังกล่าวจึงเป็นการแสวงหาผลประโยชน์จากนักเรียนโดยมิชอบ ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 3

กรณีต่อมา คือการใช้นักเรียนเพื่อต้องการแสวงหาอำนาจ จากการที่ผู้อำนวยการสุพจน์ได้ทุ่มเทงบประมาณเพื่อจัดตั้งห้องกิฟต์ขึ้นมา และต้องการงบประมาณที่มากกว่าเดิมจากกระทรวง เพราะมีความคิดเห็นว่่านักเรียนคือผลผลิตที่แสดงออกให้เห็นถึงความสำเร็จของตน และในภาคที่ 2 ก็ต้องการอำนาจที่มากกว่าการเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ด้วยการหลอกใช้แบ่งให้เปิดโปงแผนของกระทรวงในการเปิดเผยข้อมูลของผู้มีศักยภาพ เพื่อจัดตั้งโครงการ Gifted School เมื่อแบ่งทำสำเร็จ ผู้อำนวยการสุพจน์ก็ยึดอำนาจจากพันโทพิเชษฐ รัฐมนตรีคนก่อน และขึ้นดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีคนใหม่แทน พร้อมทั้งประกาศการจัดตั้งโครงการ Gifted School โดยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนเข้ารับการสอบวัดระดับ หลังจากนั้นจึงวางแผนควบคุมนักเรียนทั่วประเทศด้วยการใช้ไวรัส NYX-88

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่่านักเรียนถูกใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์ เพราะนักเรียนไม่ได้เป็นจุดตั้งต้นในการจัดการศึกษา แม้ว่าจรรยาบรรณของครูประการหนึ่งคือ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ แต่การกระทำภายในเรื่องกลับเป็นการใช้นักเรียนในฐานะเครื่องมือเพื่อให้ตนเองบรรลุวัตถุประสงค์บางอย่าง ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่พึงกระทำ

5.5 อำนาจรัฐกับการควบคุมและใช้ประโยชน์จากผู้มีศักยภาพ

ระบบการศึกษาไทยและการเมืองมีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่น กล่าวคือสภาพทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา รวมถึงความพยายามกล่อมเกลாதศนคติทางการเมืองผ่านการกำหนดนโยบายและการกำหนดเนื้อหาหลักสูตร ภายในเรื่องได้

กำหนดให้ไวรัส NYX-88 เป็นอาวุธที่ใช้ควบคุมผู้มีศักยภาพ โดยไวรัส NYX-88 มีลักษณะทางกายภาพ และอาการของโรคดังนี้

“ไวรัสจะส่งผลต่อเซลล์กิปต์ที่อยู่ในสมองเราโดยตรง ทำให้สมองมีอาการติดเชื้ และลุกลามมากขึ้นอย่างรวดเร็ว การติดเชื้จะใกล้เคียงกับโรคไข้สมองอักเสบ แต่รุนแรงมากกว่า ผู้ติดเชื้จะมีอาการปวดศีรษะอย่างรุนแรง ไข้ขึ้นสูง อาเจียน สมองเสื่อมสมรรถภาพ และอาจจะรุนแรงขนาดสมองเสื่อมและเสียชีวิต”

(The Gifted Graduation , ตอนที่ 4)

ไวรัส NYX-88 เกิดจากการกลายพันธุ์ของไวรัสไข้หวัดใหญ่จากการทดลองกระตุ้นเซลล์กิปต์ 30 ปีก่อนจัดตั้งโครงการห้องกิปต์ ภายในเรื่องได้ย้อนเหตุการณ์ไปในปี พ.ศ. 2527 โดยกำหนดให้สังคมในยุคนั้นมีความคิดว่าผู้มีพลังพิเศษคือกลุ่มคนที่ต้องถูกกำจัด ด้วยข้อหาเป็นภัยคุกคามต่อราชอาณาจักร วิธีการกำจัดคือการจับกุมตัว พาเข้าไปในป่าลึก และสังหารด้วยการจับใส่ลงไปในถังน้ำมันสีแดง ขนาด 200 ลิตร และจุดไฟเผาทั้งเป็น เหตุการณ์ดังกล่าวสอดคล้องกับเหตุการณ์ “เผาถังแดง” คือเหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงของรัฐใช้วิธีการรุนแรงเพื่อจับกุมและลงโทษผู้ต้องสงสัยว่าเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการคอมมิวนิสต์ หรือช่วยเหลือพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พทค.) ในเขตจังหวัดพัทลุงและจังหวัดใกล้เคียง ช่วงปี พ.ศ. 2514 โดยการจับกุมผู้ต้องสงสัยมาใส่ในถังน้ำมันขนาด 200 ลิตร ซึ่งใส่น้ำมันเชื้อเพลิงเอาไว้ในถังถึงประมาณ 20 ลิตร แล้วจึงเผาผู้ต้องสงสัยเหล่านั้น ผู้ต้องสงสัยบางรายถูกทรมานมาก่อนหน้าจนเสียชีวิต แล้วนำศพมาอำพราง ในขณะที่บางส่วนซึ่งยังไม่เสียชีวิตก็จะถูกเผาทั้งเป็น (สถาบันพระปกเกล้า, ม.ป.ป.) เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นผลสืบเนื่องจากการหลอหลอมความคิดที่เป็นปฏิปักษ์กันระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐ และกลุ่มประชาชนที่ถูกผลักดันให้กลายเป็นผู้ปฏิเสธอำนาจของรัฐ เช่นเดียวกับสถานการณ์ของผู้มีพลังพิเศษภายในเรื่องที่ไม่ต่างจากการถูกใส่ความเป็นคอมมิวนิสต์ เพราะมีจำนวนน้อยและควบคุมความคิดได้ยาก มีแนวคิดใหม่ที่สั่นคลอนระบบความคิด ความเชื่อที่มีมาตั้งแต่เดิมทำให้กลุ่มอนุรักษนิยมเห็นว่าจะเป็นภัยต่อตนเองจึงต้องถูกกำจัด

ภายในเรื่อง เป็นการต่อสู้เพื่อช่วงชิงอำนาจระหว่างสุพจน์ และพันโทพิเชษฐ์ ตั้งแต่ 30 ปีก่อนการสร้างห้องเรียนกิปต์ ซึ่งขณะนั้นเป็นหัวหน้ากองพัฒนาบุคลากรพิเศษ สังกัดกระทรวงการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในที่นี้ ผู้กำกับได้เปลี่ยนชื่อของ “กระทรวงศึกษาธิการ” ในภาคแรกเป็น “กระทรวงการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์” เพื่อหลีกเลี่ยงการกล่าวถึงโดยตรง และเป็น การวิพากษ์วิจารณ์การศึกษาไทยโดยผ่านการจำลองเหตุการณ์สมมติขึ้น เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นภายหลังจากการที่สุพจน์สร้างคลื่นเสียงปลุกพลังได้สำเร็จ และนำเสนอพันโทพิเชษฐ์เพื่อใช้สร้างผู้มี

ศักยภาพ แต่เขาไม่เห็นด้วยที่จะนำมาทดลองในคน จึงสั่งห้ามการทดลองทว่ากระทรวงได้นำเชื้อไวรัส NYX-88 ที่ได้จากเนตรไปสกัดและเพาะเชื้อออกมา ไวรัสมีฤทธิ์ทำลายเซลล์สมองเฉพาะผู้ที่มีเซลล์ กิฟต์ แต่ผู้ที่ไม่ใช่เซลล์กิฟต์จะเกิดอาการเจ็บป่วยเพียงเล็กน้อย กล่าวได้ว่า ไวรัสคือเครื่องมือในการจัด ระเบียบและควบคุมสังคมเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย หรืออีกนัยหนึ่งคือการครอบครองวาทกรรม กระแสหลัก เพราะไวรัสจะส่งผลกระทบต่อสมองโดยตรง เปรียบเสมือนการปลูกฝังข้อมูลลงไป ความคิด ด้วยกระบวนการกล่อมเกลาก่อนทางการศึกษา ดังที่พันโทพิเชษฐได้กล่าวกับสุพจน์ในขณะนั้นว่า

พันโทพิเชษฐ : ผมเคยบอกแล้วใช่ไหม ยุคสมัยมันเปลี่ยนไปแล้ว การจัดการ แบบเดิม ๆ ใช้ไม่ได้อีกต่อไป ต้องขอบคุณนะ ที่ทำให้เราพบนวัตกรรม ที่จะ ควบคุมคนอย่างพวกคุณได้ง่าย แล้วก็เปลืองแรงน้อยลง

สุพจน์ : ผมไม่ได้ทดลองเพื่อให้ได้สิ่งนี้นะ

พันโทพิเชษฐ : คุณจะได้ในสิ่งที่ต้องการ ทางกระทรวงตอบรับแนวคิด ของคุณแล้ว แล้วก็คิดต่อยอดไปว่าเราควรจะต้องเจาะจงกับกลุ่มเยาวชน เรา จะกระตุ้นพลังพิเศษ และควบคุมพวกเขา ผ่านห้องเรียนที่ต่อแต่นี้ไปเราจะ เรียกว่าคลาสกิฟต์ แล้วตัวคุณเองก็ต้องใช้ศักยภาพและความรู้ที่คุณมี ช่วย เราในโครงการนี้ เป็นไง คุณจะได้เปลี่ยนแปลงประเทศนี้แหละ ดีไหม

สุพจน์ : คุณจะให้ผมสร้างเด็กที่มีพลังพิเศษขึ้นมาในขณะที่คุณเพาะไวรัส ทำลายพวกเขาหรือ นี่เป็นการเปลี่ยนแปลงไปสู่อะไรอะ

พันโทพิเชษฐ : สู่วิถีความเจริญรุ่งเรือง ที่ยังคงมีความสงบเรียบร้อยไป

(The Gifted Graduation , ตอนที่ 8)

จากบทสนทนาระหว่างพันโทพิเชษฐและสุพจน์ ทำให้เห็นถึงทัศนคติในการพยายามกล่อม เกลาเยาวชนให้เป็นตามที่ต้องการ ดังนั้นความเรียบร้อยในที่นี้จึงหมายถึงการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ ผู้มีอำนาจเห็นชอบ โดยไม่มีความเห็นต่าง ทางกระทรวงได้วางแผนการสร้างผู้มีศักยภาพโดยการ จัดตั้งหลักสูตรห้องกิฟต์ขึ้นมา จากนั้นจึงใช้ไวรัสเพื่อควบคุมนักเรียนดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ละครได้ พยายามสะท้อนภาพของการควบคุมจากกระทรวง เพื่อแสดงให้เห็นว่าการศึกษากฎถูกผูกขาดโดยรัฐมา ตลอด เพราะการเมืองเป็นเรื่องของการใช้อำนาจกฎหมายเพื่อทำให้เกิดความสงบสุขภายในสังคม ส่วนการศึกษามีความสัมพันธ์ในด้านของการปลูกฝังความเชื่อและทัศนคติที่สอดคล้องกับระบบ การปกครองที่ใช้อยู่ในสังคมแต่ละยุคสมัย การศึกษาจึงเป็นเรื่องการพัฒนาบุคคล และปลูกฝังค่านิยม ที่พึงประสงค์ไปพร้อมกัน แต่ในบางครั้งการศึกษาก็ถูกนำมาใช้เพื่อผลประโยชน์ของผู้มีอำนาจ ดังที่ใน เรื่องได้ใช้ไวรัส NYX-88 เป็นสัญลักษณ์แทนวาทกรรมกระแสหลัก และให้ครูดารินเป็นผู้นำไวรัสมา แพร่ใส่ผู้อำนวยการสุพจน์ เพื่อควบคุมไม่ให้ผู้อำนวยการสุพจน์มีอำนาจมากกว่ากระทรวง ทว่าไวรัส กลับถูกขโมยจนทำให้นักเรียนห้องกิฟต์รุ่น 15 ติดเชื้อ แสดงให้เห็นถึงการช่วงชิงอำนาจและ

ผลประโยชน์โดยไม่คำนึงถึงผู้ที่ได้รับผลกระทบ เช่นเดียวกับการกำหนดนโยบายจากส่วนกลางเพื่อให้ผู้อยู่ใต้อำนาจปฏิบัติตาม สะท้อนได้จากบทสนทนาของแองและพันโทพิเชษฐ์ดังนี้

“จริง ๆ แล้วผมไม่ได้มีปัญหาเกี่ยวกับโครงการนี้ด้วยซ้ำ แต่ผมไม่ไว้ใจให้คนอย่างพวกคุณทำ ยิ่งผลักดันโครงการอย่างเร่งด่วนแบบนี้ มันจะให้โทษมากกว่าเกิดประโยชน์ แล้วคนที่ต้องรับกรรมก็จะเป็นเด็ก ๆ ที่พวกเขาจะต้องมาวิ่งตามระบบของพวกคุณ”

(The Gifted Graduation , ตอนที่ 8)

ตัวอย่างข้างต้น เป็นเหตุการณ์ที่แองพยายามขัดขวางงานแถลงข่าวการเปิดตัวของห้องกิฟต์หลังจากที่ความลับของห้องกิฟต์ถูกเปิดเผยไป ซึ่งแองมองว่าการผลักดันนโยบายอย่างเร่งด่วน เกิดขึ้นเพื่อทำให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวนมหาศาลสำหรับจัดโครงการห้องกิฟต์ แต่ไม่ได้ทำเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อเด็กอย่างแท้จริง เพราะทางกระทรวงก็จะใช้ไวรัสควบคุมนักเรียนทุกคน การกระทำของแองจึงเปรียบเสมือนเสียงสะท้อนจากผู้อยู่ใต้อำนาจที่ไม่ต้องการให้การศึกษาเป็นเรื่องของผลประโยชน์ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเท่านั้น รวมถึงวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐและผู้มีอำนาจทางสังคมผ่านตัวละครครูดาริน โดยให้ครูดารินรับหน้าที่จากกระทรวงมาทำภารกิจให้สำเร็จ เมื่อเกิดปัญหา ครูดารินก็กล่าวโทษผู้อื่น และหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ เช่น เมื่อแองถามกับครูดารินว่าจะมีวิธีในการรักษานักเรียนที่ติดไวรัสให้หายขาดหรือไม่ ครูดารินก็รับปากว่าจะหายอย่างแน่นอน เมื่อแองได้ทราบความจริงว่านักเรียนมีอาการหนักขึ้นกว่าเดิม จึงได้กลับไปถามครูดารินอีกครั้ง และได้ทราบว่าครูดารินทำเพียงแคร์รับปากและไม่คิดแก้ไขเรื่องที่เกิดขึ้นอย่างจริงจังดังบทสนทนาต่อไปนี้

ครูดาริน : “ทางกระทรวงไม่ได้มีเจตนาร้าย แต่ทุกอย่างต้องขับเคลื่อนไปข้างหน้า พวกเธอก็ต้องพัฒนาต่อ จะมาหยุดตรงนี้ได้”

แอง : “ครูรับปากส่ง ๆ ไม่เคยแก้ปัญหาลักที่ ผมเริ่มไม่แน่ใจแล้วว่า ผอ. หรือผู้ใหญ่อย่างคุณ ใครไม่น่าไว้ใจกว่ากัน”

(The Gifted Graduation , ตอนที่ 8)

ประเด็นดังกล่าวจึงเป็นการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลว่าเป็นการทำงานแบบซุกปัญหาไว้ได้พรม กล่าวคือ พยายามปิดบัง ซ่อนเร้นปัญหาที่เกิดขึ้นโดยไม่แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จนกระทั่งปัญหาดังกล่าวกลายเป็นปัญหาที่เรื้อรังและแก้ไขได้ยากในที่สุด เช่นเดียวกับที่ครูดารินเลือกที่จะโกหกแองว่าทางกระทรวงสามารถรักษานักเรียนที่ติดเชื้อได้ ทว่ากลับบ่ายเบี่ยงและหลีกเลี่ยงการแก้ปัญหา ส่งผลให้นักเรียนที่ติดเชื้อไวรัสบางส่วนมีอาการหนักขึ้นในที่สุด

กล่าวโดยสรุป การศึกษาเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กับรัฐ เราไม่สามารถประเด็นการศึกษาออกจากประเด็นเรื่องสิทธิ เสรีภาพ และการเมืองได้ เนื่องจากกฎหมายได้ระบุไว้ว่า พลเมืองทุกคนต้องสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างไรก็ตาม ระบบการศึกษายังคงมีความเหลื่อมล้ำให้เห็นอยู่เสมอและกลายเป็นเรื่องของอำนาจและผลประโยชน์ แม้จะเป็นสิทธิที่พลเมืองทุกคนควรได้รับอย่างเท่าเทียมก็ตาม ขณะเดียวกัน การจัดการศึกษาก็ยังมีเรื่องของค่านิยมเข้ามาเกี่ยวข้อง มีบทบาทสำคัญในการเป็นแบบแผนบรรทัดฐานของคนในสังคม มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกของบุคคล ทำให้นักเรียนตัดสินใจเลือกกระทำตามที่สังคมคาดหวัง หากนักเรียนไม่ปฏิบัติตาม ก็จะถูกเปลี่ยนสถานะให้กลายเป็นกบฏ และมีมาตรการเพื่อทำให้นักเรียนกลับมาสู่ค่านิยมที่สังคมคาดหวังอีกครั้ง

นอกจากนั้นแล้ว ภายในเรื่องได้สะท้อนให้เห็นถึงการปะทะกันระหว่างอุดมการณ์ที่แตกต่างกัน รวมถึงความพยายามในการช่วงชิงอำนาจกระแสหลัก ทั้งในหน่วยย่อยคือภายในสถานศึกษา และหน่วยใหญ่คือผู้มีอำนาจในกระทรวง รวมถึงภาครัฐ เพื่อเป็นการตอกย้ำว่าการศึกษากฎผูกขาดโดยรัฐมาตลอด เพราะการเมืองเป็นเรื่องของการใช้อำนาจกฎหมายเพื่อทำให้เกิดความสงบสุขภายในสังคม ส่วนการศึกษามีความสัมพันธ์ในด้านของการปลูกฝังความเชื่อและทัศนคติที่สอดคล้องกับระบบการปกครองที่ใช้อยู่ในสังคมแต่ละยุคสมัย รวมถึงวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของภาครัฐโดยตรงว่ารัฐไม่มีความจริงใจต่อการแก้ปัญหา พยายามปิดบัง ซ่อนเร้นปัญหาที่เกิดขึ้นโดยไม่แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จนกระทั่งปัญหาดังกล่าวกลายเป็นปัญหาที่เรื้อรังและแก้ไขได้ยากในที่สุด

บทที่ 6

สรุปและอภิปรายผล

6.1 สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาประเด็นการวิพากษ์การศึกษาไทยในละครชุดโทรทัศน์เรื่อง The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ และ The Gifted Graduation แสดงให้เห็นถึงมุมมองของผู้กำกับต่อระบบการศึกษาไทยว่าเป็นระบบที่มีปัญหาอย่างยาวนาน การศึกษาไทยไม่ได้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนค้นพบศักยภาพของตนเองเท่าที่ควร กลับมุ่งไปที่การพัฒนาศักยภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม เป็นผลสืบเนื่องมาจากการปฏิรูปทางการศึกษา ค่านิยม เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ที่ล้วนส่งผลต่อการศึกษาไทยทั้งสิ้น

รัฐมีหน้าที่สำคัญในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างให้พลเมืองทุกคนมีความพร้อมและกลายเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ในขณะที่เดียวกันก็หล่อหลอมให้พลเมืองมีความพร้อมด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ผ่านการปลูกฝังความคิด ความเชื่อ และอุดมการณ์บางอย่าง รัฐได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการจัดการศึกษา โดยกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนให้โรงเรียนทั่วประเทศได้ใช้หลักสูตรแบบเดียวกันและมีกลุ่มนักวิชาการศึกษาทำหน้าที่สร้างความชอบธรรมให้เกิดขึ้นแก่รัฐ เนื้อหาในหนังสือเรียน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการศึกษาจะเป็นเรื่องที่พลเมืองทุกคนควรได้รับอย่างเท่าเทียม แต่การศึกษายังคงมีความเหลื่อมล้ำให้เห็นอยู่เสมอ และแปรสภาพเป็นเรื่องของอำนาจ และผลประโยชน์ รวมถึงปัจจัยหลักด้านค่านิยมที่ทำให้ผู้เรียนต้องปฏิบัติตามแบบแผนของสังคมภายในเรื่องได้สะท้อนให้เห็นถึงการปะทะกันระหว่างอุดมการณ์ที่แตกต่างกัน รวมถึงการแย่งชิงอำนาจกระแสหลัก เพื่อเป็นการตอกย้ำว่าการศึกษาถูกผูกขาดโดยรัฐมาตลอด รวมถึงวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของภาครัฐโดยตรงว่ารัฐไม่มีความจริงใจต่อการแก้ปัญหา พยายามปิดบัง ซ่อนเร้นปัญหาที่เกิดขึ้นโดยไม่แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จนกระทั่งปัญหาดังกล่าวกลายเป็นปัญหาที่เรื้อรัง

นอกจากนั้น ภาพของห้องกิฟต์ โรงเรียนฤทธาวิทยาคม เป็นภาพแทนความหลากหลายของการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาไทยภายใต้อิทธิพลของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่ผลิตขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของรัฐในการพัฒนากำลังบุคลากรเพื่อพัฒนาประเทศ สร้างโอกาสในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในคณะและมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง และเป็นใบเบิกทางสำหรับการเลื่อนสถานภาพทางสังคมของกลุ่มชนชั้นกลาง สภาวะการแข่งขันทางการศึกษาที่สูงขึ้น ทำให้วัฒนธรรมการเรียนหนักถูกผลิตซ้ำอยู่เสมอ ภายใต้วาทกรรม “มนุษย์ทุกคนมีเวลาเท่ากัน แต่ผู้ที่ใช้เวลาได้อย่างคุ้มค่าจะเป็นผู้ชนะ” ภาพของนักเรียนภายในโรงเรียนฤทธาวิทยาคมจึงกลายเป็นภาพของนักเรียนที่ต้องแข่งขันตลอดเวลา เพื่อค้นหาศักยภาพ รวมถึงสิทธิพิเศษที่ตนจะได้รับเป็น

ผลตอบแทน การถูกบีบคั้นภายใต้ระบบการศึกษา ทำให้เกิดความทุกข์ทรมานทั้งร่างกายและจิตใจ ได้แก่ ผลข้างเคียงจากการใช้ศักยภาพมากเกินไป เกิดอาการเจ็บป่วย รวมถึงความทรมานจิตใจ จากความเครียดและความกดดัน

ในขณะเดียวกัน ครูผู้เป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษา ก็มีบางส่วนที่ไม่สามารถประพฤติตนตามบรรทัดฐานของจรรยาบรรณวิชาชีพได้ จากการวิเคราะห์ตัวละครครูภายในเรื่อง The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ และ The Gifted Graduation พบว่า ผู้กำกับได้สะท้อนพฤติกรรมของครูผ่านตัวแทนของตัวละครครูในเรื่อง คือ ครูนารา ครูลัดดา ครูประมะ และผู้อำนวยการสุพจน์ ซึ่งมีความประพฤติไม่เป็นไปตามความคาดหวังของสังคม จึงถูกลงโทษจากสังคมด้วยวิธีการแตกต่างกัน

จากการเติบโตทางด้านอุตสาหกรรมและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 รวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ทำให้นโยบายของรัฐมุ่งเน้นไปที่การผลิตบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่งผลทำให้เกิดค่านิยมสายวิทยาศาสตร์ขึ้น ส่งผลให้เกิดการแข่งขันเพื่อเข้าเรียนในสายวิทยาศาสตร์มากกว่าสายศิลป์ – ภาษา ในขณะที่มหาวิทยาลัยมีพื้นที่รองรับอย่างจำกัด ทำให้การสอบ กลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะชี้ชะตาอนาคตของนักเรียน จะเห็นได้ว่า การศึกษาในปัจจุบันได้แปรสภาพเป็นการแข่งขัน นักเรียนถูกตัดสินคุณค่าจากผลการเรียน ผลการสอบและเกรดเฉลี่ย ระบบการศึกษาที่มุ่งเน้นการสอบ ทำให้เกิดการแข่งขันทเพื่อช่วงชิงพื้นที่ที่มีอยู่อย่างจำกัด ผู้ที่ถูกประเมินค่าว่าเก่ง จะได้รับโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร อำนาจและโอกาสทางสังคมมากกว่าผู้ที่ถูกตัดสินว่าด้อยกว่า โดยมีปัจจัยแหล่งอำนาจกระแสหลักสนับสนุนให้กลุ่มคนเหล่านี้ได้รับผลประโยชน์ ผู้กำกับจึงพยายามสะท้อนให้เห็นผ่านประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ความเป็นอภิสิทธิ์ชนของคนเก่ง ความคาดหวังและความกดดันของนักเรียนเก่ง การแข่งขันที่สร้างศัตรู ประเด็นเหล่านี้ล้วนสร้างปัญหาให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ก่อให้เกิดความคาดหวังทั้งตนเอง ความคาดหวังจากครอบครัวและสังคม จนแปรสภาพเป็นความกดดันให้แก่ตัวผู้เรียน ในขณะเดียวกัน ผู้วิจัยก็พบประเด็นเพิ่มเติมว่า ผู้กำกับได้สะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมภายในโรงเรียนที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน การแข่งขันที่สูงจะก่อให้เกิดความขัดแย้ง ความอิจฉาริษยาและการเป็นศัตรูกัน และผู้กำกับได้เสนอมุมมองใหม่ว่า การศึกษาที่ดี ไม่ควรเป็นการแข่งขันชิงดีชิงเด่นกัน แต่ควรเป็นความร่วมมือกันจากทุกฝ่าย รวมทั้งเสนอแนวคิดใหม่ว่า ชีวิตของแต่ละคนไม่ควรถูกวัดและประเมินค่าจากการตัดสินของระบบการศึกษา เพราะบุคคลมีความรู้และความสามารถที่แตกต่างกัน

จากประเด็นข้างต้น จะเห็นได้ว่า ประเด็นปัญหาทางการศึกษาไทยมิได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่เกิดจากปัจจัยหลายด้านประกอบกัน ได้แก่ ภาครัฐ ที่มีส่วนสำคัญในการกำหนดทิศทางของประเทศและขับเคลื่อนนโยบายทางการศึกษา ครูผู้สอนที่มีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนและชี้แนะนักเรียน รวมไปถึงผู้ปกครองที่มีความคาดหวังแก่บุตรหลานในปกครองของตน ดังนั้น ผู้กำกับจึงต้องการเสนอแนะการแก้ไขปัญหามหาการศึกษาที่สะสมมาอย่างยาวนานด้วยการระบุว่า

จะต้องเกิดจากความร่วมมือของหลายฝ่าย และใช้ระยะเวลาที่เหมาะสม จึงจะทำให้ปัญหาทางการศึกษาคืบคลานลงได้

6.2 ข้อเสนอแนะ

ละครชุดโทรทัศน์เรื่อง The Gifted นักเรียนพลังกิฟต์ และ The Gifted Graduation เป็นละครเรื่องแรก ๆ ที่ดีเกี่ยวกับระบบการศึกษา และได้รับเสียงตอบรับที่ดี จนเกิดละครชุดโทรทัศน์ลักษณะคล้ายกัน เช่น ฉลาดเกมส์โกง The Underclass ห้องนี้ไม่มีห่วย เปิดโรงเรียนปล้น เป็นต้น ควรศึกษาละครเหล่านี้เพิ่มเติม โดยใช้ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์จากตัวบทและองค์ประกอบอื่น เช่น บทสนทนา ฉาก เพื่อสังเกตความเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษาภายใต้บริบททางสังคม รวมถึงมุมมองและทัศนคติของผู้กำกับที่สะท้อนออกมาผ่านเรื่องดังกล่าว

รายการอ้างอิง

- “ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556”. (4 ตุลาคม 2556). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 130 ตอนพิเศษ 130 ง. หน้า 72.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กฤษณา การะเกด. (2556). "การเรียนรู้และทัศนคติการแก้ไขปัญหาสังคมไทยจากละครโทรทัศน์ชุด “น้องใหม่ร้ายบริสุทธิ์” ของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร". **วารสารศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**.
- จันทนา วงษ์วิโรจน์. (2551). "วิเคราะห์เรื่องสั้นรางวัลดีเด่นของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ในช่วง พ.ศ.2533 – พ.ศ.2539." **วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**.
- จารึก อยะวงค์. (2560). **การศึกษาไทย: ปัญหาอยู่ที่ไหนกันแน่?** เข้าถึงเมื่อ 3 พฤศจิกายน 2564. เข้าถึงได้จาก https://www.matichon.co.th/columnists/news_579300
- เจตนา นาควิษระ. (2521). **ทฤษฎีเบื้องต้นแห่งวรรณคดี**. กรุงเทพมหานคร: ดวงกมล.
- ชิษณุกร พรภาณวิษญ์. (2540). "ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษา จังหวัดแพร่." **วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (สิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยมหิดล**.
- ชิษณุพงศ์ อินทรเกษม. (2557). "ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในวาทกรรมโฆษณาสถาบัน กวดวิชา." **วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**.
- ณัฐรดา วงษ์นายะ. (2564). "เอกสารประกอบการอบรม การตรวจสอบการคัดลอกผลงานทางวิชาการ (Plagiarism) และมาตรฐานการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ." **บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร**.
- ดุษฐ์ นิลดำ. (2562). "อุดมการณ์ในภาพยนตร์เรื่อง ฉลาดเกมส์โกง." **วารสารเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มทร.พระนคร**, 4, 1 (มกราคม – มิถุนายน): 68-75.
- เด่นพงษ์ แสนคำ และอัครยา สังข์จันทร์. (2562). "บทวิเคราะห์วิกฤตการณ์การศึกษาไทยภายใต้ทฤษฎีของคาร์ล มาร์กซ์." **วารสารการบริหารท้องถิ่น**, 12, 2 (เมษายน - มิถุนายน): 305-321.
- ตรีศิลป์ บุญขจร. (2542). **นวนิยายกับสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ทรงเกียรติ จรัสสันติจิต. (2563). "การวิเคราะห์ความเป็นตระกูลภาพยนตร์วัยรุ่นของภาพยนตร์ไทย." นิเทศศาสตร์ดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ธารรัตน์ เป็ดทิพย์ และมารศรี สอทิพย์. (2561). ภาพแทนครูในบทเพลงชุด "ครูในดวงใจ. ใน การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติครั้งที่ 19. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 981-988. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นพดล บงกชกาญจน์. (2563). "วิพากษ์แนวคิดทุนนิยมที่ปรากฏในลัทธิคอมมิวนิสต์." วารสารมหาจุฬาริชาการ, 7, 2 (สิงหาคม): 203-216.
- นพรัตน์ น้อยเจริญ. (2558). "ครูคือใคร": มโนอุปถัมภ์ครูในบทเพลงไทย. ใน การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 53 (กุมภาพันธ์): 933-941.
- นพรัตน์ น้อยเจริญ. (2560). "“การเป็นครูคือการทำธุรกิจ” มโนอุปถัมภ์ที่สะท้อนจากผู้ใช้ภาษาในตำราวิชาการครู." วิทยาสารเกษตรศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์, 39, 3. (กันยายน - ธันวาคม): 850-859.
- นฤมล นิ่มนวล. (2559). "การเมืองในแบบเรียนชั้นมัธยมศึกษาของไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2503-2551." วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นฤมล นิ่มนวล. (2560). การเมืองในแบบเรียน. ใน การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติและนานาชาติ 2560, 1441-1460. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นัยยา วงศ์สาคำ. (2559). "ภาษากับอุดมการณ์การศึกษา ในรายการโทรทัศน์ เดินหน้าประเทศไทย." วารสาร ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 12, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม): 55-81.
- นิชาพร ยอดมณี. (2555). "ละครแห่งชีวิต: คำสอนและภาพสะท้อนการศึกษาไทยในสมัยรัชกาลที่ 6." วิทยากร, 111, 3. (มกราคม): 53-56.
- นิวัตต์ น้อยมณี. (2562). การศึกษาไทยกับยุคโลกาภิวัตน์. ฉะเชิงเทรา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 6.
- ประไพ เอกอุ้น. (2542). การศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ประไพ สิทธิเลิศ. (2542). ความเป็นครู. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- พชรพร พงษ์อาภา. (2561). "อำนาจของครูในการลงโทษนักเรียนและการใช้กำลังทางกายภาพในสถานศึกษา." วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระมหาตุ้ย ขนติธมโม และ พระสมุห์พุฒิพงษ์ พุทธิวิโส. (2564). "บทบาทครูในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สร้างคน." วารสารภาวนาสารปริทัศน์, 1, 3 (กันยายน - ธันวาคม): 13-26.

- พิบูล ทรัพย์โชค. (2550). "การศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม." สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิชญาวี ทองกลาง. (2563). "กลวิธีการใช้คำกริยากับการประกอบสร้างภาพแทนครูในเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับครู." วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 15, 1 (มกราคม – มีนาคม): 209-222.
- พิเชษฐ์ เบญจรงค์รัตน์. (2556). รายงานผลสรุปการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารภาครัฐ **หลักสูตรการคิดเชิงวิพากษ์ การคิดรอบด้านเพื่อการตัดสินใจ (Critical Thinking)**. เข้าถึงเมื่อ 12 ตุลาคม 2564. เข้าถึงได้จาก http://sesc.ocsc.go.th/uploads/km/34/สรุปบทเรียน_TM02.pdf
- โพสท์ทูเดย์. (2557). **เปิดผลสำรวจเด็กไทยเรียนหนักเอาไปใช้ไม่ได้**. เข้าถึงเมื่อ 3 พฤศจิกายน 2564. เข้าถึงได้จาก <https://www.posttoday.com/social/general/290878>
- มณฑิกา วิชัยดิษฐ์. (2550). "วิเคราะห์แนวคิดด้านการศึกษาที่ปรากฏจากบทร้อยกรองในวารสารวิชาการและ วารสารวิทยากรย์ช่วง พ.ศ.๒๕๔๒-๒๕๔๖." สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2562). **การขอประเมินจริยธรรมการวิจัยในคน เรื่องที่นักวิจัยควรรู้**. เข้าถึงเมื่อ 5 ตุลาคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://tu.ac.th/ypin-talk04>
- รังสรรค์ แสงสุข. (2550). **ครู**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.
- รังสิณี หลักเพชร. (2561). "ปัญหาเยาวชนและปัญหาสังคมในวรรณกรรมเยาวชนร่วมสมัย." วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชดา แดงจำรูญ. (2538). "ภาพของโสเภณีในละครโทรทัศน์ ปี 2535." วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรารณณ์ ใจดี. (2550). "โลกทัศน์ในเรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาคีรี." สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วาสนา ดอนจันทรทอง. (2556). "ภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นจากนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์." วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิภาวี ฝ้ายเทศ. (2563). "ภาพตัวแทนการตอบสนองของชาชนบทต่อวาทกรรมการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความทันสมัยที่นำเสนอในเพลงลูกทุ่ง." วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, 9, 3 (กันยายน-ธันวาคม): 86-105.
- วิศรุต สีนพวงพร. (2563). **สัมภาษณ์ “ทรงยศ สุขมากอนันต์” คำขอโทษจากผู้ใหญ่ ฮอร์โมนและดราม่าชุดนักเรียน**. เข้าถึงเมื่อ 23 กันยายน 2564. เข้าถึงได้จาก <https://workpointtoday.com/hormones-school-uniform-songyos/>

- สกวเดือน ปธนสมิทธิ. (2540). "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการรื้อปรับระบบของพนักงานธนาคาร." *วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากร)* มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สถาบันพระปกเกล้า. (ม.ป.ป.). *เหตุการณ์ถล่มเขา เมาลงถึงแดง*. เข้าถึงเมื่อ 6 ตุลาคม 2566. เข้าถึงได้จาก http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=เหตุการณ์ถล่มเขา_เมาลงถึงแดง
- สรณีย์ วงศ์เปี้ยสังข์ และคณะ. (2547). "รายงานการวิจัยเรื่อง หนังสือนิทานภาพสำหรับเด็กของไทยที่ได้รับรางวัล : การวิเคราะห์เชิงวรรณกรรมและวาทกรรม." *คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*.
- สรพรพัชญ์ เจียรนานนท์. (2563). "ภาพตัวแทนของวัยรุ่นไทยในละครชุดโทรทัศน์." *วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์*, 24, 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม): 187-195.
- สำนักงาน ก.ค.ศ. (2562). *โทษของการคัดลอกหรือลอกเลียน ผลงานทางวิชาการ*. เข้าถึงเมื่อ 6 มิถุนายน 2566. เข้าถึงได้จาก https://otepc.go.th/th/content_page/item/625-2013-02-11-22-07-53.html
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2560). *สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564*. กรุงเทพฯ: มปท.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *คู่มือการคัดกรองและพัฒนาหุปัญญา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุพิศ เอื้องชะ. (2560). "ภาพสะท้อนสังคมและกลวิธีการนำเสนอเรื่องสั้นในนิตยสาร "คู่สร้างคู่สม".
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- อุมาวัลย์ ชีช้าง. (2555). "ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในเรื่องเล่าสำหรับเด็กในหนังสือวันเด็กแห่งชาติ พ.ศ. 2523 - 2553." *วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- เอกภูมิ เจียมวิทยานุกูล. (2564). "การเมืองกับการศึกษา: บทวิเคราะห์นโยบายการศึกษาของไทยภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองถึงปัจจุบัน." *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 19, 2. (กรกฎาคม-ธันวาคม): 178-194.
- ไอยดา กลิ่นอ้น. (2562). "อุดมการณ์ในหนังสือเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น." *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*.
- HealthcareThai. (ม.ป.ป.). *สังคมอุดมคติในทฤษฎีจิตวิทยา*. เข้าถึงเมื่อ 6 ตุลาคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://www.healthcarethai.com/สังคมอุดมคติ/>

Teamway. (2560). เมื่อการศึกษากลายเป็นการแสดงความรุ่มรวยแบบใหม่ของพ่อแม่ชนชั้นกลาง
ชาวจีน. เข้าถึงเมื่อ 6 ตุลาคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://waymagazine.org/education-the-new-luxury-status-symbol-of-ch/>

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

นางสาวกัญญ์สิริ จินชี

วุฒิการศึกษา

ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

